

PAROLE

Jääkäripataljoona 27:n perinneyhdistyksen jäsenlehti

Maaliskuu 2019 • nro 1 (337) • 88. vsk

JÄÄKÄRISÄÄTIÖ

Sisällys

Pääkirjoitus: Puhtaat paperit suomalaisille SS-vapaaehtoisille	3
Hohenlockstedt:	
• Munster ja Osnabrück	4
• Jääkärikivi Munsterissa	5
• Perinteinen kunnianosoitus Ehrenheimissa	7
• Soldatenheimille kuuluu hyvää	9
• Perinneillallinen suomalaisjääkärien kasarmissa	10
• Kunniakäynti Kellinghusin haudoilla	11
• Infotaulu Osnabrückiin	12
• Tervehdys Osnabrückista	13
• Kymen jääkäripataljoona kansainvälistyy	15
• Finnentag 2019 ja reserviläiset	16
Pasi Välimäki aloittanut uutena puheenjohtajana	18
Ansioristi ja ylennyksiä	21
Saksan keisarillinen laivasto	22
Amiraali Hugo Meurer	24
Kunniapuheenjohtaja Sami Sihvo muistelee	25
Perinneyhdistyksen vuosikokous Parolannummella	28
Kolumni: Jukka Knuuti	30
JP27 Lappi – osasto maan huipulla	32
Jorma Ignatiuksen kotimuseo	34
Pakina: Eläköön Turkkilaiset – Hurrah	36
Suomen Aseveljien Liitto tuli suojeluskuntien kilpailijaksi	38
Ainutlaatuinen maakauppa Suomen historiassa: Jäniskosken alue myytiin Neuvostoliitolle	40
Olof Laguksen kuolema pohdituttaa edelleen	42
Christina lähti Hohenlockstedtista poroemännäksi Posiolle	43
Suomalaiset SS-miehet syylistyivät ehkä sotarikoksiin	44
Jääkäriväpeli Einar Luomalle muistomerkki	48
Osastot toimivat	50
Kirjeitä toimitukselle	48

Kansikuva: Itämeren divisioonan Suomeen keväällä 1918 tuoneen laivasto-osaston johto-osa lähestyy Helsinkiä. Taistelulaiva Westfalen oli osastoa johtaneen amiraali Hugo Meurerin lippulaiva. Sisäsivulla kerrotaan Saksan laivaston Suomi-operaatiosta keväällä 1918. Kuva on Adolf Bockin maalaus.

Puhtaat paperit suomalaisille SS-vapaaehtoisille

Viime viikkoina on käyty keskustelua suomalaisista SS-vapaaehtoisissa Saksan itärintamalla ja heidän mahdollisesta osallistumisestaan juutalaisiin ja sotavankeihin kohdistuneisiin raakuuksiin. Aiheesta laadittua selvitystä on paikallaan kommentoida Parolessa, sillä onhan suomalaisen SS-pataljoonamme myös rinnastettu jääkäreihin.

Selvityksen lähtökohta oli juutalaisten kohtaloita toisen maailmansodan aikana tutkivan Simon Wiesenthal-keskuksen presidentti Sauli Niinistölle osoittama pyyntö selvittää suomalaisten SS-vapaaehtoisten toimintaa Saksan itärintamalla 1941-43. Wiesenthal-keskuksen pani liikkeelle suomalaisen kirkkohistorian dosentti Andre Swanströmin tutkimukset, joilla hän pyrki syyllistämään suomalaisia SS-miehiä. Swanström julkaisi aiheesta kirjan "Hakaristin ritarit" (Atena 2018)

Kun elokuussa 1940 kävi ilmi, että Saksa on valmis tukemaan Suomea sotilaallisesti myymällä aseita, heräsi eräiden korkeiden jääkäriupseerien keskuudessa ajatus lähettää jääkärien mallin mukaisesti joukko suomalaisia hankimaan sotaoppia Saksasta. Olihan sen sotakone osoittautunut ylivoimaiseksi, kun se vuoden 1940 keväällä ja alkukesästä valloitti muutamassa viikossa puolet Eurooppaa.

1941 lähtijöiden joukossa oli joitain jääkärien poikia. Joidenkin jääkärien sanotaan rohkaissleen jälkikasvuun Saksan-matkaan. Mutta vastaavasti toisten kerrotaan kieläneen poikiaan lähtemästä.

Selvitys osoittaa etteivät suomalaiset voineet olla vapaaehtoiseksi värväytyessään tietää tulevasta juutalaisten joukkotuhonnasta. Lähtijöiden joukossa oli myös hyvin vähän poliittisesti aktiivisia miehiä. Lisäksi ilmeisesti enemmistö heistä ei ollut koskaan äänestänyt. Valtiolliset vaalit oli järjestetty viimeksi 1939. Äänestysikäraja oli tuolloin 24 vuotta (selvityksessä sanotan virheellisesti 21 vuotta), mikä tarkoittaa, että SS-vapaaehtoisen täytyi olla vähintään 26 vuotias, jos hän oli ehtinyt äänestää 1939 vaaleissa.

Jääkärit liitettiin vähintään symbolisesti suomalaiseen SS-pataljoonaan. Pataljoonan lippuun kirjailtiin suomalaisina symboleina vapaudenristi ja jääkärikunniamerkki. Ja kun pataljoona vannoi valansa, toimi esivannojina 17 SS-miestä, jotka olivat jääkärien poikia.

Julkisuudessa jäi SS-selvityksessä päällimmäiseksi median siteeraama Kansallisarkiston johtajan Jussi Nuortevan selvityksen julkistamistilaisuudessa lausunto: Selvityksen perusteella oli ilmeistä, että suomalaiset SS-vapaaehtoiset osallistuivat hyvin todennäköisesti SS-Divisioon Wikingin eri yksiköiden suorittamiin surmaamisiin ja väkivaltaisuuksiin niin juutalaisia, siviilejä ja sotavankeja kohtaan. Nuorteva korosti kuitenkin todisteiden epämääräisyyttä: "... ei selviä, kuka toimi käskynantajana ja ketkä kaikki osallistuivat surmaamisiin..."

SS-selvitystä on arvioitu julkisuudessa tuomitsevaksi ja leimaavaksi. Suurin osa selvityksen tuominneista on tuskin lukenut tuota 248-sivuista englanninkielistä dokumenttia. Lukekaa tuo selvitys, se kannattaa. Se on hyvä selvitys siitä, missä Wiking-divisioonan yksiköissä suomalaiset palvelivat ja niistä kauheuksista, joiden halki heidän sotatiensä kulki. Kirjan luetuani olen valmis antamaan suomalaisille SS-miehille puhtaat paperit.

Lue enemmän, luulet vähemmän. Se on hyvä suositus tässäkin tapauksessa.

Lehden ensimmäinen aukeama on erilainen kuin tähän asti. Toteutimme monen lukijan toiveen. Sisällysluettelo on hyvin hyödyllinen varsinkin silloin, kun etsii tiettyä juttua vanhasta lehdestä. Nyt se onnistuu aikaisempaa helpommin. Olkaa hyvä.

Jukka Knuuti

Finnentagin tuloksena Jääkärien jäljille Saksaan lähteville uusia käyntikohteita – Munster ja Osnabrück

Finnentag 2019 vietettiin tavanomaisesti laajemmalla skaalalla. Osnabrükin kautta tuli Jukka Pennasen johtamana Jääkärisäätiön matkalaiset, joista seitsemästä miehestä neljä oli säätiön hallituksen jäseniä. Osnabrükin hautausmaalla paljastettiin infotaulu, jossa kerrottiin, miksi sinne oli haudattu 12 suomalaista jääkäriä. Jotkut olivat koukanneet Berliinin kautta. Näin kolmesta eri suunnasta tulleet jääkäriperinteen vaalijat kokoontuivat Lüneburgin nummelle Munsterissa. Siellä paljastettiin Jääkärikivi, muistomerkki Munsterin varuskunnassa palvelleelle JP27:n täydennysosastolle. Finnentagia vietettiin almanakan takia hieman etuajaisesti 23. helmikuuta. Hieman ennenaikaisesti juhlittiin myös Hohenlockstedtin jääkärimuistomerkkiä, jonka paljastamisesta tulee 29.5. kuluneeksi 80 vuotta. Sen kunniaksi syötiin illallinen M1-kasarmissa, samassa missä jääkärit asuivat. Ruokalista oli sama kuin 80 vuotta sitten.

Munsterin jääkärikiveä katsomaan houkuttaa mahtava panssarimuseo, jonka puistikossa jääkärikivi sijaitsee. Museossa on suomalaisten houkuttamena Laguksen panssaridivisioonan käytössä ollut rynnäkkötykki Stu III”Sturmi”.

Saksalais-suomalainen sotilasyhteistyö oli Finnentagin yhteydessä ennen näkemättömän laajaa. Normaalien karakulointien lisäksi saksalais-suomalaisilla reserviläisillä oli omat ohjelmansa ja harjoituksensa. Kymen jääkäripataljoonan ja saksalaisen Jägerbataillon 91:n välillä allekirjoitettiin yhteistyösopimus.

FINNENTAG 2019 TEKSTIT:
Jukka Knuuti

Jääkärit Munsterissa joulukuu 1916-huhtikuu 1917

Suomalaisia jääkäreitä palveli Munsterin varuskunnassa puolisen vuotta marraskuusta 1916 huhtikuuhun 1917 saakka. Pataljoona oli rintamalla, mutta sen Ausbildungstruppe Lockstedtin nimellä toiminnut täydennysjoukko siirrettiin naapuri-armeijakunnan pääharjoitusalueelle Munsteriin Näin sen vuoksi, koska suomalaisten käyttämät kasarmit Lockstedtissa tarvittiin saksalaisten oman reservidivisioonan kouluttamiseen.

Munsterin leirillä suomalaiset saivat perus- ja erikoiskoulutusta. Suomalaisten keskimääräinen rivivahvuus oli tuolloin noin 200 miestä. Joukon johtajana ja kouluttajina toimivat aikaisempaan tapaan saksalaiset upseerit ja aliupseerit. Munsterista suomalaiset poistuivat takaisin Lockstedtiin huhtikuun lopulla 1917.

Kun Jägerstein – Jääkärikivi on Panssarimuseon alueella, kerrotaan infotaulussa myös aiheesta jääkärit ja panssarit. Myös suomalaisten panssarijoukkojen sekä panssaritaktiikan kehittämisessä oli jääkärien rooli keskeinen. Ainoan 2.maailmansodan aikaisen suomalaisen panssariyhtymän komentajana toimi kenraalimajuri Ruben Lagus, joka ensimmäisenä sotilaana palkittiin sodan arvokkaimmalla kunniamerkillä; Mannerheim ristillä.

Kun säätiön puheenjohtaja Jukka Pennanen on panssarimies, oli varsin luontevaa, että Jääkärikivi on sijoitettu Munsterin panssarimuseon yhteyteen. Kuva Kimmo Kiiveri

Jääkärikivi sai parhaan paikan Munsterissa suuren panssarimuseon puistikossa

Jääkärien jäljille Saksaan lähtevät voivat tästedes liittää matkaohjelmansa Hohenlockstedtin lisäksi Munsterin. Täällä Lüneburgin nummella sijainneessa Munsterin varuskunnassa palveli puolen ajan (joulukuu 1916-huhtikuu 1917) JP27:n täydennyskomppania. Sen muistoksi nyt pystytetty Jääkärikivi sai parhaan mahdollisen sijainnin kaupungissa sijaitsevan panssarimuseon piha-alueelle.

Munsterin pormestari Christina Fleckensteinia kertoi jääkäreiden Munster-kaudesta. Munsterin koulutuskeskuksen komentaja prikaatikenraali Olof Rohde toivotti jääkärimuistomerkin tervetulleeksi Munsteriin.

Tämä kivi merkitsee montaa asiaa, sanoi kiven paljastuspuheessa

Muistomerkkikivi on tuotu jääkäreiden harjoitusalueelta. Kuva Arno Hakkarainen.

Jääkärisäätiön puheenjohtaja Jukka Pennanen.

– Ensinnäkin se on muistokivi kaikille niille sotilaille, jotka ovat täällä

Munsterissa saaneet koulutuksensa yli sadan vuoden aikana ja joista monet ovat kaatuneet sodissa.

– Toiseksi kivi on paikka kaikille täällä vieraileville kunnioittaa ja muistaa aikaisempia sukupolvia.

– Kolmanneksi on kivi tietysti muistokivi jääkäreille ja heidän kouluttajilleen, jotka kaikki palvelivat isänmaataan paremman tulevaisuuden toivossa.

– Neljänneksi jääkärikivi on osoitus yhteisestä saksalais-suomalaisesta ja samalla laajemmasta eurooppalaisesta historiastamme, jota on syytä vaalia tänäänkin. Ilman historian tuntemusta, on epävarmempaa kulkea kohti tulevaa.

Jatkuu seuraavalle sivulle.

Jääkärikivi on paljastettu. Rivissä Marder rynnäköpanssarin edessä vasemmalta Jukka Pennanen, pormestari Christina Fleckenstein ja kenraali Olof Rohde. Kuva Kimmo Kiiveri.

– Tämän Jääkärikiven pystyttämiseen ovat keskeisesti vaikuttaneet meidän jääkäriperinteen haltijoiden lisäksi Munsterin kunta ja varuskunta sekä paikalliset reserviläiset, joita haluamme tämän paljastustilaisuuden jälkeen Panssarimuseon suojissa erikseen kiittää.

Puheiden jälkeen saksalaiset sotilaat poistivat kiven edessä olleen naamioverkon Jääkärikiven päältä. Se on liki metrinen vierinkivi, joka on tuotu harjoitusalueelta, jossa jääkärit aikanaan hikeään vuodattivat.

Kiven kyljessä on laatta, jossa on jääkärikunniamerkki ja tekstit Jääkärikivi ja Jägerstein. Kiven vieressä on infotaulu, jossa kerrotaan saksaksi ja suomeksi jääkäreistä Munsterissa ja hiukan laajemminkin heidän historiastaan.

Kun muistomerkkiä oli riittävästi kuvattu, siirryttiin sisätiloihin. Siellä nautittiin kuohuviiniä ja kuultiin lisää puheita.

JP27:n perinneyhdistyksen puheenjohtaja Pasi Välimäki kiitti kaikkia niitä tahoja, jotka olivat edesauttamassa Jääkärikiven aikaansaamista. Hän sanoi Munsterin olleen välillisesti esillä jääkäreiden paluun 100-vuotisjuhlissa Vaasassa helmikuussa 2018. Saksalainen sotilassoittokunta esitti kirkkokonsertissaan ylimääräisenä ”Lili Marlenin” ja sai raikuvat suosi-
onosoitukset.

Lili Marlen liittää näin pieneltä osalta tämän jääkärien täydennysosaston kaupungin Munsteriin. Sillä Munster on Lili Marlenin kotikaupunki. Sijaitseehan täällä tuon legendaarisen sotamiehen tyttöystävän patsas. Kun jääkärit nyt ovat saaneet muistomerkkinsä Munsteriin, liittävät tästedes Saksaan ”Jääkärien jäljille” saapuvat suomalaiset jääkäriperinteen vaalijat matkaohjemaan Munsterin, sanoi Välimäki.

Kiitoksena tuesta muistomerkin aikaansaamiseksi puheenjohtaja Pennanen luovutti JP27:n perinneyhdistyksen viirin pormestari Fleckensteinille Munsterin kaupungin, kenraali Rohdelle koulutuskeskuksen

Pormestari Christina Fleckenstein ja kenraali Otto Rohde ovat saaneet viirinsä. Henkilöt taustalla Pertti Laatikainen, Kari Jordan ja Jukka Pennanen. Kuva Kimmo Kiiveri.

Jääkärikivi on panssarimuseon pihamaalla. Kuva Jukka Knuuti.

edustajina. Oman viirinsä sai myös Deutsche Panzermuseum, saksalais-suomalaiset reserviläiset sekä Kameradschaft Grenadier.

Puheiden jälkeen oli mahdollisuus tutustua mahtavaan panssarimuseoon, jonka kokoelmissa ovat mm. kaikki Saksan asevoimien käyttämät panssarit. II maailmansodan ehkä legendaarinen saksalaisvaunu Pzw VI Tiger on erotettu näyttelytilasta köydellä ilmeisesti sen takia, ettei vaunun kylkeä käytäisi koputtelemassa. Koputtaja saattaisi yllätyä äänestä. Tiger on nimittäin lujitemuovia. Replika sijaistaa entisöitävänä olevaa ”oikeaa” Tigeriä.

Harvalla suomalaisella on tähän asti ollut tiedossa, että osa jääkäreistä palveli myös Munsterissa, sanoi Pasi Välimäki. Kuva Kimmo Kiiveri.

Museon vaunujen joukossa on yksi suomalaisten kannalta todellinen harvinaisuus: Laguksen divisioonassa taistellut Sturmgeschütz III eli Sturmi. Se on tuotu romuna Suomesta ja entistetty. Ei kuitenkaan suomalaiseen kuosiin.

Perinteinen kunnianosoitus Ehrenheimissa

12 seppelettä ja monta puhetta

Finnentagin juhlallisuuksien Lockstedtin Ehrenheimissa vietiin läpi perinteisin menoin kauniissa kevättulmassa. Saloissa liehuivat Saksan, Suomen ja Viron liput ja kantolippuina Jääkärilippu, Bundeswehre Landeskommando Schleswig-Holsteinin sekä saksalais-suomalaisten reserviläisten lippu ja sen vieressä lähes satapäinen reserviläisrivistö. Ohjelmassa olivat tavanomaiset puheet ja seppel- ja kukkalaitteiden laskut Jääkärimuistomerkeille, sekä I ja II:n maailmansodan uhrien muistomerkeille. Kaikkiaan Ehrenheimin alueen täytti parisataa henkeä.

Puheet aloitti Hohenlockstedtin pormestari Wolfgang Wein toivotti jääkäriperinteen vaalijat jälleen kerran viettämään Finnentagia jääkärien koulutuksen aloittamisen 104. muistojuhlaa.

Suurlähettiläs Ritva Koukku-Ronde totesi puheessaan tyytyväisyydellä saksalais-suomalaisten sotilaallisten yhteyksien kehittymisen Kymen jääkäripataljoonan ja Jägerbataillon 91:n yhteistyön muodossa.

Luulen, ettei koko Saksassa ole toista instituutiota, jonka puitteissa vuosittain Bundeswehr osallistuu preussilaisen pataljoonan saavutuksiin ensimmäisessä maailmansodassa sen saavutusten jälkivaikutuksiin, sanoi

Saksan jalkaväkiliiton puheenjohtaja prikaatikenraali Andreas Hannemann saa pienoishääkärilipun Jukka Pennanen kädestä. Kuva Kimmo Kiiveri.

Saksan jalkaväkiliiton I varapuheenjohtaja prikaatikenraali Hannemann.

Hannemann kertoi hiljattaisesta käynnistään Suomessa ja sanoi tunnustaneensa jääkärien jälkeä kaikissa niissä joukko-osastoissa, joissa hän vieraili käydessään hiljattain Suomessa.

Hänen mielestään suomalaisten jääkärien historia on malliesimerkki menneisyydessä ja myös vastaisuudessa siitä, millainen merkitys sotilasperinteen vaalimisella on.

Jatkuu seuraavalle sivulle.

Tänä päivänä sanotaan, että parhaiten selviää se, joka kykenee verkottumaan parhaiten, sanoi Pertti Laatikainen. Mark Aretz toimi tulkkina. Taustalla on Bundeswehrin "Landeskommando Schleswig-Holsteinin" joukko-osasto lippu. Kuva Kimmo Kiiveri.

Aula-koulun kahvitilaisuuden ykköspöytä. Henkilöt vasemmalta Jukka Pennanen, suurlähettiläs Koukku-Ronde, kenraali Hannemann, eversti Marko Kivelä ja rouva Kivelä. Tyhjä paikka on Pertti Laatikaisen, joka on vastaanottamassa huomionosoitusta. Etualalla Markku Lumio. Kuva Joachim Scheunemann.

Suomen ja Saksan välisten sotilas-suhteiden kestäminen läpi historian myrskyjen yhteyksiemme ainutlaatuisuudesta, joiden lähtökohtana ovat olleet jääkärit, jotka tulivat tämän paikkakunnan kautta, sanoi kenraali Hannemann.

Jääkäriperinteisiin liittyen Suomen ja Saksan yhteistyö tänä päivänä tapahtuu monella tasolla, joista Finnen-tag on yksi. Jääkäriperinteen vaalijat ovat tehnyt yhteistyötä jo pitkään ja Hohenlockstedin kunnan kanssa jääkäriperinteen vaalimisessa. Saksan asevoimat on ollut aina mukana tapahtumissa, sanoi prikaatikenraali Pertti Laatikainen.

Maiden asevoimilla uutta yhteistyötä

Saksan ja Suomen asevoimat ovat puolestaan aloittaneet viimevuosina aikaisempaa tiiviimmän yhteistyön. Viimeisimpänä jääkäriperinteisiin liittyen voidaan mainita maidemme jalkaväen tarkastajien välinen yhteistoiminta. Se on edennyt siten, että Kymen jääkäripataljoonan ja saksalaisen Jääkäripataljoona 91:n kesken on tehty yhteistyösopimus, jolla käynnistetään koulutusyhteistyö.

– Haluan mainita myös yhteistoiminnan saksalaisten ja suomalaisten reserviläisten kesken. Kuluneella viikolla on toteutettu kolmas yhteinen toimintaviikonloppu - tällä kertaa täällä Saksassa, jossa molemmin puolin uuden sukupolven reserviläiset ovat jatkaneet jo vuonna 1995 alkanutta yhteistoimintaperinnettä. Minulla on ilo henkilökohtaisestikin tukea tätä reserviläisten välistä yhteistoimintaa suomalaisen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toiminnanjohtajana.

– Uskon, että kaikella tällä merkitystä sille, että voimme omalta osaltamme pitää huolta kansallisen puolustuksemme ohella myös eurooppalaisesta puolustuksesta.

Perinneyhdistyksen puheenjohtajuudesta luopunut Pertti Laatikainen

Jukka Pennanen oikaisee jääkäriperinтелиikkeen seppeleen nauhoja. Kuva Joachim Scheunemann.

Vuorossa jääkäreiden jälkeläisten seppele. Peter Fagnäs lukee nauhoja. Jaakko Rauramo pitää seppelettä. Kuva Joachim Scheunemann.

kiitti Hohenlockstedin kunnan edustajia, Bundeswehriä, saksalaisia ja suomalaisia reserviläisiä sekä kaikkia niitä kansalaisia, jotka ovat tätä yhteistä muistoa halunneet kunnioittaa.

Puheiden jälkeen alkoi seppelten ja kukkalaitteiden laskuseremoniat soittokunnan soittaessa vaikuttavaa saksalaista sotilashautajaismarssia "Ich hatt ei Kamerad". Mark Aretz toimi juhlamenojen ohjaajana ja kertoi, mikä seppele on laskuvuorossa. Ensimmäisenä oli Hohenlockstedtin seppele, jonka laskivat pormestari

Seppeleitä laskettiin 12 ja lisäksi kolme muuta kukkalaitetta. Kuva Jukka Knuuti.

Saksalainen naiskadetti kunniavartiossa. Kuva Jukka Knuuti.

Wolfgang Wein ja pormestarin 1. Sijainen, Dieter Thara. Järjestyksessä seuraavana oli Suomen suurlähetystön seppele, jonka laski suurlähettiläs Ritva Koukku-Ronde ja puolustusasiames eversti Marko Kivelä. ja näin seremonia, jatkui, kunnes jääkärimuistomerkin juuri oli 12 seppeleen muodostaman kukka- ja seppelnauhavuoren peitossa.

Ehrenheinin muistotilaisuus päättyi soittokunnan soittamiin molempien maiden kansallislauluihin.

Koululle 3000 euron stipendi jääkäritutkimuksesta

Ehrenheinista siirryttiin perinteiseen kahvitilaisuuteen Aula-koululle, jossa annetaan puolin ja toisin huomionosoituksia. Niistä ehkä merkittävin oli Jääkärisäätiön Wilhelm Käber-koululle antama 3000 euron stipendi koulun oppilaisen tekemästä jääkäreitä koskevasta selvityksestä. Saksan jalkaväkiliiton I varapuheenjohtaja, prikaatikenraali Hannemanille luovutettiin pienoistöjääkärilippu.

Jääkäriyhdistyksen Hohenlockstedtin avainhenkilö Achim Jabush palkittiin JP27-kalvosinnapeilla.

Vielä ehdittiin vapaaehtoisen palokunnan talolle onnittelemaan jääkäriperinneliikkeen saksalaista yhteysupseeria Mark Aretzia, joka oli ylennetty everstiksi.

Lasketut seppeleet

Jääkärimuistomerille laskettujen seppeleiden oli lista tavanomaisen mittava: Hohenlockstedtin kunta, Suomen suurlähetystö, Viron suurlähetystö, Steinburgin piirin Jääkärisäätiö ja Perinneyhdistys laskijoina puheenjohtaja Jukka Pennanen, professori Kari Heiskanen ja vuorineuvos Kari Jordan, Kauhavan kaupunki, Lapuan kaupunki, Saksan jalkaväkiliitto, Maanpuolustuskoulutusyhdistys, laskijoina puheenjohtaja everstiluutnantti Tapio Peltomäki, toiminnanjohtaja Pertti Laatikainen sekä vakuutusneuvos Harri Kainulainen, Jääkärien omaiset, laskijoina Jääkärisäätiön vpj Peter Fagnäs, JP 27 Perinneyhdistyksen vpj Arno Hakkarainen ja vuorineuvos Jaakko Rauramo, Saksa-Suomi seura, Saksalais-suomalaiset reserviläiset.

Ehrenheinissa sijaisvalle Ensimmäisen maailmansodan muistomerille laskettiin saksalais-suomalaisten reserviläisten seppele sekä suomalaisten aseveljien kukkalaite.

Toisen maailmansodan uhrein muistomerille laskettiin suomalaisten aseveljien kukkalaite.

Soldatenheimille kuuluu hyvää

Finnentagin aikana kuultiin hyvää uutinen: Soldatenheim kunnostetaan.

Hohenlockstedtin pääkadun varrella on iso punatiilinen talo Soldatenheim, sotilaskoti. Se on kaikkien meidänkin sotilaskotiemme äiti. Jääkärit toivat mallin tullessaan ja "vihreät sisaret" ottivat niiden perustamisen ja hoidon vastuulleen.

Hohenlockstedtin Soldatenheim on ollut vuosikymmeniä muussa käytössä ja päässyt rappeutumaan.

Sivullisilla ei ole ollut sinne mitään asiaa. Minäkin olin käymässä jo viidettä kertaa Hohenlockstedtissä, kun talot ovet avautuivat. Sisällä restaurointia odottavissa tiloissa meille kerrottiin, että kaupungissa sijaitseva G. Pohl-Boskamp-yhtiö on ostanut Soldatenheimin ja kunnostaa sen. Remonttibudjetiksi mainittiin 5,5 miljoonaa euroa.

Ensimmäisen matkapäivän ohjelman päätteeksi vierailtiin museossa ja tietysti erityisesti sen jääkäriosastolla. Museolla tutustuttiin myös tärkeään henkilöön. Hän on Elisabeth Ganseforth, joka on valittu Achim Jabushin Hohenlockstedtin kulttuuri- ja historiayhdistyksen johtoon.

Soldatenheim sellaisena kuin jääkärit sen näkivät.

Ullrich Schiers esitelmöi Finnentag 2019:n yhteydessä Saksan laivaston operaatioista liittyen Itämeren divisioonan kuljettamiseen Suomeen. Ks. sivut 22–23 Kuva: Jukka Knuuti.

”Samoilla lankuilla kuin isoisä 104 vuotta sitten”

Perinneillallinen suomalaisjääkärien kasarmissa

Aika upeaa on voida kävellä samoja lankkuja pitkin kuin oma isoisäni 104 vuotta sitten. Hän saapui ensimmäisten joukossa tänne Lockstedter Lageriin. Hän oli jääkäri numero 13 ja sai peitenimekseen ”Fichte” kuulun saksalaisen filosofin mukaan, sanoi Jääkärisäätiön varapuheenjohtaja Peter Fagnäs.

Fagnäs puhui illallisella, joka nautittiin suomalaisjääkärien alkuperäisessä kasarmissa M1, joka on nykyisin museona.

– 31.toukokuuta tulee kuluneeksi 80 vuotta Lockstedter Lageriin sijoitetun jääkäripatsaan paljastamisesta. Idea muistopatsaasta oli alun pitäen jääkärien sairaanhoitajana Saksassa toimineen vapaaherratar Ruth Munckin. Hän sai Suomen Jääkäri-liiton ja Itsenäisyyden liiton suosioliseksi ajatukselle. Jääkäripatsaan kuvanveistäjäksi valikoitui niin ikään jääkäri, kuvanveistäjä Lauri Leppänen.

– Paljastustilaisuudesta tuli merkittävä suomalais-saksalaisen aseveljeyden juhla, sillä Suomesta matkusti Saksaan monisatapainen jääkärien ja rintamamiesten joukko.

– Paikalla olleet jääkärit, ovat keroneet hyvin tunnepitoisesta ja nostalgisesta juhlasta runsaat 20 vuotta Lockstedtista lähdön jälkeen. Vanhat siteet ja kerran kuljettu polku olivat piirtyneet kaikkien mieleen.

Nyt 23.helmikuuta 2019 nautittiin illallinen, jonka menu oli sama, joka syötiin 31. toukokuuta 1939, kun paljastettiin edellä mainittu jääkärimuistomerkki.

Fagnäs jatkoi: on merkittävää, kuinka maailmanpalon jälkeen on voitu palata voimallisesti kunnioittamaan Lockstedter Lagerin jääkärien muistoa ja hyviä suomalais-saksalaisia suhteita.

– Tuon vuoden -39 patsaan paljastuksen jälkeen eri puolille Saksaa,

Illan menu oli sama kuin 31. toukokuuta 1939. Silloin juhlistettiin paljastettua Jääkärimuistomerkkiä. Nyt se oli jälleen kunnianosoitusten kohteena. Sille laskettiin 12 seppelettä.

Baltiaa ja Suomea on noussut muistomerkkejä jääkärien sotapolun varteen. Tämän matkan yhteydessä on meillä ollut kunnia kiinnittää jääkärien muistokilpiä polun varrelle myös Saksan Westfalenissa.

– Kaikilla hautuumailla voimme löytää patsaita, hautakiviä ja muistomerkkejä, joiden päällä sammal kasvaa ja kivien tekstin ovat kadonneet. Toisin on jääkäreiden kohdalla. Erityisesti täällä Hohenlockstedtissä on annettava suuri tunnustus kaikille paikkakuntalaisille ja muille jääkäriperinteen vaalijoille siitä, että Finnentag elää ja voi hyvin vielä yli 100 vuotta itse tapahtuman jälkeen. Samalla tämä on tärkeä suomalais-saksalaisen yhteishengen juhla.

Jos voisin kertoa isoisälleni, joka lepää kenraalihaudassa suomalaisel-

Perinneyhdistyksen puheenjohtajuudesta luopunut Pertti Laatikainen sai Hohenlockstedtin kunnalta muistoksi pienoismallin paikkakunnan symbolista, vesitornista. Laatikainen ja Jukka Pennanen oli aiemmin päivällä palkittu kunnan ansiomerkillä kultaseppelein. Kuva Jukka Knuuti.

la kirkkomaalla, että jääkäriperinnejaksaa ja että nyt helmikuussa 2019 vietämme edelleen tätä muistojuhlaa eikä loppua näy, niin hän taitaisi pitää asiaa melko uskomattomana, sanoi Fagnäs.

Illallisen sponsoroinut Nammo-yhtiön johtaja Philipp von Saldern kertoi isoisästään, saksalaisesta upseerista, joka oli saanut sota-ansioistaan Rautaristin Ritarinristin (vertautuu meidän Mannerheim-ristiimme). Puhuja kertoi kysyneensä isoisältään, miten tämä oli selvinnyt läpi Itärintaman helvetin hengissä.

Kolmen asian ansiosta oli isoisä vastannut: Hyvän onnen, hyvän koulutuksen ja suomalaisten. Ja mikä olikaan suomalaisten ansio. Suomalaiset upseerit olivat järjestäneet saksalaisille kursseja talvisodankäynnistä, millaiseen von Saldernin isoisä oli osallistunut.

Kunniakäynti Kellinghusin haudoilla

Perinteitä noudatettiin myös teke-mällä kunniakäynti Kellinghusissa sijaitsevalle sotilashautuumaalle. Sinne on haudattu neljä koulutuksen aikana Lockstedter Lagerissa kuollutta jääkäriä: musketööri Simon Ilola 1888-1917, jääkäri Kustaa Kataja 1885-1917, musketööri Kursta Kempainen, (oikea etunimi Kustaa, kiveen hakattu Kursta) 1885-1917 sekä Ture Ström 1886 – 1917.

Kellinghusin sotilashautuumaata hallitsee I maailmansodan uhrien muistomerkki, jota tällä kertaa vartioi kolme historiallisiin asuihin pu-

keutunutta fusilieeria. He kevyellä piilukkomusketilla (fusil) aseistettua jalkaväkisotilaita. Nimitys tulee 1600-luvun lopulta.

Jääkärien kannalta merkityksellinen on sotilashautojen vieressä Schütten perhehauta. Perhe piti Lockstedtissa kahvilaa, joka oli jääkäreiden kantapaikkoja. Se oli tärkeä myös yhteydenpidossa kotiin. Jääkäreille ei voinut lähettää postia, mutta kahvila Shütteen voi, mistä posti sitten haettiin.

Seremonioille antoi ryhtiä soittokunta, joka soitti Finlandian ja Muis-toja Pohjolasta. Tosin tämän Sam Sihvon marssin olisi voinut soittaa hiukan reippaamalla tempolla.

Jokaisen neljän jääkärin haudalla oli kadetti kunniavartiossa. Tässä jääkärien Kustaa Kemppaisen ja Kustaa Katajan haudat kunniavartioineen. Kuva Jukka Knuuti.

Jääkärien suosikkikahvilaa Cafe Shüt-tea pitäneen Schütten perhehauta. Se sai valkoisen ruusun kuten jääkäri-haudatkin. Kuva Jukka Knuuti.

Fusielieirit kunniavartiossa ensimmäisessä maailmasodassa kaatuneiden muis-tomerkillä Kellinghusissa. Monumentin juurella suomalaisten laskema seppelä. Kuva Kimmo Kiiveri.

Infotaulu Osnabrückin junaonnettomuudessa 1918 kuolleiden jääkäreiden haudalle

Kun kävin täällä yhdessä muutaman jääkäriystävän kanssa puolitoista vuotta sitten, huomasimme, että muutaman junaonnettomuudessa menehtyneen jääkärin nimi oli kirjoitettu väärin. Olimme heti sitä mieltä, että paikka ansaitsisi jonkinlaisen tarinan siitä, miksi suomalaisia jääkäreitä on haudattuna tänne Johanneksen hautuumaalle Osnabrückiin, kaupunkiin, joka on meille suomalaisille paremmin tuttu 30-vuotisesta sodasta kuin jääkärihistoriasta. Onkin arvokasta, että olemme yhdessä saksalaisten kumppaneittemme kanssa voineet korjata tämän puutteen, kertoi Jukka Pennanen infotaulun historiasta.

Junaonnettomuudessa menehtyneet jääkärit hakivat kotimaalleen itsenäisyyttä ja itselleen parempaa elämää. Brest-Litowskin rauhanneuvottelujen johdosta Saksa ei päästänyt jääkäreitä Suomeen peläten paluun vaarantavan menossa olleet rauhanneuvottelut. Siksi jääkärit olivat menossa ammustehtaalle töihin, selitti Pennanen.

Muistotaulun yhteydessä luovutettiin paikalliselle aivan hautuumaan vieressä olevalle Graf von Stauffenberg-lukiolle historianopetukseen 1000 euron stipendi. Koulun oppilaat ovat laatineet 40-sivuisen kirjasen ”Vergiss Mein Nicht – in den Gedenken an die Kriegsgräber des Ersten Weltkriegs auf dem Johannisfriedhof” (Älä unohda minua - ajatuksia ensimmäisen maailmansodan sotilashaudoilla Johanneksen hautuumaalla). Suomalaisille jääkäreille on kirjasessa uhrattu kuusi sivua. Siinä kerrotaan se poliittinen tilanne, mistä jääkäriksi aikovat Suomesta lähtivät sekä jääkärien tarina. Niin ikään kerrotaan junaonnettomuudesta. Kirjasessa, joka on myös netissä, on kaikkien onnettomuudessa kuolleiden jääkäreiden kuvat ja nimet. Vihkosta on tarkoitus käyttää tehtäväkirjana, kun koululaisia tuodaan tutustumaan Johanneksen hautuumaahan.

Infotaulu on paikallaan ja kaikki ovat tyytyväisiä. Kuvassa Osnabrückin reserviläisten edustajat, jotka vastaavat vapaaehtoisina alueen sotilashautausmaista. Kuvassa Jukka Pennanen, rouva Güse, maisema-arkkitehti, joka vastasi taulun lupakysymyksistä. Hänet palkittiin Perinneyhdistyksen standaarilla. Takana kaupungin edustajana paikalla ollut Osnabrückin talousjohtaja herra Fillep. Kuva: Martin Rintanen.

Mukana olleet ”Jääkärisäätiön matkailaiset” tutustuvat Osnabrückin hautuumaan jääkäreiden tarinaan. Kuvassa hiukan näkyy vasemmalla vuorineuvos Jaakko Rauramo (jääkärin pojanpoika), toimitusjohtaja Pauli Mikkola, Kari Heiskanen (jääkärin pojanpoika), vuorineuvos Kari Jordan, vuorineuvos Mikko Helander, Peter Fagnäs ja Jukka Pennanen. Kuva Martin Rintanen.

Tervehdys Osnabrückistä – jääkäreitä ja hakkapeliittoja

Asun Osnabrückissä, Ala-Saksin osavaltiossa Pohjois-Saksassa. Kaupunki on saksalaisittain nähdessä korkeintaan keskisuuri, 155 000 asukasta ja vain harvat suomalaiset tuntevat kaupungin.

Kun itse nuorena opiskelijana poikkesin ensi kertaa Osnabrückiin noin 25 vuotta sitten, en olisi arvannut, että tällä kaupungilla, Suomen historialla, ja varsinkaan oman sukuni historialla olisi keskenään mitään erityistä tekemistä. Ei myöskään tullut mieleeni, että siitä joskus tulisi oma kotikaupunkini.

Arvoisat Parole-lehden lukijat, haluan kertoa teille ohessa muutaman yksityiskohdan liittyen jääkäriin, suomalaisuuteen ja Osnabrückin kaupunkiin.

Olen itse kotoisin hyvin isänmaallisesta suvusta. Perheemme vanha maatila sijaitsee Längelmäellä, joka kuuluu nykyisin Oriveden kaupunkiin. Joitakin vuosia sitten kotonani, vanhalla maatilalla, sattui erikoinen tapaus. Äitini, perikuntamme pää, oli odottanut viljarekkaa viljojen puintien ja kuivattamisen jälkeen. Viljatilamme sato piti saada lähtemään ajoissa Raisioon ja Koskenkorvalle. Viljarekka oli tullut ja viljat lastattu. Äitini pyysi nuoren kuljettajan aamukahville, koska miehellä oli ollut edessä monen tunnin ajomatka. Kahvipöydässä oli juteltu niitä näitä. Äitini oli myös maininnut, että minä asun Saksassa, Osnabrückissä. Tällöin rekkamies oli kertonut suuresta kiinnostuksestaan jääkäriperinnestä kohtaan, ja maininnut, että Osnabrückissä oli jääkärihautoja. Hän oli pyytänyt äidiltäni yhteystietoni.

Seuraavana kesänä sain yllättävän puhelinoiton suomalaisesta kännykänumerosta. Tuolloin en vielä ollut tietoinen Osnabrückiin liittyvistä jääkärikohtaloista. Soittaja kertoi ole-

Joukko varsinais-suomalaisia jääkäriperinteen vaalijoita Osnabrückin jääkärihautoilla syksyllä 2017. Miehet vasemmalta Seppo Lerkki, Pentti Seppälä, Kullervo Hantula, Kyösti Vuontela ja Alpo Mäkinen. Kuva Jukka Knuuti.

vansa kotitalallani käynyt rekkamies ja jääkärin pojanpojanpoika. Lomillaan hän kertoi kiertelevän ympäri Eurooppaa ja käyvänsä matkoillaan jääkärihautoilla. Hän kertoi ajavansa seuraavan kerran Osnabrückin kautta ja tulevaisuudessa käymään jääkärihautoilla. Hän oletti minun tietävän, missä ne ovat, ja pyysi tapaamista. Lopuksi hän ehdotti, että voisimme mennä yhdessä haudoille. Minulle tuli kauhea paniikki. En ollut kuullutkaan, että täällä olisi mitään jääkärihautoja tai ylipäätään ollut jääkäreitä! Mistä minä olisin voinut tuollaista tietää, koska en ollut aiemmin ollut kiinnostunut tutkimaan suomalaisten yhteyksiä Saksassa?

Yhteys löytyi yllättävällä tavalla

Menin pari päivää myöhemmin raskaan työpäivän jälkeen kulmakapakaani, Kneippen, ja kerroin erälle vieressäni istuvalle vanhemmalle herrashenkilölle, että olin saanut pu-

helimitse ihmeellisen yhteydenoton Suomesta. Mainitsin, että soittaja oletti minun tietävän jotakin suomalaisista jääkärihautoista, jonne on haudattu junaonnettomuudessa surmansa saaneita suomalaisia sotilaita. Tapaamani mies, Lothar, kiinnostui asiasta, ja kertoi, että hän tuntee henkilön, joka voisi minua auttaa. Lothar oli tehnyt elämäntyönsä Saksan rautateiden (Deutsche Bahnin, DB) palveluksessa, ja hänen esimiehensä oli ollut Osnabrückin päärautatieaseman päällikkö Dietmar Koch. Lothar totesi edelleen, että Koch tietää kaiken kaikesta, ja se mitä ei tiedä, on epäolennaista. Mikä parasta Dietmar Koch oli kiinnostunut kaikista junailuun liittyvistä asioista, erityisesti junaonnettomuuksista.

Sain järjestettyä tapaamisen herran Kochin kanssa hänen tyttärensä kahvilaan, joka oli minun silloisen

Jatkuu seuraavalle sivulle.

työpaikkani naapurissa. Ensitapaamisellamme tuossa kahvilassa Koch ilmoitti heti alkuun, että meidän oli ensiksi mentävä sinne hautausmaalle. Emme edes juoneet kahvejamme loppuun, kun hän oli jo käynnistämässä autoaan. Sain kuulla matkalla hänen vuosikymmeniä kestäneestä kiinnostuksestaan historiantutkimukseen. Hän kertoi minulle jääkärien haudoista ja vapaussodasta. Tunsin itseni noloksi, etten tiennyt Suomen historiasta kaikkea, mitä herra Koch tiesi. Matkalla hautausmaalle hän joutui pysähtymään liikennevaloissa. Silloin hän kaivoi laukustaan mapin ja kehotti minua katsomaan antamiin valokuvia ennen kuin olimme perillä. Kyseinen mappi sisälsi jopa junaonnettomuudessa loukkaantuneita hoitaneiden sairaanhoitajien aikalauskertomuksia tapahtuneesta.

Heti ensitapaamisellamme herra Kochista ja minusta tuli hyvät ystävät. Hän halusi esitellä minulle tietotaitojaan niin omalta alaltaan kuin harastuksestaan historiantutkimukseen. Hän kutsui minut juna-ajelulle itse ohjaamallaan höyryjunalla paikalle, missä 16. tammikuuta 1918 tuotraaginen junaonnettomuus oli tapahtunut. Onnettomuudessa menehtyi kaikkiaan 33 sotilasta, joista 13 oli suomalaisia jääkäreitä. Loukkaantuneita oli useita kymmeniä. Alun perin kaikki 13 suomalaista vainajaa haudattiin Osnabrückin Johannisfriedhofille, mutta 1920-luvulla kaksi heistä siirrettiin omaisten toiveista Suomeen kotipitäjiensä kirkkomaiden multiin.

Sittemmin joka kerta haudoilla käydessäni olen kiinnittänyt järkyttyneenä huomiota siihen, kuinka nuoria nuo junaonnettomuudessa kuolleet miehet olivat! Riippumatta siitä, kuolivatko he taistelussa vai tuossa junaonnettomuudessa, he olivat valinneet raskaan ja vaarallisen tien vapaan isänmaan hyväksi! Tuskinpa heistä monikaan ajatteli Suomea sen enempää tasavaltana kuin kuningaskuntanaan, tärkeintä oli vapaus!

Usein yksin ja hiljaisin mielin menen haudoille. Vuosien saatossa hautausmaa on tullut minulle rakkaaksi. Myöhemmin sain myös selville, että kaksi sinne haudattua jääkäreitä ovat kaukaisia sukulaisiani.

Osnabrückin kaupungin historiassa suomalaiset sotilaat ovat kuitenkin olleet jo paljon ennen jääkäriiliikkeen syntyä merkittävässä roolissa. 30-vuotisen sodan aikana Osnabrück ehti olla toistakymmentä vuotta Ruotsin suurvallan miehitysvallan alla. Kaupungissa oli 1630-luvulla noin 3500 asukasta ja ruotsalaisten sotilaiden vahvuus oli 200-400. Sotilaat, jotka miehittivät kaupunkia, olivat nostoväkeä Ruotsin Itämaasta, siis Suomesta.

Suomalaiset hakkapeliitat kaupunkilaisten suosikkeja

Monesti voisi ajatella, että miehitysjoukkoihin suhtaudutaan vihamielisesti, mutta suomalaisten kohdalla näin ei ollut. Tästä esimerkkinä on se, että Tukholmasta oli annettu määräys siirtää suomalaiset joukot pois Osnabrückistä ja korvata heidät puolalaisilla sotilailla. Tästä kauhistuneena Osnabrückin kaupungin isät lähettivät mitä nöyrimmän kirjeen Tukholmaan toivoen suomalaisten jäävän kaupunkiin. Syitä tähän toiveeseen oli useita. Suomalaiset sotilaat olivat talonpoikien naimattomia poikia. Puolalaiset olisivat tuoneet kaupunkilaisten riesaksi itsensä lisäksi myös perheensä elätettäväkseen. Sitä paitsi suomalaiset olivat tottuneita kylmään ilmastoon ja heille kelpasi pohjoissaksalainen ruokakin. Lisäksi suomalaiset hakkapeliitat hankkivat lisätienestejä pienillä sivutöillään esim. rakennusmiehinä, halonhakkaajina tai kengitysseppinä. Ilo oli molemminpuolista; kaupungin porvaristo sai halpaa työvoimaa ja sotilaat lisätienestiiä. Mielenkiintoinen kuriositeetti suomalaisten historiasta Osnabrückissä on se, että monet heistä kuolivat täällä, mutta eivät

suinkaan sotatoimissa, vaan sukupuolitauteihin.

Ruotsin vetäytymisestä Osnabrückistä on kulunut jo yli 370 vuotta, mutta jäljet ovat edelleen näkyvissä. Kansan suussa kerrotaan vieläkin hauskoja juttuja vanhoilta ajoilta. Kaupungin museon takapihalla on hautakiviä varastossa, jotka ovat kuuluneet suomalaisille hakkapeliitoille. Kaupungin arkistossa on asiakirjoja, jotka kertovat suomalaisten elämästä kaupungissa. Mutta näkyvin miehityksen ajalta peräisin oleva jäänne on vanhan kaupungin laidalla edelleen pystyssä oleva Vitschantzen puolustuslinnoitus.

Summa summarum. Osnabrück on yhdistänyt Ruotsi-Suomea, suomalaisia, saksalaisia ja muovannut Eurooppaa sellaiseksi kuin me sen nyt tunnemme ja missä elämme. Historia on monesti karua ja synkkää luettavaa, mutta aina on ollut toivoa paremmasta huomisesta. Sen vuoksi aikoinaan niin hakkapeliitat kuin jääkäritkin lähtivät taistelemaan isänmaansa puolesta tänne Euroopan sydämeen.

Arvoisat lukijat, toivon, että pieneltä osaltani nykyään keskieuropalaisena suomalaisena voin vaalia jääkäriperinnettä ja kunnioittaa niitä ponnisteluja, joita nuoret miehet pyyteettömästi osoittivat isänmaataan kohtaan, saadakseen kotimaalleen kansallisen vapauden ja paikan itenäisten kansakuntien joukossa.

Toivotan teidät kaikki tervetulleiksi käymään täällä Osnabrückissä ja tutustumaan kaupunkiin sekä hautausmaahan, jolla nuo 11 jääkäreitä lepäävät. Samalla toivon yhteydenottoja ja oletan, että tämänkin artikkelin lukijoissa saattaa olla kaukaisia sukulaisiani.

Jääkärikanslialla on yhteydenottoa varten sähköpostiosoitteeni.

Ystävällisin terveisin

Juha Eerola
Osnabrück

Kymen jääkäripataljoonan kansainvälistyys jääkärihengessä

Yhteistoiminta saksalaisen jääkäripataljoona 91:n kanssa alkaa

Karjalan prikaatiin kuuluva Kymen jääkäripataljoona (KYMJP) ja saksalainen, Panzerlehrbrigade 9:än kuuluva Jägerbataillon 91 (JB91) aloittavat jääkärihengessä yhteistoiminnan. Tavoitteena on tietotaidon ja kokemusten vaihtaminen, tiedon ja parhaiden käytänteiden jakaminen sekä yhteisten jääkäriperinteiden vaaliminen.

Yhteistyön pohjana ovat yhteiset jääkäriperinteet Kuninkaallisen Preussin Jääkäripataljoona 27 kautta. JB91:n edustus nähtiinkin jo Vaasassa jääkärien kotiinpaluun 100-vuotisujuhllisuuksissa helmikuussa 2018. Tulevaisuudessa JB91:n edustus nähtäneen Hohenlockstedtin vuotuisella Finnentagilla. Yhteistyössä edetään maltillisin askelin kohti tavoitetta, jossa pataljoonien joukkoja harjoittelisi yhteisissä harjoituksissa.

Yhteistyöajatus liittyy suomalais-saksalaisen sotilasyhteistyön syventämiseen. Heräsi ajatus toteuttaa yhteistyötä matalalla, käytännönläheisellä tasolla, jolloin päädyttiin pataljoonatasolle. Jääkäriperinneyhteistyön myötä osapuoliksi valikoituivat vuonna 2015 perustettu JB91 sekä KYMJP, jolla on perinnejoukkonsa Jääkäripataljoona 3:n kautta vastaavan kaltaista aiempaa yhteistyötaustaa jo sotia edeltävältä ajalta. JP3 aloitti vuonna 1937 yhteistyön saksalaisen Jalkaväkirykmentti 92 kolmannen pataljoonan kanssa. Kyseinen pataljoona oli saanut vaalittavakseen JP27:n perinteet Saksassa. Yhteistyö kuitenkin kuivui sodasta johtuen.

Yhteistoiminta on alkanut molemmin puoleisesti pataljoonien toimintaan ja henkilöstöön tutustumisella. Syyskuussa 2018 Kymen jääkäreiden komentaja, everstiluutnantti Markus Wahlstein vieraili yhden päällikkön-

KYMJP:n komentaja, evl. Markus Wahlstein luovuttaa KYMJP:n pienoislipun JB91:n komentajalle evl York Buchholtzille 1.9.2018 Rotenburgissa.

sä kanssa Rotenburgissa sijaitsevassa JB91:ssä. Samalla kirjoitettiin JB91:n komentajan, everstiluutnantti York Buchholtzin kanssa yhdessä luonnos yhteistoimintamuistiosta. Viime syksynä ja alkuvuonna 2019 muistio hiottiin valmiiksi. Muistion allekirjoittivat pienimuotoisen seremonian saattelemana prikaatien komentajat, prikaatikenraali Pasi Välimäki ja prikaatikenraali Ullrich Spannuth Munsterissa 21.helmikuuta 2019.

Yhteistoiminta on jatkunut molemmin puolisen tutustumisen merkeissä kuluva vuoden helmikuussa. Karjalan prikaatin valapäivänä, 8. helmikuuta JB91:n uusi komentaja, everstiluutnantti Maik Münzner vieraili yhden päällikkönsä ja esikuntaupseerinsa kanssa pataljoonassa. Vieraat pääsivät seuraamaan juhlanan sotilasvalatilaisuuden, jonka monituhattapäinen valayleisö ja tilaisuudessa vallinnut suomalainen maanpuolustushenki jättivät varmasti lähtemättömän vaikutuksen saksalaisvieraisiin.

Kymen jääkäripataljoonan lippu

Jägerbataillon 91:n tunnus

Yhteistoimintamuistion allekirjoitusten muste oli tuskin kuivunut, kun KYMJP:stä matkusti neljän hengen delegaatio pataljoonaupseerin johdolla seuraamaan JB91:n simulaattoriharjoitusta Lehninin harjoitusalueelle helmikuun lopussa.

Yhteistoiminnassa edetään lyhyin askelin kohti yhteistä harjoitustoimintaa. Tämä tarkoittaa osapuolten toimintaan ja henkilöstöön tutustumista, jotta päästään selville sopivimmista yhteistyömuodoista. Aikeissa on myös toteuttaa pienimuotoista upseerivaihtoa lyhyiden tutustumismatkojen merkeissä. Molemmin puolinen tutustuminen jatkuu tänä ja ensi vuonna harjoitusvierailuiden merkeissä. Vuonna 2020 aloitetaan myös upseerivaihto ja alustavissa suunnitelmissa on toteuttaa pienellä saksalaisjoukolla osallistuminen KYMJP:n harjoitukseen.

Tavoitteena on rakentaa pysyvä yhteistyö käytännönläheisellä, matalalla tasolla. Yhteistyö, joka rakentuu yhteisten jääkäriperinteiden kunniakkaaseen perustaan sekä pataljoonien henkilöstön verkottumiseen ja ystävyyteen.

TEKSTI: Markus Wahlstein
everstiluutnantti, Kymen jääkäripataljoonan komentaja

Finnentag 2019 ja reserviläiset

Finnentagin viettäminen jääkärien muiston vaalimiseksi alkoi vuonna 1950 Kellinghusenissa ja Lockstedter Lagerissa. Reserviläisten mukanaolosta Finnentagissa ja sen oheistahtumissa tulee ensi vuonna kulu-neeksi siitäkin jo 25 vuotta.

Tänä vuonna reserviläisille oli tarjolla kaksi kokonaisuutta Finnentagin yhteyteen nivottuna. Vanhemmille reserviläisille puolisoineen oli Mark Aretz järjestänyt tutustumisvierailun Berliiniin. He kiersivät pikkubussilla useita kiinnostavia kohteita ja majoituivat General Steinhoff -kasarmilla. Nuoremmille oli tarjolla toimintaa Lüneburgissa MPK-kurssin muodossa. Seuraavassa keskitytään nuorten toimintaan.

Näitä keski-ikäitään alle 30-vuotiaiden ryhmämatkoja Hohenlockstedtin seudulle on järjestetty vuodesta 2013 alkaen. Matkojen sisältöön saatiin uutta toiminnallisempaa puhtia kaksi vuotta sitten, kun silloinen perinneyhdistyksen puheenjohtaja ja MPK:n toiminnanjohtaja Pertti Laatikainen mahdollisti MPK-kurssin Finnentagin yhteyteen. Se palveli myös tarkoitusta Vaasan suurjuhlaan suomalaissaksalaisen nuorten paraatijoukon kokoa-miseksi.

MPK-kurssille ”Finnentag” osallistui tänä vuonna 13 reserviläistä ympäri Suomea. He olivat iältään noin 23–34 -vuotiaita, pääosin opiskelijain Reserviupseeripiiristä. Kurssi kuului MPK:n kansainväliseen ohjelmaan. MPK:n puolelta toimintaa oli seuraamassa koulutuspäällikkö Juha Niemi. Sisältö oli suunniteltu yhdessä saksalaisten reserviläisten kanssa. Päävastuullisena oli Fabian Grüner, puheenjohtaja yhdistyksessä Reservistenverband Kreisgruppe Lüneburg.

Ammuntaa simulaattorissa ja radalla sekä sotilaallissivistystä

Kurssi alkoi keskiviikkona Lüneburgin kasarmilla, joka sijaitsee Hampurista 50 km kaakkoon. Ensimmäiseksi tu-

Reserviläiset ryhmittyneet Munsterin panssarimuseossa Leopard 2A4 vaunun edessä. Tämä vaunu on meidänkin panssarivoimiamme käytössä.

Reserviläisten ampumakilpailussa menossa kivääriammunta G36-kivärillä. Saksalaiset voittivat kivääriammunnan, suomalaiset pistoolin. Kuva: Karin Bauermeister.

tustuimme saksalaisten palvelusaseisiin simulaattorissa, joka grafiikaltaan muistutti 90-luvun videopeliä. Se oli kiinnostava tapa harjoitella P8-pistoolin ja G36-kiväärin tähtäimiä ja laukaisua.

Torstaina olimme ampumaradalla, jossa suoritimme ensin Suomen ja Saksan välisen ampumakilpailun ja sen jälkeen Bundeswehriin virallisen ampumataitotestin Schützenschnur

(suom. ampujanpunos – nimi tulee mitalin tyylikkäästä ulkomuodosta). Ampumakilpailussa suomalaiset voittivat pistoolin ja saksalaiset kiväärin. Kokonaiskilpailussa kärkisija meni saksalaiselle, mutta heti toiseksi sijoittui Suomesta Topi Kotamäki. Palkintojenjaon yhteydessä kuultiin lisäksi esitelmä saksalaisten reserviläistoiminnasta.

Perjantaina matkustimme Munsteriin, jossa saimme olla mukana seuraamassa jääkärikiven paljastusta. Samassa yhteydessä teimme myös opastetun kierroksen valtavassa panssarimuseossa. Eräs tarkoitushan näillä reissuilla on tuoda yleissivistävää historiantietoa jääkäriperinteen lisäksi. Siten pysähdyimme vielä matkalla kohti Hohenlockstedtia Hampurissa, jossa tutustuimme toista maailmansotaa varten rakennettuun FLAK- eli ilmatorjuntatorniin. Se on muutama vuosi sitten perusparannuksen yhteydessä muutettu energiabunkkeriksi. Saksalaiset ovat taitavia kaikenlaisessa ennakkoluulottomassa vanhojen rakenteiden hyödyntämisessä historian häiveitä kadottamatta.

Finnentagia kunnioitettiin kaikella arvokkuudella

Lauantain Finnentag oli kurssin kohokohta ja se vaikutti jokaisessa. Nuoret

reserviläiset olivat skarppeina ja varusteet viimeisen päälle särmätyinä suorittamassa isänmaan kunniaksi sitä tehtävää, mihin kukin oli asetettu. Aamulla osa joukosta oli seuraamassa seppelleenlaskua Kellinghusenissa. Iltapäivällä suomalaiset ja saksalaiset reserviläiset seisoivat vieressä kunniaosastossa Finnische Alleella Karl Hartmannin komentoja noudattaen. Jääkärimuistomerkin lippuvartiossa Jukka Lindfors kantoi jääkärilippua, jota Samuli Luomalahti ja Aleksi Elovaara suojasivat upseerimiekoin. Illan kruunasi perinteinen Kameradschaftsabend, joka pidettiin entisen helikopterirykmentin Hunger Wolfin tiloissa. Huomionosoituksia reserviläisystävien kesken tehtiin puolin ja toisin, ja laulut raikuivat kaksikielisesti keskiyöhön saakka.

Näin on taas uusi joukko nuoria saanut kokea palan elävää jääkärihistoriaa ja olla osa kansainvälistä

yhteistoimintaa. Mieleen jäivät erityisesti Laatikaisen sanat muistomerkillä: ”parhaiten selviää se, joka kykenee verkottumaan parhaiten”. On kunnia-asia saada verkottaa nuoria reserviläisiä yhteen nimenomaisesti jääkäriperinteen vaalimisen kautta.

TEKSTI: Pekka Sillanpää

Helsinki-Uusimaa osaston

puheenjohtaja

Opiskelijain Reserviupseeripiirin

varapuheenjohtaja

Kirjallisuutta

Suomalainen ”Schindler” pelasti kymmeniätuhansia

Himmler ja hänen suomalainen buddhansa

Tapio Tamminen

366 sivua, Atena 2019

Kirjassa ei niinkään kiinnosta Himmler itse, kuin hänen suomalainen buddhansa. Tuo buddha oli suomalainen Felix Kersten, Himmlerin hieroja, jolla oli hämmästyttävä vaikutus Saksan mahdollimpiin miehiin kuuluneeseen SS-johtajaan Heinrich Himmleriin.

Hierojataidoillaan Kersten pystyi autamaan Himmleriä häntä vuosia vaivaneissa vatsavaivoissa. Tämän kykynsä avulla Kersten sai tekemään päätöksiä, joilla pelastettiin lopulta ainakin kymmeniä tuhansia ihmisiä, ellei enemmänkin. Suomen juutalaiset Kersten pelasti ilmoittaen etukäteen saksalaisten suunnitelmasta vaatia heidän luovuttamistaan. Kun Suomessa tiedettiin tulossa olevasta luovutusvaatimuksesta, oli se helpompaa torjua. Ruotsalaisen kreivi Bernadotten urotekona pidetty ”operaatio valkoiset bussit”, jolla tuotiin

Saksasta 21 500 henkeä vankileireistä, heistä suuri osa juutalaisia. Operaatio ei olisi onnistunut ilman Kersteniä ja hänen vaikutusvaltaansa. Bernadotte omi kirjoittamassaan kirjan kunnian koko operaatiosta edes mainitsematta Kersteniä.

Kersten väitti myös estäneensä suunnitellut koko Hollannin kansan siirtämisen Puolaan. Tästä syystä eräs hollantilainen professori ehdotti useaan otteeseen Kerstenille Nobel-palkintoa.

Osa Kerstenin urotoita lieenee kiistanalaisia. Mutta joka tapauksessa hän pelasti moninkertaisen määrän juutalaisia verrattuna kattilatehtailija Schindleriin, jonka on tehnyt maailmankuuluksi elokuva ”Schindlerin lista”.

Jukka Knuuti

Jääkäriputki jatkuu perinneyhdistyksen johdossa

Pasi Välimäki on aloittanut uutena puheenjohtajana

Kenraaliputki jatkuu JP27:n perinneyhdistyksen johdossa. Uusi puheenjohtaja **Pasi Välimäki** kuuluu kenraalikuntaan, kuten edeltäjänsä Pertti Laatikainen, Jukka Pennanen, Asko Kilpinen jne. Vaikka kaikilla kenraaleilla on nykyään kansainvälistä koulutusta, taitaa Pasi olla tähänastisista puheenjohtajistamme ”kansainvälinen”. Hän on hankkinut koulutusta neljässä maassa, ollut rauhanturvaajana Kroatiaissa ja Afganistanissa ja yhteysupseerina USA:ssa.

Ensimmäisen tiedon jääkäreistä Pasi sai isoisänsä kautta. Isäni isän kotona oli kunniapaikalla vihreä jääkäripatsas, joka herätti jo varsin varhaisella iällä mielenkiintoni jääkäreihin. Kalterijääkärit 20-vuotisjuhlanumero (1937) on ensimmäinen julkaisu, jonka olen aiheesta lukenut kymmenvuotiaana. Isoisäni oli aika vaitonainen veteraani eikä patsaan tarinasta tai suojeluskunta-ajoistaan koskaan oikein puhunut. Sotahistorian harrastamisen ja lukemisen kautta olen perehtynyt jääkäreihin. Jääkäreitä ei suvussa ollut.

Jääkäriiliike tuli vastaan Pasia varusmiesaikana. ”Palvelin Panssarivainupataljoonassa Parolassa 1985-86. Kenraali Lagus ja hänen joukkonsa olivat ne tärkeä perinnejoukot. Jääkärikenraalimajuri Lagus oli tietysti kaikkien kunnioittama ja prikaatin keulakuva”.

Pasin ammattiura selviää vieressä olevasta cv:sta. Mutta annetaan hän kertoa itse: Operatiivinen kokemus kriisinhallintaoperaatioista on osa sotilaan ammattitaidon kehittämistä ja ylläpitoa. Minulla on ollut etuolaisuus palvella kolmella vuosikymmenellä erilaisissa joukoissa, tehtävissä ja kohteissa.

Jääkäriperinnettä voi vaalia omassa piirissä tai kavereiden kanssa tai ihan yksikseen vaikka vain lukemalla, sanoo JP27:n uusi puheenjohtaja prikaatikenraali Pasi Välimäki.

– Esikuntapalvelus ja erilaiset opinnot ulkomailla ovat puolestaan laajentaneet ja syventäneet ammattiosaamistani upseerina. Mutta maailmalla oppii muutakin kuin vain sotilastaitoja: ”Myös arjen pyörittämisen ulkomailla kasvattaa ja opettaa arvostamaan kotimaan tapoja ja asioiden sujuvaa käsittelyä”.

Uudessa luottamustehtävässään Pasi kiittää edeltäjänsä Pertti Laatikaista hienosta ja ansiokkaasta puheenjohtajakaudesta. Jääkärien kotiinpaluun 100v-juhlat olivat todella onnistuneet juhlat, joiden järjestämisessä tarvittiin johtajuutta,

tarmoa ja yhteistyökykyä. Teen parhaani jatkaakseni Pertin viitoittamalla tiellä. Hienojen juhlien ja korkean näkyvyyden jälkeen tulisi nopeasti keksiä käytännön keinoja jääkärien henkisen perinnön vaalimiseen nuorten piirissä.

Entä mikä on perinnetoiminnan suurin haaste 2019? ”Otetaan haasteeksi uusien nuorien jäsenten rekrytointi. Arvopohjamme on mitä parhain. Vaalimme perintöä, joka kytkeytyy itsenäisyyteen, vapauteen ja parempaan tulevaisuuteen. Kukaan ei voi jäädä kylmäksi tälle sanomalle”.

Jääkäriperinnettä voi vaalia vaikka lukemalla

Pasi muistuttaa, että yhdistys on yhtä vahva kuin sen jäsenistö. Yhdessä meidän tulee keksiä uusia tapoja ja näkökulmia siitä, miten vaalia jääkärien perintöä. Perinneyhdistys elää alaosastojensa kautta ja näin ollen alaosastoittain voidaan määrittää mikä on sopiva määrä aktiviteetteja ja toimia. Minusta kyse on siitä, miten saamme nuoret mukaan yhdistykseen. JP27 perinneyhdistys poikkeaa monesta muusta yhdistyksestä siten, että tämä yhdistys ei kilpaile jäsenten vapaa-ajasta viikoittain tai edes kuukausittain. Perinnettä voi vaalia omassa piirissä tai kavereiden kanssa tai ihan yksikseen vain lukemalla.

Pasi on itsekin lukumiehiä: Minulla on koko ajan useampia kirjoja luettavana yhtä aikaa. Parhaillaan on menossa Robert Kaplanin *Warrior Politics*, Arvo Tuomisen *Karjala* ja Tapio Saarelaisen *Simo Häyhä*. Pöydällä on vino pino lisää odottamassa sopivaa väliä.

Eikä elokuvakaan ole hänelle vieras taiteenala. Uudesta tuntemattomasta sotilaasta hän toteaa: Erittäin hieno ja voimakkaita tunteita herättävä elokuva, joka kertoo kovin konkreettisella tavalla sotilaiden selviytymiskamppailuista arvaamattoman ja pitkän sodan aikana. Elokuvalle on myös tärkeä rooli Karjalan prikaatin sotilasperinteissä. JR8, tuntemattoman rykmentti on perinnejoukkomme ja huomattava osa elokuvasta tehtiin meidän harjoitusalueillamme. Näytämme elokuvaa saapumiserille ja elokuvan aluksi kerrotaan hieman sotahistoriaa ja sotilasperinteitämme. Keskiössä ollut komppania, kun oli varusmiehistä muodostettu ja näin heidän tarinansa kytkeytyy myös tämän päivän varusmiehiin – etenkin valmiusyksiköihin.

”Perinnejoukkomme komentaja oli jääkärieversti Pietari Autti

Jääkärit tulevat vastaisuudessa enemmän esillä Karjalan prikaatissa, lupaa

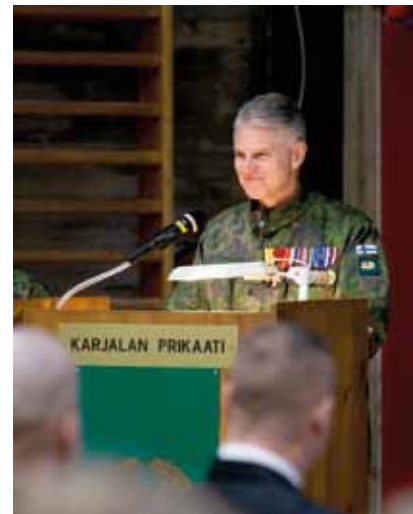

Puheenjohtaja ja hänen hallituksensa. Vasemmalta: Tiina Kiiski (sihteeri), Kyösti Vuontela, Helena Miettinen, Brage Forssten, Pasi Välimäki, Arno Hakkarainen (varapuheenjohtaja), Jorma Ignatius ja Vesa Valtonen. Kuva Jukka Knuuti.

prikaatinkomentaja. ”Tässä voimme olla ja tuleme olemaan parempia tulevaisuudessa. Olihan keskeisen perinnejoukkomme JR8 komentajana Mannerheim-ristin ritari eversti Pietari Autti, jääkäri ja Schmardenin taistelun veteraani. Kymen jääkäripataljoonalla on tietysti jääkärien sotilasperinteet vaalittavana ja kummijoukkona Jägerbatalion 91 Saksasta.

Entä miten jääkäreitä voisi tuoda kiinnostavalla tavalla varusmiehille ja nuorisolle yleensä? Jääkäreistä aikainen keino irrottautua Venäjästä. Voisimme pohtia sitä minkälainen olisi tämän päivän jääkäri ... rohkea ennakkoluuloton nuori, joka on valmis uhraamaan kaikkensa rakentaakseen tai ylläpitääkseen itsenäisen ja vapaan isänmaan.

Millainen merkitys jääkäriliikkeellä on ollut Suomen historiassa? ”Sotilaan näkökulmasta monella tapaa keskeinen merkitys Suomen itsenäistymiselle, sotilaitoksen ja puolustusvoimien rakentamiselle, raskaista sodista selviämiseksi ja maan jälleenrakentamiselle sotien jälkeen. Eiköhän tuossa ollut aika

Otetaan haasteeksi uusien nuorien jäsenten rekrytointi, sanoo Pasi Välimäki.

paljon yhdelle runsaan 2000 hengen kansalaisliikkeelle.”

100 vuotta jääkäriliikettä. Voitaissiinko sen antaa siirtyä historiaan? Sehän on jo siirtynyt historiaan ja katseemme on eteenpäin – ihan kuten

Jatkuu seuraavalle sivulle.

Jatkuu edelliseltä sivulta.

Prikaatia johdetaan edestä. Karjalan prikaati ja sen komentaja.

jääkärit perinnössään meitä velvoittavat – turvattava Suomen tulevaisuus itsenäisenä ja vapaana maana, sanoo Pasi.

– Voisimme tarkastella jääkärien elämänpolkuja ja vaikutusta vasta itsenäistyneen Suomen rakentajina eri elämänalogoilla - ei vain asevoimissa vaan yhteiskunnassa ja vaikuttajina. Sitten voisimme miettiä, miten he olisivat toimineet jääkärihengessä nykypäivän ja arjen haasteissa. Hehän olivat rohkeita ja ennakkoluulottomia Suomen tulevaisuuteen uskovia nuoria.

Ja loppuun vielä pakollinen kysymys. Mitä harrastat? – Urheilua monipuolisesti, lukemista ja ruoanlaittoa – kaikkea näitä omaksi ja perheeni iloksi, sanoo Pasi

TEKSTI: **Jukka Knuuti**

Välimäki, Pasi CV

Prikaatikenraali

Karjalan prikaatin komentaja

Syntynyt 1.9.1965, Turku

Naimissa, puoliso Eija Välimäki, os. Linden

Tytär Laura

Varusmiespalvelus, Panssariprikaati 1985–1986

Upseerin tutkinto, Kadettikoulu 1986–1989

Opetusupseeri, Viestirykmentti 1989–1992

Yksikön päällikkö, Viestirykmentti 1993–1994

Sotilastarkkailijakurssi, Saksa 1994

Opetusupseeri, Viestikoulu, Viestirykmentti 1995

YK:n sotilastarkkailija entisessä Jugoslaviassa (UNPROFOR ja UNMOP) 1995–1996

Osastoesiupseeri (tiedustelu), Maavoimaosasto, Pääesikunta 1998–2001

Staff Officers Joint Electronic Warfare Course (NATO), Iso-Britannia 1998

United Nations Staff Officer Course, Ruotsi 1999

Tiedustelupäällikkö, Suomalainen valvontajoukko Kosovo, KFOR 2000

Osastoesiupseeri (elso), Johtamisjärjestelmäosasto, Pääesikunta 2000–2003

Yhteysupseeri, US Joint Forces Command, Norfolk, USA 2003–2005

Command and Staff Course, United States Marine Corps, USA 2005

Vanhempi osastoesiupseeri, Pääesikunnan operatiivinen osasto 2005–2006

Vanhempi osastoesiupseeri, Pääesikunnan suunnitteluosasto 2007

Pataljoonan komentaja, Karjalan Prikaati 2007–2009

Sektorin johtaja, Pääesikunnan operatiivinen osasto 2009–2011

Apulaisoperaatiopäällikkö, Regional Command North HQ, ISAF, Afganistan 2012

Vanhempi osastoesiupseeri, Pääesikunnan suunnitteluosasto 2012

Strategisen suunnittelun sektorin johtaja, Pääesikunnan suunnitteluosasto 2013–2015

International Fellow, National War College, National Defense University, Yhdysvallat 2015–2016

Eritystehtävä, Pääesikunnan operatiivinen osasto 2016

Karjalan Prikaatin komentaja 1.1.2017–

Pertti Laatikaiselle Bundeswehrin kultainen ansioristi

Prikaatikenraali, jalkaväen tarkastaja, Saksan jalkaväkiliiton I varapuheenjohtaja, Andreas Hannemann kiinnittää Saksan puolustusministerin myöntämän Bundeswehrin kultaisen ansioristin Pertti Laatikainen rintaan Kouvolan entisessä upseerikerhossa 17 joulukuuta 2018.

Jääkärisäätiön puheenjohtaja Jukka Pennanen tarkkailee taustalla seremoniaa.

Kuva Mark Aretz.

Bundeswehrin kultainen ansioristi.

Mark Aretz ylennettiin everstiksi

Jääkäriperinneliikkeen saksalainen yhteysupseeri Mark Aretz on ylennetty everstiksi. Tässä hän tarjoilee onnittelijoille ylennysryyppyä kotikaupungissaan Lepzigissa. Pullo kädessä on Marskin ryyppy ja pöydällä ohjesäännön mukaan piripintaan täytetty snapsilasi. Parole liittyy onnittelijoiden joukkoon. Kuva Jorma Ignatius.

Saksan keisarillinen laivasto toi Itämeren divisioonan Suomeen 161 aluksen voimalla

12 000 päisen Saksan Itämeren divisioonan siirtäminen Saksasta Suomeen huhtikuussa 1918 oli valtava operaatio. Sen toteuttamiseen tarvittiin kaikkiaan 161 alusta. Niistä kolme oli järeintä luokkaa olevaa sota-alusta, linjalaivaa sekä neljä risteilijää ja leegio pienempiä taistelu- ja kuljetusaluksia.

Pitkän etäisyyden johdosta päädyttiin ottamaan haltuun välietappina Ahvenanmaa, jolle piti olla Ruotsi hyväksyntä. Kaikissa suunnitelmissa piti ottaa huomioon myös Saksan suhteet Venäjään, jolla oli vielä huomattava määrä sotilaita Suomessa. Samanaikaisesti oli voimassa vielä aselepo ja rauhanneuvottelut, kunnes Trotski keskeytti ne.

Helmikuun puolessa välissä muodostettiin Saksan Itämeren divisioona. Joukko oli aiemmin toiminut itärintamalla ja muodostui 12 000 sotilaasta. Joukon otti johtoonsa 12. maanpuolustusdivisioonan esikunta komentajanaan kenraali von der Goltz.

Keisarillinen laivasto muodosti Itämeren erikoisyhtymän IV laivueen 2. amiraalin kontra-amiraali Hugo Meurerin johtoon. Lippulaivana oli "Westfalen". Toisen amiraalin kontra-amiraali Johannes Hartogin lippulaiva oli S.M.S. "Posen". Kolmas linjalaiva oli "Rheinland". Lisäksi yhtymään kuuluivat pieni risteilijä S.M.S. "Kolberg" ja S.M.S. "Stralsund", miinaristeilijä S.M.S. "Nautilus" ja apuristeilijä S.M.S. "Möwe" sekä lukuisia joukko pienempiä sota- ja siviilialuksia, yhteensä 161 alusta. Yhtymään kuului myös kaksi vesitasoa ja yksi maalta toimiva lentokone sekä vesitasojen tukialus "Adeline Hugo Stinnes 3". Suomi asetti tueksi neljä jäänmurtajaa: "Sampo", "Tarmo", "Wolynez" ja "Murtaja".

Amiraali Hugo Meurerin lippulaiva Westfalen Etelä-Sataman laiturissa.

Palaamme takaisin yhtymään, jonka useat alukset tukivat helmikuun 1918 lopulla aluksi maihinnousua Ahvenanmaalle. Joidenkin haasteiden kuten jääpeitteen ja toisinaan paksun sumun jälkeen saapui yhtymä Eckerön satamaan 5. huhtikuuta. Kansalaiset ottivat laivat sydämellisesti vastaan ja tullihuoneen salkoon nostettiin keisarillinen sotailippu.

Ruotsin kanssa sovittiin satamien käyttö

Kun alukset myöhemmin laskivat ankkurin noin kilometrin etäisyydelle rannasta, oli alueella jo ruotsalainen linjalaiva "Sverige" ja panssarilaiva "Oskar II". Ruotsi halusi näin ilmaista Ahvenanmaan kuuluvan sen intressialueeseen. Kontra-amiraali Meurer otti välittömästi yhteyttä Ruotsin merivoimien komentajaan variamiraali Ehrenswärdiin. Seuraavan päivän neuvotteluissa sovittiin, mitä alueita ja satamia kumpikin osapuoli saisi käyttää. Sopimus solmittiin 6.3. molempien merikomentajien toiveet

huomioiden ystävällisessä hengessä.

Suurin osa Itämeren divisioonasta oli saapunut jo maaliskuun alussa Danzigiin Siellä joukot odottivat lähtöä, harjoittelivat maihinnousuveneiden käyttöä ja urheilivat. Maaliskuun lopulla lastattiin varustus, ajoneuvot, aseistus, hevoset ja muu kalusto kuljetusaluksiin. Joukot nousivat aluksiin ja linjalaivat lähtivät kohti Suomea 28.3.

Operaatio, josta käytettiin peitenimeä "Holüber – tuokaa lautta toiselle rannalle", oli ensimmäinen, jossa saksalainen laivasto lähti saksalaisten maavoimajoukkojen kanssa Itämeren yli käymään sota. Tämä oli myös ensimmäinen kerta kun Saksaa pyydettiin meren takaa auttamaan uhattua kulttuuria.

Suurin osa Itämeren divisioonasta saapui 3.4.1918 Hangon edustalle. Saksan yleisesikunnan 16.4.1918 raportin mukaan miinanraivaaja-aluksien piti ensin raivata väylä vapaaksi Suomenlahden vaikeissa miina- ja jääolosuhteissa.

Kun kontra-amiraali Meurer oli antanut käskyn taisteluvalmiuteen siirtymisestä ja ajaa 3.4. aamun sarastuksessa kuljetuslaivueen edelle siirtyneet linjalaivat Hangon edustalla sijaitsevan vahvasti linnoitetun Rusarön läheisyyteen. Samanaikaisesti lähetettiin tukialus "Adeline Hugo Stinnes:iltä" molemmat vesitasot tiedustelemaan ilmasta käsin Hangon satamaa ja kaupunkia. Koska venäläiset joukot olivat vetäytyneet ilman vastarintaa, oli pian mahdollista lähettää ensimmäinen iskuosasto maihin torpedoveneillä ja vahvoilla hinaajilla. Tehtävässä aluksia tuki suuri ja vahva suomalainen jäänmurtaja "Sampo", joka oli toiminut tärkeissä avustustehtävissä jo Ahvenanmaalla.

Kaupungissa kansalaiset, jotka eivät kuuluneet punakaarteihin, ottivat saksalaiset joukot sydämellisesti vastaan.

Mannerheim tervehti saksalaisia päiväkäskyssään

Mannerheim tervehti 8.4. päiväkäskyssään saksalaisia joukkoja: Suomen hallituksen pyynnöstä on voitokkaan ja mahtavan Saksan armeijan joukkoja saapunut Suomeen auttaakseen meitä ... kun toivotan tervetulleeksi urheat Saksan sotilaat Suomeen, toivon, että jokainen Suomen sotaväessä osoittaa ymmärtävänsä sen suuren uhrauksen, jonka Saksan hieno kansa antaa maallemme aikana, jolloin jokaista miestä tarvitaan oman maansa taisteluissa.

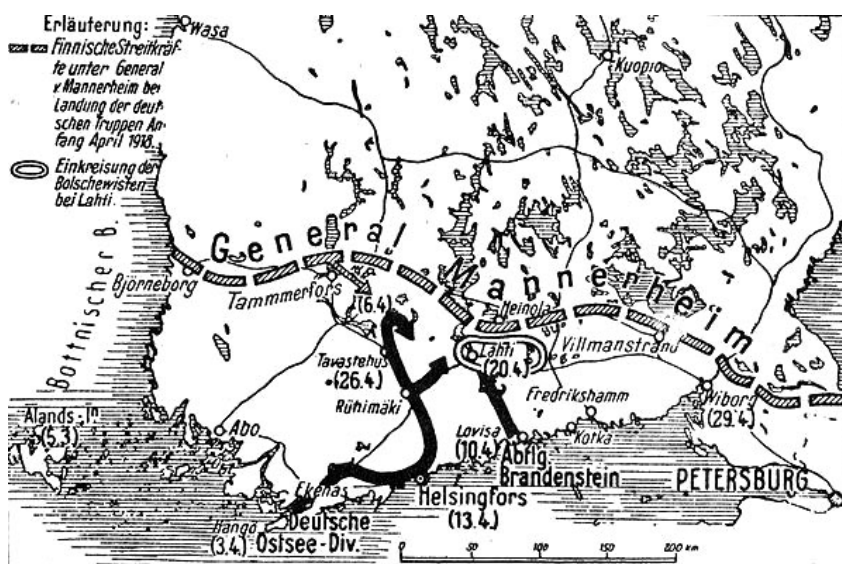
Helsingin vapauttamiseen osallistuivat 12.–13.4. myös lippulai-va S.M.S. "Westfalenin" ja S.M.S. "Posen:in" maihinnousuosastot sekä maavoimien erikoisosasto "Helsinki", joka nousi maihin höyrylaiva "Grüssgottilta". Ennen tätä sotalaivat ampuivat muutamaa punakaartin miehittämää rakennusta.

Uusi pääkaupunki Helsinki vallattiin seuraavina päivinä saksalaisten ja suomalaisten joukkojen toimesta kokonaan. Lahden ja Hämeenlinnan suunnan taisteluiden jälkeen oli Suomi vapautettu bolsevikkihallinnosta.

Suomen etelärannikon suojaamisesta vastasi keisarillisen laivaston

Saksalainen vartiomies nykyisen Presidentinlinnan portilla.

Kartta Itämeren divisioonan oeraatioista.

Itämeren erikoisyhtymä komentajanaan kontra-amiraali Hugo Meurer. Hän johti toimintaa aluksi Helsingistä samalla kun S.M.S. "Westfalen" mahdollisti taisteluvalmiuden ylläpitäminen Helsingin meririntamalla.

Suomen hallituksen pyynnöstä pysyivät myös Itämeren divisioonan joukot maassa osallistuen suomalaisten joukkojen perustamiseen ja kouluttamiseen.

S.M.S. "Westfalen" lähti yhdessä S.M.S. "Posen:in" kanssa 30.5. Helsingistä kotimatalle.

Teksti perustuu **Ulrich Schiersin** Hohenloekstedtissä 23.2. 2019 pitämään esitelmään.

Amiraali Hugo Meurer

Moni lukija otsikon luettuaan varmaan ihmettelee, kukahan tuokin on?! Jos otsikko olisi ollut kenraali Rüdiger von der Goltz ilmeisimmin lähes jokainen tämänkin lehden lukija olisi henkilön osannut yhdistää Suomen itsenäistymiseen liittyviin tapahtumiin. Minusta on valitettavaa että Meurer on jäänyt niin vähälle huomiolle ja siksi kirjoitankin lyhyesti hänestä ja hänen ansioistaan.

Hän oli pitkän linjan merisotilas, joka syntyi 28.5.1869 ja aloitti Saksan keisarillisessa laivastossa 1886. Hän osallistui vuonna 1916 Skagerrakin taisteluun, joka oli ensimmäisen maailmansodan suurin meritaistelu.

Osallistuttuaan Saarenmaan maihinnousuun 1917 komennettiin hänet 21.2.1918 muodostamaan Itämeren laivastoon erillisosasto jalkaväkidivisioonan kuljettamiseksi Suomeen. Tehtävä eteni Meurerin, lippulaivanaan S.M.S. Westfahlen, suorittaessa joukkoineen maihinnousun Ahvenanmaalle, jonka saksalaiset olivat valinneet Itämeren divisioonan operaation tukikohdaksi. 5.3.1918, eli noin viikkoa myöhemmin Jääkäreitten pääjoukon Vaasaan saapumisesta, saksalaiset ottivat haltuun mm Eckerön tulliaseman ja riisivat aseista venäläiset. Ruotsalaiset poistuivat taisteluilta Ahvenanmaalta ja

7.3. solmi Suomen senaatti Saksan kanssa rauhansopimuksen.

Yleisestihän puhutaan suppeasti vain saksalaisten maihinnoususta Hankoon, Helsinkiin ja Loviisaan. Ja Meureristahan ei puhuta juuri ollenkaan, vaan vain kenraali v.d.Goltz'ista, kuitenkin molemmat Suomen Senaatti palkitsi 8.7.1918 mielestäni Suomen harvinaisimmalla kunniamerkillä, - 1.luokan Vapaudenristillä briljantein - Meurerin merkki on Hampurin merimuseon (IMM) kokoelmassa ja vierailijoitten nähtävillä!

TEKSTI: Jorma Ignatius

Tämä kuva (kokoelmistani), mikä on jaettu maailmalle lehdistökuvana (Weltbild/Berlin) 23.5.1939 amiraali Meurerin 70. v. syntymäpäivien kunniaksi. Hän on siviilipuvussa, mutta kuvateksti kertoo suomennettuna "Vara amiraali (eläkk), joka on hankkinut suuria ansioita Suomen vapauden puolesta viettää 70. vuotispäiviään 28.5.1939."

Merimaalari Adolf Bockin propagandakuva Saksan laivaston saapumisesta Helsinkiin 16.4. 1918. Isompi alus linjalaiva Westfalen, on Meurerin lippulaiva. Sen oikealla puolella on risteilijä Posen. Kuva on maalattu jälkikäteen 1935.

Toisen polven jääkärikenraali

Kunniapuheenjohtaja Sami Sihvo muistelee

Toimin JP 27:n perinneyhdistyksen puheenjohtajana vuosina 1995–2000 ja Jääkärisäätiön puheenjohtajana vv. 2001–2009. Parolen päätoimittaja Jukka Knuuti pyysi minulta lyhyttä kirjoitusta taustastani jääkärin jälkeläisenä ja 1990-luvun lopun perinnetoiminnasta.

Isäni Johannes (Jussi) Sihvo lähti talvella 1915 veljensä Aarnen kanssa saamaan sotilaskoulutusta Saksaan. Saman vuoden syksyllä heidän veljensä Sam ja Ilmari seurasivat heitä. Myös veljesten serkut Armas ja Tauno päätyivät jääkäriksi koulutettaviin.

Jääkäriilikkeestä en lapsuudessani koskaan kuullut, saatikka kysellyt. Olin perheessämme nuorin poika. Talvisodan alkaessa olin 6-vuotias ja juuri aloittanut kansakoulun Viipurissa. Äitini kanssa lähdimme evakomatkalle ja veljeni ilmoittautuivat vapaaehtoisina palvelukseen (17- ja 18-vuotta juuri täytettyään). Isäni oli jo aikaisemmin sodan ajan tehtävänsä mukaisesti siirtynyt johtamansa joukon toiminta-alueelle. Ennen talvisotaa perheemme ehti asua neljällä eri varuskuntapaikkakunnalla Karjalankannaksella, joissa palveli paljon jääkäreitä siihen aikaan. Pääsin myöhemmin jopa jäseneksi yhteisöön ”Valkjärven kauhukakarot”, jonka vanhimmat jäsenet ehtivät sotaan, kuten veljeni.

Talvisodan jälkeen keväällä 1940 perheemme asettui Mikkelin kasarmi-alueelle, missä äitini kanssa asuimme myös koko jatkosodan ajan (1941–1944). Niinä vuosina seurasimme jo naapurin pojan Erkki Laatikaisen (isä jääkärikenraali) kanssa lehdistä ja radiosta sotatoimia. Koimme myös sodan karun totuuden, kun kummankin vanhemmat veljet kaatuivat vuosina 1943 ja 1944. Isäni sairastui vakavasti jo muutama vuosi sodan jälkeen ja hän kuoli ollessani 16-vuotias. Vaikka

Sami Sihvon ”virallinen kuva”. Kuva Puolustusvoimat.

jääkäreistä ei minulla ollut juurikaan tietoa lapsena ja nuorukaisena, vaikuttanut elämä kasarmialueilla kuitenkin asenteisiini puolustusvoimia kohtaan. Ehkäpä se oli motiivina myös ammatin valintaan. Muut jääkärisukulaiset asuivat eri paikkakunnilla ja heitä tapasin vain muutaman kerran perhetapahtumissa. Sukulaisteni jääkäriaikojen kokemuksiin tutustuin toki myöhemmin heidän kirjoitustensa kautta.

Palvellessani vuonna 1959 Panssarikoulussa Parolassa minua pyydettiin haastattelemaan setääni Aarne Sihvoa hänen toiminnastaan Hyökkäysvaunurykmentin komentajana Hämeenlinnassa 1919–1920. Haastattelu julkaistiin Panssari-lehdessä aselajin täyttäessä 40 vuotta.

Aarne Sihvo oli panssariaselajin kehittäjä. Hän kertoi oman pienen rykmenttinsä koulutuksen lisäksi halunneensa kehittää upseeristossa tuntemusta panssareista ja yhteistoiminnasta niiden kanssa. Yhteistoimintakursseja järjestettiin useampia. Hän kiitti haastattelun aikana pans-

sarimiesten tekniikan taitoja, aloitekykyä ja joukossa vallinnutta hyvää joukko-osastohenkeä. Varusmiesten asiallinen kohtelu oli myöhemmin hänen tavoitteenaan. Lähinnä Venäjän armeijasta tulleet penalismin ja simputukseen hän tarttui myöhemmin sotaväen päällikkönä ankarasti. Jääkärien panos eri tehtävissä puolustusvoimien, rajavartiolaitoksen ja suojeluskuntien kouluttamisessa ja kehittämisessä 1920- ja 1930-luvuilla on perinneyhdistyksessä edelleen tärkeä esille tuotava osa-alue.

Joitakin jääkäreitä minulla oli kunnia tavata nuorempana upseerina palvellessani. Muistiin on jäänyt erityisesti eräs tilaisuus 1960-luvun alkupuolella, missä olin pitämässä esitelmää maahanlaskuista Katajanokan Upseerikasinolla. Läsä ollut kenraali Valve esitti hieman yllättävän kysymyksen. ”Miten ne laskuvarjot näkyvät tutkan näytöllä?” Viimeisen kerran tapasin hänet Jääkärikerhon kokouksessa syksyllä 1994. Mainitsin hänelle reservin kenraalien erästä vierailusta, jolloin hän pyysi kertoamaan lyhyesti vierailun tarkoituksen ja mistä siellä puhuttiin. Muutaman kuukauden jälkeen hän poistui jo joukostamme viimeisenä jääkärinä. Väinö Valve ei harrastanut ”small talkia”. Hän meni aina suoraan asiaan. Toki hän viljeli huumoriakin puheissaan. 1980-luvulla hän kertoi kerran yrityksestään saada sotaväen päälliköltä kenraali Vilkamalta lisäohjeita saamaansa käskyyn johtamansa raskaan tykistörykmentin lakkauttamisesta. Vilka tokaisi: ”Onko meillä sellaisiakin joukkoja. Kysy adjutanteilta, jos he tietäisivät”.

JP 27:n Perinneyhdistyksen ja sen osastojen toiminta oli 1990-luvulla vilkasta kuten nykyisinkin.

Jatkuu seuraavalle sivulle.

Jatkuu edelliseltä sivulta.

Edeltäjäni puheenjohtajana, kenraali Ilkka Halonen, oli viitoittanut selkeästi tien tuleville vuosille. Toiminnasta 1990-luvun lopulla muutama huomio.

Näyttelytoiminta oli hyvin vilkasta. Jääkärinäyttely kiersi ympäri Suomea hallituksen jäsenen Marjo Kervisen tarmokkaalla johdolla. Näyttelyyn tutustujien määrä ylitti 200 000 henkeä. Tämän näyttelyn aineiston oli alun perin koonnut kirjastonhoitaja Maija-Liisa Nikkanen. Aineistoa täydennettiin myöhemmin koko jääkärien elämäntyötä esittäväksi. Jugend-salissa Helsingissä ja Latviasa järjestettiin myös everstiluutnantti Juha Myyryläisen suunnittelemat Jääkärinäyttelyt. Mukana toiminnassa paljon ollut Marja-Liisa Crockford on jatkanut myöhemminkin näyttelyjen pystyttämistä eri puolille Suomea.

Vuonna 1995 avattiin Korttesjärvelä (nykyisin osa Kauhavan kaupunkia) Suomen Jääkärimuseo, jonka saivat aikaan Korttesjärven kunta ja Korttesjärvi-seura. Samoihin aikoihin

aloittanut JP 27:n Perinneyhdistyksen Etelä-Pohjanmaan osasto on toiminut museon kanssa yhteistyössä mm. järjestettäessä vuosittain jääkäriseminaareja. Tämän hienosti toimivan museon lisäksi tarvittaisiin

Helsinkiin sotamuseo, missä myös jääkärien tärkeä osuus niin maamme itsenäistymisessä kuin puolustuslaitoksen kehittämisessä ja sotiemme johtajina tuotaisiin esille.

Vuonna 1996 valmistui hyvin suuren materiaalia jääkäreistä käsittävä ”Virtuaalijääkärit” eli

CD-Rom Trilogia. Hankkeen taustalla oli teatteriohjaaja Markku Ontosen todella valtaisa työ mm. hänen tekemänsä kymmenien jääkärien haastattelut. Tämä Jääkärisäätiön puheenjohtajan Per Heinrichsin vahvasti tukema ja jääkärisukua olevan toimitusjohtaja Klaus Oeschin firman tuottama teos oli avaus median ja uusien informaatiovälineiden käyttöön.

Yhteyksiä kehitettiin eri tavoin Latviaan, missä mm. paljastettiin Riianlahden rannalla syksyllä 1997

Saksan itärintamalla taistelleiden jääkärien muistokivi. Samana päivänä paljastettiin Liepajassa myös muistolaatta Pyhän Kolminaisuuden kirkossa, missä aikanaan jääkärit vannoivat valan itsenäisen Suomen hallitukselle ja Jääkärilippu vihittiin ennen jääkärien paluuta Suomeen talvella 1918. Latvian ”operaatioissa” ja usein myöhemminkin saimme kiitettävää tukea silloiselta Latvian suurlähettiläs Anna Zigurelta, jolta myös opimme paljon latvialaisten tunnoista ja suhteista jääkäreihin 1.maailmansodan aikana. Hän kertoi meille myös kiihottomasti elämästä neuvostomiehityksen aikana. Miehistyksen jälkeä tutustuimme vielä silloin matkoilla. Latvian nopeaa kehitystä ihailimme jo 1990-luvun lopulla. Jurmalassa asuva Anna Zigure on myöhemminkin opastanut monia Latviassa käyneitä ”Jääkärien jäljille”.

Suhteita Saksaan Perinneyhdistys hoiti paljolti Hohenlockstedin kunnan kanssa, missä siellä vielä silloin toiminut Maavoimien Heli-

Kaksi jääkärikenraalin kenraalipoikaa Gustav Hägglung ja Sami Sihvo laskevat seppelettä jääkärikoulutuksen 100-vuotisjuhlassa Hohenlockstedissä 25.helmikuuta 2015. Kuva Jorma Ignatius.

Sami Sihvo avaa ratsuväkijääkärinäyttelyä Lappeenrannassa keväällä 2016. Sami leikkaa nauhaa Jorma Ignatiuksen avustamana. Maisa Crockford seuraa tilannetta. Kuva Hannu Kosunen

kopterirykmentti, ”Hungriger Wolf,” eversti Fleckensteinin johdolla hoiti juhllaisuudet vuosittaisissa ”Finnen-tagin” tapahtumissa. Toinen jo vanha yhteistyökumppani oli Saksan Jääkäriliitto. Entisessä Itä-Saksassa Marienburgissa vuonna 1998 vietettyjen Jääkäripäivien jälkeen Saksan Jääkäriliitto yhdistyi Saksan Jalkaväkiliittoon Vuoristojääkärien ja Maahanlaskujoukkojen Liittojen kanssa. Silloinen Saksan Jääkäriliiton puheenjohtaja kenraali Carl-Helmuth Lichel hoiti suomalaisten yhteyksien syntymisen Saksan Jalkaväkiliittoon. Suhteet ovat jatkuneet tiiviinä sekä kyseisen liiton että Hammelburgissa sijaitsevan Jalkaväkikoulun kanssa.

Ajatuksen Perinneyhdistyksen oman lipun suunnittelusta esitti ai-

kanaan Jääkärisäätiön puheenjohtaja. 26.helmikuuta vuonna 2000 vihittiin JP 27:n Perinneyhdistyksen lippu Turussa, missä yhdistys kokoontui vuosikokoukseen. Ensimmäisen naulan löi lippuun puolustusvoimain komentaja Gustav Hägglund ja toinen naula oli varattu Perinneyhdistyksen kunniajäsenelle jalkaväenkenraali Adolf Ehrnroothille, joka kiinnitti naulan eri tilaisuudessa hieman myöhemmin. Tämän jälkeen osastot alkoivat suunnitella ja hankkia omia lippujaan.

JP 27:n Perinneyhdistyksen osastoissa järjestettiin mittava määrä seminaareja, kartoitettiin jääkärien hautoja, varustettiin jääkärivärväyksen etappitaloja muistolaatoilla ja järjestettiin tilaisuuksia molemmin

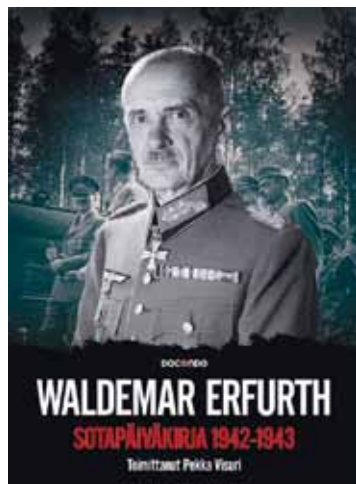
puolin Suomen ja Ruotsin rajaa niin Pohjois-Suomessa kuin Merenkurkun alueella. Mieleenpainuvia tapahtumia oli Hamnskärin saarelta Loviisan edustalla aina Kilpisjärvelle.

Varsin tärkeä osuus perinnetyössä oli silloin ja vielä myöhemminkin Aamulehden entisellä toimittajalla ja tietokirjailijalla Pekka Ruusukalliolla. Hän kehitti ammattimaisesti ja ilman korvauksia yhdistyksen Parole-lehteä, jota työtä Jukka Knuuti on ansiokkaasti jatkanut.

TEKSTI: **Sami Sihvo**

Kirjallisuutta

Herramiesupseeri Saksan edustajana

Waldemar Erfurth

Sotapäiväkiriä 1942–1943

Pekka Visuri toim.

450 sivua, Docendo 2018

Suomalaisilla oli harvinaisen hyvä heräonni, kun Saksa lähetti 1941 kenraali Erfurthin edustajakseen päämajakaupunki Mikkeliin. Hänen vuosien 1942–43 päiväkirjasta näkee, kuinka hän loi erittäin hyvät suhteet paitsi Mannerheimiin ja päämajan upseereihin ja myös suomalaiseen siviilimaailmaan.

Hän sisäisti niin hyvin suomalaisten ajattelu- ja käytöstavat, että pystyi neuvomaan ja myös määräämään toisia saksalaisia, kuinka suomalaisten kanssa on toimittava.

Erfurthin sotapäiväkiriä vuosilta 1942–1943 kertoo Suomen rintamien asemasodan vuosista. Kenraalin muistiinpanoista käy ilmi, kuinka Hitler paljon arvosti Suomea. Se oli aivan eri kategoriassa, kuin Saksan liittolaiset Unkari, Romania ja Italia. Suomalaiset hoitivat aina asiansa.

Päiväkirjasta käy hyvin ilmi Suomen aseman vaikeutuminen vuonna 1943, kun Saksa kärsi tappioita itärintamalla ja joutui etelässä vetäytymään kohti omia rajojaan. Suomessa oli pakko ryhtyä valmistelemaan sodasta irtautumista, mistä syystä suhteet Saksaan kiristyivät.

Valtiotieteen tohtori, eversti Pekka Visuri on tehnyt suurtyön saattaessaan Erfurthin päiväkirjat suomalaisten lukijoiden ulottuville. Vuosi sitten ilmestyi hänen suomentamanaan Erfurthin päiväkirja vuodelta 1941 (Saksan kenraali Suomen päämajassa vuonna 1941) sekä kolme vuotta aiemmin Visurin toimittamana ”Waldemar Erfurth – sotapäiväkiriä 1944”.

Jukka Knuuti

Perinneyhdistyksen vuosikokous Parolannummella

Ansioituneita palkittiin ja panssareihin tutustuttiin

Yhdistyksen vuosikokous 9.3. pidettiin tällä kertaa Parolannummella. Väki oli kiitettävästi liikkeellä, sillä pöytäkirjan liitteen olleeseen luetteloon tuli 41 nimeä.

Jääkäriliikkeen 100-vuotisjuhlallisuudet päättäneen juhmallinen ja ikimuistoinen vuosi 2018, sai päätöksen kun vuosikertomus ja tilinpäätös hyväksyttiin sekä vastuuvapaus myönnettiin tilivelvollisille. Vuonna 2014 alkanut jääkäriliikkeen 100-vuotisjuhlallisuuksien sarja on saatu päätökseen.

Yhdistyksen jäsenet kokoontuivat Panssariprikaatin esikunnan kahviin, joka on samalla toimiva esittelytila. Varuskuntaravintola Ruben ystävällisesti järjesti samassa tilassa kaikki päivän ohjelmaan kuuluneet kahvitukset ja lounaan. Näin vältettiin pitkiltä ja aikaa vieviltä siirtymisiltä.

Yhdistyksen puheenjohtaja Pasi Välimäen tervehdyksen ja aamukahvien jälkeen päivän tietopuolinen ohjelma alkoi Panssariprikaatin esittelyllä. Sen piti isäntänä toiminut prikaatin esikuntapäällikkö, everstiluutnantti Kimmo Hartikainen. Hän myös kertoi lyhyen version suomalaisten panssarijoukkojen 100-vuotisesta historiasta. Tänä vuonna tulee kuluneeksi 100 vuotta suomalaisten panssarijoukkojen perustamisesta. Hämeen panssaripataljoonan johdolla panssarijoukkojen 100-vuotista taivalta juhlitaan heinäkuun 12. päivänä Parolannummella.

Hartikaisen esityksen jälkeen siirryttiin vuosikokousasioihin. Puhetta johtamaan valittiin Ari Parkkola ja sihteeriksi valittiin perinteisesti Tiina Kiiski. Vuosikertomuksen ja tilinpäätöksen esitteli varapuheenjohtaja Arno Hakkarainen. Vuosi 2018 oli työntäyteinen monine juhlatapahtumineen huipentuen jääkäreitten kotiinpaluun 100-vuotisjuhlaan Vaasas-

Everstiluutnantti Kimmo Hartikainen esittelee kokouksen isännän, Panssariprikaatin toimintaa. Kuva Jorma Ignatius.

JP27:n perinneyhdistyksen Kultaisen ansiomerkin vastaanottivat Arno Hakkarainen (vas.) sekä Raimo Latvala. Pasi Välimäki sai omansa syyskokouksessa tultuaan valittua yhdistyksen puheenjohtajaksi. Kuva Paavo Mikkonen.

sa. Voidaan hyvällä omalla tunnolla todeta JP 27:n Perinneyhdistyksen olevan hyvin aktiivinen ja elävä yhdistys, joka pitää omaa asiaansa oikealla tavalla esillä. Vuosikokous kiitti yhdistyksen hallitusta ja Vaasan osastoa onnistuneesti toteutetuista Vaasan 100-vuotisjuhlallisuuksista.

Internet-sivujen uudistaminen antaa mahdollisuuden parantaa eri tapahtumien tiedottamista myös osas-

tojen omien tapahtumien osalta. Jäsenten kannattaa seurata yhdistyksen sivuja säännöllisesti. Sivuilla on myös ajanmukainen verkkokauppa, josta jäsen- ja perinnetuotteiden ostaminen tapahtuu helposti.

Jääkäriperinneyhdistys luovutti kolme jääkärien testamenttitaulua Sotilaskotiliiton toiminnanjohtaja Satu Mustalahdelle - yksi Sotilaskotiliitolle ja kaksi Parolannummen sotilaskotei-

Hämeen Panssaripataljoonan perinnehuoneessa on runsaasti JP 27:n historiaan liittyviä esineitä. Siellä säilytetään myös jääkärilippua. Kuva Jorma Ignatius.

hin. Testamenttien toivotaan löytävän arvoisensa paikan kaikista Suomen sotilaskodeista.

Panssariprikaatissa on kaksi jääkäriperinnejoukkoyksikköä

Vuosikokouksessa palkittiin ansioituneita jäseniä. Ansiomerkit luovutti paikalla oleille puheenjohtaja Pasi Välimäki. Jako meni seuraavasti:

Kultaiset ansiomerkit: numero 57 Arno Hakkarainen (Helsinki-Uusimaa), numero 58 Heikki Hult (Helsinki-Uusimaa) (ei paikalla), numero 59 Risto Auvinen (Kymenlaakso) (ei paikalla) sekä numero 60 Raimo Latvala (Vaasa).

Hopeiset ansiomerkit tulivat seuraavasti: numero 146 Jukka Mustola (Helsinki-Uusimaa) (ei paikalla), numero 147 Ilkka Virtanen (Vaasa), numero 148 Jouko Fossi (Varsinais-Suomi) sekä numero 149 Seppo Jaakkola (Varsinais-Suomi).

Sitten vielä pronssiset ansiomerkit: numero 135 Jorma Ignatius (Etelä-Karjala), numero 136 Ermo Saari (Kainuu) (ei paikalla), numero 137 Martti Liimatta (Kainuu) (ei paikalla), numero 138 Kai Holmberg (Kymenlaakso) (ei paikalla), numero 139 Monica Latvala (Vaasa) (jaettu 25.2. Vaasassa) ja numero 140 Jukka Kleemola (Varsinais-Suomi).

Vuosikokouksen jälkeen oli lounaan vuoro, jonka aikana osallistujilla oli mahdollisuus tutustua Panssariprikaatin johdon käytössä olevaan neuvottelutilaan ja Hämeen panssaripataljoonan esikunnan neu-

vottelutilaan. Panssariprikaatin neuvottelutilassa esitellään Panssaridivisioonan perinteitä, sisältäen muun muassa kenraali Ruben Laguksen komentopaikan. HÄMPSP:n neuvottelutila on myös perinnehuone. Perinnehuone esittelee jääkärien ja panssarivaunujoukkojen 100-vuotista historiaa. Sieltä löytyy runsaasti myös JP 27:n historiaan liittyviä esineitä. Jääkärilipun säilytyspaikka on perinnehuoneessa.

Panssariprikaatissa on kaksi jääkärien perinteitä vaalivaa joukkoyksikköä – Hämeen jääkäripataljoona ja Jääkärikyntörykmentti. HÄMPSP:n komentaja, everstiluutnantti Jussi Toivanen ja JTR:n komntaja, everstiluutnantti Aku Antikainen esittelivät oman joukkonsa tämän hetken toimintaa. Esityksistä näkyi, että varusmieskoulutus on työntäyteisessä vaiheessa. Varusmiesten koulutuksessa pääpaino on maastossa annettavassa koulutuksessa. Näin on mahdollista saada lyhyessä koulutusajassa sotakelpoisia joukkoja.

Vierailu Parolannummella päätettiin Panssarimuseolle. Museolla opapaana toimi Erkki Kauppinen, jonka johdolla noin 1½ tunnin kierroksen aikana sai läpileikkauksen museon esillä olevasta esineistöstä. Panssarimuseolla on paljon yksityiskohtia ja katseltavaa, joten opastetun kierroksen jälkeen voi toisella kertaa tulla tutustumaan tarkemmin moneen mielenkiintoisen kokonaisuuteen ja yksityiskohtaan. Katseltavaa ja opitavaa riittää.

Kokouspaikkana oli Panssariprikaati, kuten kuvasta näkyy. Kokouksen puheenjohtajana toimi Ari Parkkola, sihteerinä Kiina Kiiski. (Kuva Jorma Ignatius)

Panssarimuseossa on esillä Kari J. Talvitién isän, Yrjö K.K. Talvitién sotahistoriaan liittyvää esineistöä. Tässä rynnäkötykkikomppanian päällikön ex libris. Kuva Jorma Ignatius.

Panssariprikaatin neuvottelutilassa on erään tunnetuimman jääkärin, sodan aikaisen Panssaridivisioonan komentajan Ruben Laguksen komentopaikka. Kuva Jorma Ignatius.

Kiitokset Kanta-Hämeen puolesta kaikille mukana olleille vieraille. Oli mukavaa kun kävitte.

TEKSTI: Ari Parkkola

Kolumni • Jukka Knuuti

Tuomio olemattomilla todisteilla

Vuoden tärkeimmäksi sotahistoriateokseksi kehuu Helsingin sanomien kirja-arviossaan (HS 18.10.2018) Oula Silvennoinen Andre Swanströmin kirjaa ”Hakaristin ritarit. Suomalaiset SS-miehet, politiikka, uskonto ja sotarikokset”. HS:n kulttuuri-osasto tuntuu hyväksyvän Silvennoisen arviota, kun on uhrannut sille kokonaisen sivun.

Rohkenen olla Silvennoisen kanssa kovasti eri mieltä. Enkä taida olla aivan ainoa. ”Tutkimuksessaan” Swansströmilla on ollut valmiina lopputulos: Suomalaiset ovat syyllistyneet juutalaisten joukkoteloituksiin. Todisteiden puute ei estä häntä uskomasta asiansa. Silvennoinen on Swanströmin hengenheimolainen.

Swanström katsoo SS-mieheksi lähteneiden AKS:aan tai IKL:ään kuuluneiden olleen fasisteja. IKL oli kuitenkin SS- pataljoonan kokoa-misaikana eduskuntapuolue ja sillä oli yhdeksän kansanedustajaa. AKS ja IKL määriteltiin fasistisiksi järjestöiksi vasta 1944, kun ne Moskovan välirauhansopimuksessa syyskuussa sellaisina määrättiin lakkautettaviksi. Määritelmä oli Moskovan käsialaa. Samalla perusteella, siis fasistisina, lakkautettiin myös suojeluskunnat ja Lotta Svärd. Swanströmin käyttämällä perusteilla niidenkin yhteensä 430 000 jäsentä olivat fasisteja. Kyllä Suomessa olikin 1944 huolestuttavan paljon fasisteja.

Erityisesti Swanström hakee sotarikoksiin syyllistyneitä ns.divisioonan miehistä, eli SS Wiking-divisioonaan

hajasijoitetuista suomalaisista. Koska divisioonan sotatiellä tapahtui murhia ja sotarikoksia, miksi suomalaiset olisivat olleet ”divisioonan joukossa ainitlaatuinen ja kunniallisuudessaan loistava poikkeus”, päättelee tutkija.

Swanströmin harmiksi kuitenkin sotarikoksista ”suora tunnustus puuttuu edelleen”. Eikä sellaista taida tulla-kaan, koska viimeisen elossa olevan divisioonan miehen iltahuuto ei taida olla enää kovin kaukana.

Raskauttavin todiste suomalaisten syyllistymisestä sotarikoksiin on kirje, jossa huoltotehtävissä turhautunut suomalainen toivoo pääsemistä rintamajoukkoihin. Sotilaspapille kirjoittamassaan kirjeessä hän valitsee, että ”juutalaisten teloitamiseen riittää kehnompikin ampumataito kuin omaamamme”. Swanströmin mukaan mies ei olisi tällaista kirjoittanut, ellei itse olisi todella ampunut juutalaisia. Ja sama epäily lankeaa viiden muun kirjeen allekirjoittaneen ylle, jotka niin ikään toivoivat siirtoa rintamajoukkoihin.

Todisteeksi kelpaa myös kertomus, että eräs suomalainen SS-mies oli ”korsussa tunnustanut jouluna 1943 muutamalle toverilleen osallistuneensa kuuden muun suomalaisen kanssa 600 juutalaisen teloitamiseen”. Näitä tietoja ei ole tietenkään voitu vahvistaa. Korsuissa kerrottiin yleensä muutenkin ”urotöistä”, joita ei oltu tehty. Ja olisiko ihan väärin olettaa, että korsun ankeaa joulunviettoa olisi hieman juhlistettu viinalla.

Tällaiset tarinat Swanström uskoo. Mutta sitä hän ei usko, kun teloitusrhyhmään määrätty suomalainen sanoo ampuneena tahallaan ohi. ”Tapauksen selostus on täysin miehen oman uskottavuuden varassa, ja voidaan pohtia, ampuiko hän todella ohi”.

Henkilön itsensä kertomaa tahallista ohiampumista Swanström siis pitää epäuskottavana. Sitä vastoin hänelle kelpaa todisteeksi se, kun joku kertoo kuulleensa toisen kertoneen osallisuudesta teloituksiin.

”Vaikka useat sotarikosepäilyistä jäävät tutkinnan puutteellisuuden tai keskeyttämisen takia epäilyn asteelle, nyt esiin tuotujen todisteiden valossa näyttää yhä vahvemmin siltä, että suomalaiset eivät joukkona olleet mitenkään poikkeava ryhmä verrattuna muiden maiden vapaaehtoiisiin. Osa suomalaisista SS-miehistä syyllistyi sotarikoksiin”. Swanströmille ei näytä kelpaavan toisaalla hänen kirjassaan oleva kertomus saksalaisesta upseerista, joka haukkui teloitustehtävästä kieltäytyneet suomalaiset suurimmiksi koskaan näkemikseen raukoiksi. Tuskin Swanström uskoisi sitäkään, että kriisinhallintatehtävissä eri puolilla maailmaa suomalaiset ovat tulleet paremmin toimeen paikallisväestön kanssa kuin muiden maiden rauhanturvaajat.

Kirjassa ”esiin tuodut todisteet” eivät taitaisi aivan riittää tuomioon kärkeäjoikeudessa.

Jääkäripataljoona 27 Perinneyhdistyksen kesäpäivä Kauhavalla 3.8.2019

OHJELMA

- 10.00 Kokoon tuleminen Entisen Lentosotakoulun sotilaskotiin tulokahville.
Lentotehtävissä surmansa saaneiden lentäjien muistotaulun esittely.
- 10.30 Esitelmä. Lentosotakoulu Kauhavalla 1928-2014. Lentosotakoulun auditorio.
Lentosotakoulun perinneyhdistyksen puh. joht. Olli Nieminen.
- 11.45 Seppelienlasku lentosotakoulun muistokivellä.
- 12.15 Ruokailu sotilaskodilla.
- 13.00 Kiertoajelu bussilla.
– Suomen Jääkärimuseo, Hanna Rieck-Takala
– Suomalainen kevari. Jääkärivärvi Nestori Fräntin kotitalo, Mauri Jokela.
– Jääkäri Antti Isotalon kotitalo Alahärmässä, Antti Isotalo.
– Kahvit Road Housessa
– Suomen armeijan päämaja 1918 Ylihärmässä, Aarre Kujala.
- 16.40 Elokuva ”Jääkärien morsian” ensimmäinen, v.1931 versio. Ohjaus Kalle Kaarna.
Kauhavan Y- Kino. Elokuvan esittely Hanna Rieck- Takala.
- 18.15 Kaupungin vastaanotto ja ruokailu Hela-Ravintolassa. Kaupunginjohtaja Markku Lumio.

Mahdolliset yöpymiset jokainen huolehtii itse. Lentosotakoulun (LSK Business Park) alueella on LentoHotelli. Osoite: Loppusuora 22, 62200 Kauhava Puh. 050-4637515.

Hotelli Kauhava. Osoite: Kauppatie 71, 62200 Kauhava. Puh. 06-4348700

Härman Kylpylä. Osoite Vaasantie 22, 62375 Ylihärä. Puh. 06-4831600

Hotelli Mäntylinna. Osoite Koivukuja 2, 62370 Kangasto. Puh. 044-5106161 (Ylihärä)

Park Hotel Härä. Osoite Puistotie 3, 62300 Kauhava. Puh. 010-3277600 (Alahärä)

Ilmoittautumiset 12.7.2019 mennessä maksamalla osallistumismaksu 50€/henkilö JP 27 Perinneyhdistyksen Etelä-Pohjanmaan osaston tilille. JP 27 Perinneyhdistyksen Etelä-Pohjanmaan osaston tilin numero on POP Kauhava FI 19 4744 0010 0227 32

Hintaan kuuluu: Kuljetukset, tulokahvi, kahvit Road Housessa, ruokailut Sotilaskodissa ja Helaravintolassa, pääsymaksut Suomen Jääkärimuseoon ja elokuvaesitykseen.

Lisätietoja JP 27 Perinneyhdistyksen Kauhavan kesäpäivästä osaston pj. Juhani Passi puh. 0503223469, sähköposti: juhani.passi@netikka.fi tai osaston sihteeri Heikki Rintanen puh. 040-7544611.

Tervetuloa Kauhavalle!

JP27 Lappi – osasto maan huipulla

JP27:n perinneyhdistyksen Lapin osasto on perustettu 11.12.1978 pohjoisimpana osastona. Mennyt vuosi oli siis osaston 40-vuotis toimintavuosi.

Jäsenmäärä on osastossa pysytellyt 60-70 välillä keski-ikäen noustessa joka vuosi. Haasteena on kuten niin monella muullakin osastolla ja yhdistyksellä nuoremman väen saaminen mukaan toimintaan. Myös jääkärien jälkeläiset ovat vähentyneet jäsenkunnastamme. Jäsenistöömme kuuluu kuitenkin mm. Sodankylään asettautunut JP27:n perinneyhdistyksen kunniapuheenjohtaja kenraaliluutnantti Ilkka Halonen, joten voimme ylpeydellä todeta, että pyrimme laadulla korvaamaan määrän.

Osaston toiminta painottuu selkeästi perinnetyöhön ja erityisesti jääkäritietouden levittämiseen maakunnassamme. Kunnioitamme niiden 105 jääkärin perinteitä, jotka lähtivät kunniakkaalle reissulleen nykyisen Lapin maakunnan alueelta. Pyrimme tiivistämään yhteistyötä Länsi-Pohjan osaston kanssa etappitalojen merkityksen esiintuomisessa – suurin osa jääkärivärvätyistä ylitti Ruotsin rajan Kemi-Tornio alueella ja siitä pohjoiseen eri Torniojoen ylityspaikoilla. Etappitalojen merkitystä ja auttajien rohkeutta ei ole kenenkään syytä vähätellä.

Jääkäriprikaati ja sen osana Lapin jääkäripataljoona vaalivat joukko-osastoperinteiden lisäksi Suomen jääkäreiden perinteitä. Lapin jääkärit ovat olleet näyttävästi esillä jääkärihistoriaa vaalivissa tilaisuuksissa Vaasasta Hohenlockstedtiin. Lumipuvuissaan, JP1:n lippu tuulessa hulmuten, Marskin konepistooleilla varustetun lippuvartion marssiessa lipun rinnalla, on joukko omiaan kunnioittamaan jääkäriperinteitä. Yhteistyö Lapin jääkäreiden kanssa sujuu mallikkaasti. Osastomme palkitsee jokaisesta saapumisesta jääkärihenkisen varusmiehen jääkärin

Yhteistyö on tiivistä Vapaussodan ja itsenäisyyden Lapin perinneyhdistyksen (VILPY) ja Lottaperinneyhdistyksen kanssa. Itsenäisyyspäivänä 2018 seppeleen Vapaussodan muistomerkillä laskivat Pasi Ruokanen (VILPY), Lottia edusti Hannele Simonen, Markku Aherto (JP27) ja tilaisuuden sankarihaudoilla juontanut Rovaniemen varuskunnan komendantti Petri Keihäskoski. Markulla on sinibaretti päässä, koska hän toimii myös Lapin rauhanturvaajien puheenjohtajana. Joka kuukauden 1. maanantaina istutaan soturilounaalla perinteikkäässä Pohjanhoviassa kuulemassa esitelmää ja vaalimassa perinteitä yhdessä VILPY:n jäsenistön ja muun maanpuolustushenkisen väen kanssa.

Mukavin osa perinnetyötä on esiintyminen nuorisolle. Kuvassa puheenjohtaja Markku Aherto esiintyy sotilaallisesti ilman partaa Muurolan yläasteella. Muurola on tunnettu etappipaikka ja jääkärikiven sijoituspaikka Rovaniemen eteläpuolella noin 30 km.

testamentti-työkalulla ja sadan euron setelillä jääkärilippukortin välissä. Pataljoonan komentaja toimii perinteisesti myös osaston johtokunnassa.

Ensio Seppäsen suunnittelema "Katkenneet kahleet"-muistomerkki pystytettiin 1981 Rovaniemelle Jääkäripuistoon. Osasto käy lumitöissä ja sytyttämässä roihut jääkäreiden muistoa kunnioittaen juhlapäivinä. Patsas kuvaa Suomen irtautumista Venäjän alaisuudesta.

Vaihtuvuus kysytyllä komentajapaikalla on kiivas tehtävän keston ollessa 1,5 – 2 vuotta. Tällä hetkellä LAPJP:n komentajana toimii everstiluutnantti

Mellajärven etappitalon muistokivellä luovutettiin Mella-Arvin Jääkäriiltä 25.2.1933 saama muistomitali Arvin perillisille edellisen mitalin kadottua historian saatossa. Mella-Arvi, poromies, oli legenda jo eläessään. Syötti, juotti ja saunotti matkalaiset. Hiihti harhautusladut santarmeja hämätäksään ja oikoladut jääkäreitä varten sekä huolsi jääkäreiden sukset ja itse opasti rajalle antaen eväätkin mukaan. Isänmaan mies – rohkea mies.

Ville Valkeinen. Toki kirjoittaja katselee lappilaista joukkoa vihreäkeltaisten silmälasien läpi palveltuaan itse ko. joukossa alokkaasta pataljoonan komentajaksi saakka, tosin välillä muutakin maailmaa nähneenä.

Osaston johtokunnassa on pitkään toiminut puheenjohtaja Markku Aherto, sihteeri Kaisa Liljeberg, JPR:n killan sihteeri Pekka J Heikkilä sekä muutaman vuoden toimineet Rovaniemen kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Heikki Autto, kaupunginhallituksen jäsen Matti Henttunen ja LAPJPKOM Jussi Viinamäki (vuosikokouksesta 2019 lähtien Ville Valkeinen).

Toimintaa pyöritetään muutaman satasten budjetilla, joka katetaan jäsenmaksuilla ja lahjoituksin.

Suunnitteilla oli saada valmiiksi lappilaisista jääkäreistä kertova historiikki juhluvuonna 2018, mutta kirjoittajan, tohtori Juhani Lassilan sairastuttua vakavasti joudutaan hanketta siirtämään tulevaisuuteen.

Lappilaiset jääkärit ovat historiikin ansainneet.

TEKSTI: Markku Aherto

Holsterin (Karkeinen) etappitalo kuvattuna Ylitornion etappitalokierroksella. Talon jälkikasvusta Simo Holster toimi pitkään ja ansiokkaasti Lapin osaston sihteerinä ennen muuttoaan kaakonkulmille. Etappitalojen väki oli todella avulista ja rohkeaa porukkaa, joita ilman jääkärien taival olisi ollut vieläkin tuskaisempi. Rangaistukset kiinnijäämisestä olivat ankarat.

Jorman kotimuseossa sotahistoriaa tuhansien esineiden muodossa

Kun kurvaa Jorma Ignatiuksen pihaan Imatralla, huomaa heti, ettei olla tultu ihan tavalliseen omakotitaloon. Autotallin oven yläpuolelle räystäääseen on ripustettu venäläinen Maxim-konekivääri. Kun päästään eteiseen, edessä on seinän peittävä vanha Saksaa 30-vuotisen sodan (1618–1648) aikana kuvaava kartta. Olemme tulleet ”Tammenlehvän” Suomen itsenäisyyden kotimuseo Ignatiukseen.

Kaikki alkoi oikeastaan siitä, kun 8-vuotia Jorma-poika löysi Lapin kairasta saksalaisen alppijääkäriin jääkengän. Se unohtui kaappiin vuosiksi. Sotaväen jälkeen Jorma innostui vapaaehtoisesta maanpuolustustyöstä ja kaapista löytyi jääkenkä. Pikku hiljaa kiinnostui enemmän myös esineistä ja kokoelma rupesi syntymään, kertoo JP27:n perinneyhdistyksen Etelä-Karjana osaston puheenjohtaja.

Huomattava osa kokoelmasta on jatkosodan aikaisia puhdetöitä. Kor-suissa ja teltoissa näprättiin puhdetöitä kaikista saatavissa olevista materiaaleista. Eniten käytettiin puuta, mutta myös metallista ja vuolukivestä valmistettiin kaikenlaista. Kaikkihan muistavat Tuntemattomasta sotilaasta Rokan lampunjalat ja sormukset.

Puhdetöistä käy myös usein ilmi missä tekijä oli taistellut ja milloin. Esineisiin merkittyjen päivämäärien mukaan ne on tehty lähinnä vuosina

Tästä kaikki alkoi: Jorman Lapin kairasta 8-vuotiaana löytämä alppijääkäriin jääkenkä.

Museomies Jorma ja Ruben Laguksen panssarimiehen tekemä puhdetyöpuukko.

Tämän oven takana ovat Jorman aarteet.

Patsasosastoa. Vasemmalta Ukko-Pekka, Kadettipatsas, SS-patsas, Mannerheim ja Jääkäripatsas.

Jorman omakotitalon räystäässä roikkuu venäläinen Maxim-konekivääri. Puutarhassa ovat panssaritorjunta-, ilmatorjunta- sekä soppatykki m 29.

Sodanaikainen lautapeli Motti. Tekstit myös saksaksi ja italiaksi.

1942 ja 1943. Asemasodan aikaanhan niitä saattoi tehdä, vaikka poikkeuksiakin löytyy. Yksin kappalein Jorman kokoelmassa on 987 puhdetyötä, joista noin sata onpuukkoja/ puukontuppeja/leipäveitsiä tms.

Museossa on esillä mittava ja rikas kokoelman kokoelma joka käsittää mm em n.tuhat rintamapuhdetyötä sekä n. 400 Suojeluskunta- että Lotta-hihanauhaa. Jormaa harmittaa, ettei hän ole löytänyt mistään Petsamon alueen lottien käsivarsinauhaa.

Museossa on satoja kunniamerkkejä ja mitaleja ja merkkejä. Ennen vanhaan RUK:n kurssiristeissä kurssiin 60 saakka oli kurssin numero. Jormalla on ne kaikki paitsi, pari alikurssin merkkiä, mm lääkärintä, puuttuu.

Lisäksi esillä on tuhansia kenttäpostikortteja, päiväkäskyjä. Niistä on mm sekä Presidenttien Niinistö että Ahtisaaren "Ylipäällikön päiväkäskyt N:o 1 alkuperäisillä allekirjoituksilla.

On turha yrittää kertoa, mitä kaikkea Jorman kokoelmassa on. On helpompi ottaa häneen yhteyttä ja sopia käynnistä. Perusteellisen opastuksen lisäksi isäntä tarjoaa varmasti myös kahvit.

Jorman kokoelmaa on aika ajoin lainassa museoissa ja erikoisnäyttelyssä. Niitä on mm. Immolassa sijaitsevassa Rajamuseossa. Kun Tampereella sijaitseva Postimuseo järjesti jääkäreiden 100-vuotisnäyttelyn, sai se tukea esineistöön Jorma kokoelmasta. Hampurissa sijaitseva suuri merimuseo, IMM, järjesti viime vuonna 100-vuotisnäyttelyn

Jorma esittelee Kari J. Talvitielle Viikkokuvalehden The Graphic' in No 2556/ 23.11.1918 kansikuvaa, missä amiraali Hugo Meurer nouse brittiläiselle lippulaiva Queen Elizabethille allekirjoittamaan Saksan antautumisasiakirjan ensimmäisen maailmansodan päättyessä (kuvaselostus am Meurerista toisaalla lehdessä).

Hiukan tuoreempaa "sotahistoriaa": Varusmiesten siviilisolmioita.

Ahvenanmaalle 1918 saapuneista saksalaisjoukoista ja lainaksi Jorman museon materiaalia.

TEKSTI JA KUVAT: Jukka Knuuti

Saksalainen opetustaulu 30-vuotisesta sodasta.

Tässä tykkimiehen taidokas puhdetyö työkalustaan Kannaksella 1941-42.

Pinssiosastoa.

"Eläkööt Turkkilaiset! – Hurrah!"

Hullunkurisimpia elämyksiä, mitä minulle jääkäripataljoonassa olo-ajoltani Saksasta on jäänyt mieleeni on tosiasia, että minä siellä ollessani olin kaiken säädyllisyyden nimessä pakotettu kahteen eri otteeseen huu- tamaan hurraata turkkilaisille.

Nyt sitä en enää tekisi – kissa vie- köön – en sitten millään – sillä ei meillä suomalaisilla taida olla niihin turkkilaisiin sen enempää luottamisen varaa kuin ryssiinkään. – Vaan kukapa niistä asioista oikean selvän otti.

Luulen, että kaikilla nykyajan suo- malaisilla on synnynnäinen kammo turkkilaisia kohtaan. Mutta se on hyvin luonnollista – sillä tuskinpa löytynee Suomenmaasta sitä kotia, jossa ei pieniä, pahankurisia lapsia olisi peloteltu turkkilaisilla ainakin sen jälkeen, kun Suomen kaartilaiset-kin olivat käyneet noita muhamettejä Balkanin vuorilla pistimillään seiväs- telemässä. – Ja sitten muistan, kuinka noin 10-vuotisena pojanjukurina ollessani tuli kotiini niin sanottuja Ar- meenian kerjäläisiä, joilta turkkilaiset olivat polttaneet kodit ja kirkot, tap- paneet vaimot ja lapset – sen tuhat- tulimaisen polseviikingit! – Ja sitten oppikoulussa historian tunneillakaan ei yleensä kehuttu turkkilaisia. – Kun sitten vihdoinkin menet Saksaan, niin aletaan siellä esitellä, että näille ma- hometeille pitäisi nyt huudettaman hurraata oikein toden teolla. – Ei lie- ne ihme, jos siinä ristiriitaiset tunteet täyttävät vastaleivotun vihreätaakkisen jääkärin mielen. Seikka oli sellainen, että saavuttuani jääkäripataljoonaan Lockstedtin leirille marraskuun lopul- la 1915, oli joulou pian ovella. Lock- stedtin kylässä sijaitsevaan leirin suu- reen sotilaskotiin Soldatenheim'iin oli järjestetty yleinen joulunvietto leirillä majaileville saksalaisille joukko- osastoille. Jääkäripataljoonamme jokaisesta komppaniasta pääsi sinne muutamia miehiä, jotka taisivat joten- kuten saksankieltä – minäkin joukon

Kuka oli Optaatus?

Tämän tekstin lähetti suurlähettiläs Pekka Vuoristo. Teksti on ollut Suo- men Sotilaan numerossa 38-39/1927, jonka vuosipäiväteema on Suomen Kaarti ja Turkin sota 1877–1878. Liitän oheen jutun "Eläkööt Turkkilaiset! – Hurrah!" Kirjoittaja kuvailee itseään marraskuussa 1915 pataljoonaan liittyneeksi jääkäriksi ja käyttää nimimerkkiä "Optaatus". Onko tämän ilmei- sesti latinapohjaisen nimimerkin (suomeksi "toivottu"?), käyttäjä tunnettu jääkärikirjoittaja? Näin kysyy Pekka Vuoristo. Ja Parole kysyy samaa: Kuka oli nimimerkki Optaatus?

Saksan liittolaisvaltojen hallitsijoille: Itävallan Frans Josefille, joka silloin vielä oli elossa, Bulgarian Ferdinan- dille – ja loppujen lopuksi Turkin sult- taanille Muhammed V:lle. – Minulta taisi tukka nousta pystyyn – koskapa oikein selkäpiitä tuntui karmivan mokomalle mahometille hurratessa vieläpä jouluaattoiltana. – Sitten esiintyi juhlassa korttikonstien esit- täjä ja vatsastapuhuja juhlatunnel- maa lisäämässä. – Uskokaa tai jonka sieltä vein mukanani leiritupaan ja vuoteelleni. Mutta vähitelette, mutta kyllä siinä joulunvietossa oli melko turkkilainen meininki muutenkin – ja tunnelma, len alkoi minusta tuntua kokolailla hullunkuriselta se maho- metille hurraaminen, että sain pian mieleni tasapainon ennalleen. – Se oli ensi kerta, kun olin turkkilaisille hurraamassa.

Toisen kerran tapahtui se nelisen kuukautta myöhemmin – silloin myöskin Lockstedtin leirillä. – Sak- san turkkilaisliittolaiset olivat nim. siinä toukokuun alussa 1916 pitki- en ja kiivaiden taisteluiden jälkeen karkoittaneet englantilaiset ja rans- kalaiset Gallipolin niemimaalta. Jääkäripataljoonamme komentaja, majuri Bayer tuli samoihin aikoihin leirille tavanmukaiselle käynnilleen Berliinistä. – Hän komennutti ensi

Jatkuu seuraavalle sivulle.

Jatkuu edelliseltä sivulta.

töikseen koko pataljoonan riveihin kentän laidalle, astui rivien eteen ja julisti juhlallisesti: »Unsere tapferen Verbündeten, die Türken, haben die Engländer und Franzosen von Gallipoli weggeworfen! – Es leben die Türken! – Hurrah!» - Ja hän hurrasi edellä kolme kertaa, ja me suomalaiset jääkärit hurrasimme niin tulen vietävästi perässä. Majuri hymyili ja näytti hyvin tyytyväiseltä sekä antoi pataljoonalle vapautuksen iltapäiväharjoituksista. – Meitä olisi nau-

rattanut – ei muun puolesta, mutta siksi, että juuri turkkilaisille täällä vain hurrattiin – mutta emme toki tohtineet nauraa. – Joku jääkäri huomautti vain jälestäpäin, että ovat ne aika piruja, ne turkkilaiset. – Ajattelin usein, että minkä näköisiä ne turkkilaiset mahtavat ollakaan, kunnes vihdoinkin kesällä 1917 Libaussa olin tilaisuudessa näkemään viisi nuorta turkkilaista upseeria. Tummaihoisia, kaitanaamaisia, solakoita ja pitkähköjä miehiä he kaikki olivat, erittäin

elegantin näköisiä vartalonmukaisissa kenttäharmaissa mantteleissaan, säärystauhat hoikkien koipien ympärillä, päässä korkea fetsi-päähine.

Eivät ainakaan nämä turkkilaiset niin kovin kehoilta näyttäneet – mutta tuskinpa meidän suomalaisten kannattaa juuri vast’edes ruveta turkkilaisille hurraata huutamaan – enempää kuin ryssillekään. Sillä siksi paljon on meitä jo lapsina turkkilaisilla peloiteltu – aivan samoin kuin ryssilläkin. –

Kirjallisuutta

Viro ja Suomi – Tuhhat sivua täyttää asiaa

Viro ja Suomi 1917–1920

Seppo Zetterberg

405 sivua, Docendo 2018

Eesti ja Soome – sõjast sõjani

Heino Arumäe

654 sivua, Argo, Tallinn 2018

Kun näin ensimmäisen tiedon professori Seppo Zetterbergin uusimmasta kirjasta, *Viro ja Suomi 1917–1920*, otaksuin, että kyseessä oli päivitetty versio klassisesta *Suomi ja Viro 1917–1919* -väitöskirjasta vuodelta 1977.

Nyt käsillä oleva kirja on kuitenkin paljon enemmän. Paitsi se yksi vuosi,

joka on tullut otsikkoon lisää, Zetterberg on voinut käyttää uusia lähteitä, mm. Viron arkistoja, joihin suomalaisella tutkijalla ei ollut pääsyä 40 vuotta sitten. Jos väitöskirjan muoto- ja tyylivaatimukset näkyivät vanhemman kirjan tekstissä, niin nyt ilmestyneessä teoksessa teksti on selkeätä nykyproosaa.

Zetterberg käsittelee kirjassaan kahden sukulaiskansan poliittisia suhteita kummankin itsenäistymisvaiheen murrosvuosina. Tarkkaan ottaen emme voi puhua naapurivaltioista, sillä Viron itsenäisyysjulistus annettiin helmikuussa 1918, kaksi ja puoli kuukautta Suomen jälkeen ja kesti vielä pitkään, ennen kun niiden asema vakiintui kansainvälisen politiikan kentässä.

Kirjassa käsitellään niin pieniä kuin suuriakin asioita, kuten diplomatiaa, kaupankäyntiä ja myös sotaa.

Viron vapaussota ja suomalaisvapaaehtoisten osuus siinä muodostaa osin vieläkin yksityiskohdiltaan vähän tunnetun vaiheen. Sodan osapuoliahan olivat virolaiset porvarilliset piirit, virolaiset ”punaiset” (joilla oli myös punakaarteja ja tarkk’ampujaosastoja), venäläiset bolshevikit, valkoiset venäläiset, baltiansaksalaiset, ”riikinsaksalaiset”, latvialaiset, brittiläivasto sekä vapaaehtoisia Suomesta, Ruotsista ja Tanskasta.

Toisaalta Suomi ja Viro etsi diplomaattista tunnustusta ja erilaisia liittolaiskuvioita kaavailtiin. Valtioliitto Somen ja Viron välillä eli vahvasti virolaisten mielissä ja yhtä päättäväisesti suomalaiset torjuvat näitä ajatuksia. Niin sanotun reunavaltio politiikan ensiaskeleet otettiin käsiteltävän ajanjakson lopulla mutta toimivaa järjestelmää siitä ei Suomen kannalta tullut.

Zetterberg avaa nämä usein varsin monimutkaiset kuviot ja lukijalle muodostuu hyvä kuva sadan vuoden takaisesta tilanteesta.

Sekä Suomen että Viron 100-vuotista-pahtumiin sopii hyvin se, että samoihin aikoihin Seppo Zetterbergin 400-sivuisen uuden kirjan kanssa ilmestyi tunnetun virolaisen historian tutkijan Heino Arumäen 650-sivuinen uusi kirja *Eesti ja Soome – sõjast sõjani* (Viro ja Suomi – sodasta sotaan). Arumäen kirja käsittelee nimensä mukaisesti aikakautta itsenäistymisestä Suomen talvisodan loppuun. Zetterbergin ja Arumäen teosten myötä hiemankin viroa osaavalla on käytössään tuhatsivuinen lukupaketti veljeskansojen 1900-luvun alkupuolen historiaa.

Markus Anaja

Suomen Aseveljien Liitto tuli suojeluskuntien kilpailijaksi

Syksyllä 1940 Suomen järjestökentälle ilmestyi uusi toimija, Suomen Aseveljien Liitto. Se perustettiin 4. elokuuta 1940 sääntöjensä mukaan ylläpitämään ja syventämään talvisodan oloissa syntynyttä asevelihenkeä. Mannerheimia on pidetty miehenä liiton perustamisen takana, sillä hänen johtamansa veteraanien sodanjälkeistä järjestäytymistä selvittänyt työryhmä lopulta päätyi perustamaan uuden järjestön. Liiton ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Mannerheimin toivomuksesta everstiluutnantti Paavo Talvela, ja liiton valtuustossa oli vahva sosiaalidemokraattinen edustus. Marsalkan arvovaltaan nojaava liitto saattoi kasvaa nopeasti. Liiton äänenkannattajan Aseveljen ensimmäisessä numerossa syyskuun

20. päivältä oli näyttävä otsikko ”Yli 200 aseveliyhdistystä perustettu – perusteilla tällä hetkellä toistasataa yhdistystä”.

Suojeluskuntien näkökulmasta Suomen Aseveljien Liitto oli paitsi kumppani, myös kilpailija. Samaa köyhtä järjestöt vetivät valistustoiminnan saralla, ja ne organisoivat yhdessä monin paikoin esimerkiksi itsenäisyysjuhlia. Toisin kuin suojeluskunnilla, Suomen Aseveljien Liitolla ei ollut lainkaan sotilaallista koulutus- ja muuta vastaavaa toimintaa. Maanpuolustustahdon ylläpidon suhteen järjestöjen tavoitteet olivat kuitenkin verrattain lähellä toisiaan, kuten Suomen Aseveljien Liiton sääntöjen 2. pykälästä käy ilmi:

”Liiton tarkoituksena on ylläpitää ja syventää sodan aikana syntynyttä aseveljeyttä, toimia aseveljien siveelliseksi ja aineelliseksi tukemiseksi sekä ylläpitää ja kasvattaa kansassamme yksimielistä tahtoa Suomen itsenäisyyden ja riippumattomuuden turvaamiseksi kaikissa olosuhteissa sekä syventää käsitystä tässä mielessä käytyjen taistelujen merkityksestä.”

Kilpailua ja sotaväsymystä

Suojeluskunnissa pidettiin osin ongelmallisena yhteistyötä sellaisen järjestön kanssa, jolla oli samoja tavoitteita kuin suojeluskunnilla itsellään. Koska Suojeluskuntajärjestö ei resurssien puutteen ja sotaväsymyksen vuoksi kyennyt entiseen tapaan panostamaan sotilaalliseen koulutustyöhön,

Aseveljien Liitto ensimmäisessä liittokokouksessaan huhtikuussa 1941.

sen merkittävimmiä toiminta-aloiksi talvisodasta lähtien jäivät enää käytännön huoltotyö sekä maanpuolustustahdon vahvistaminen.

Vasta käyty sota oli uuvuttanut suojeluskuntalaisia siinä määrin, ettei toimintaa saatu palautetuksi entiselleen. Sodan tuottama väsymys vallitsi koko maassa. Kun Tainionkosken suojeluskunta järjesti syksyllä 1940 ampumamestaruuskilpailut tarkoituksenaan herätellä pysähtynyttä ampumatoimintaa, paikalle tuli kaikkiaan viisi osanottajaa. Mikkelin piiriesikunta totesi raportissaan suojeluskuntalaisten olleen

”edellisen vuoden lokakuusta lähtien ylimääräisissä harjoituksissa sekä sitten yli 100 päivää sodassa, ilman minkäänlaista lepoa. Sodasta palaneita miehiä ei voinut heti vaatia tulemaan harjoituksiin, sillä he olivat saaneet ”harjoitusta” niin paljon, ettei sitä voitu enempää heiltä odottaa”.

Kaikenlainen toiminta kangerteli, mikä osaltaan johtui myös johtajien puutteesta: kokenutta upseeristoa tarvittiin muissa tehtävissä.

Suojeluskunnat ja Suomen Aseveljien Liitto päätyivät toistensa kilpailijoiksi tilanteessa, jossa avoimesti käyty kilpailu oli kansallisen yhtenäisyyden ylläpidon vuoksi mahdotonta. Suojeluskuntajärjestö oli kilpailussa tappiolla alusta lähtien, sillä Suomen Aseveljien Liitto saattoi nojata Mannerheimin arvovaltaan ja sillä oli lisäksi suojeluskuntia huomattavasti enemmän poliittista vaikutusvaltaa työväenkin piirissä.

Suojeluskuntajärjestön muututtua sodanajan viranomaiseksi oli sen

Aseveljien Liiton perustamisen kunniaksi vuonna 1940 julkaistu postimerkki.

ote jopa entisiin tukijoihin heikentynyt, kun kaikki suojeluskuntia ennen talvisotaa tukeneet eivät olleet yhtä innostuneita kotijoukkojen työn tukemisesta. Sota oli myös synnyttänyt uuden sotaveteraanien polven, jonka piirissä suojeluskunnat eivät nauttineet läheskään yhtä varauksetonta arvontoa kuin vuoden 1918 sodan valkoisten veteraanien joukossa.

Kansallisen yhtenäisyyden nimissä Suojeluskuntajärjestö joutui antamaan tilaa Suomen Aseveljien Liiton toiminnalle, jotta ei syntyisi väärää käsitystä suojeluskuntien pyrkimyksestä ylivaltaan. Suomen Aseveljien Liitto oli ”kukkulan kuningas” maanpuolustusjärjestökentällä jo perustamisvuonnaan. Se näkyi muun muassa siitä, että valtioneuvosto pyysi syksyllä 1940 järjestöltä apua saman vuo-

den itsenäisyysjuhlien järjestelyssä, mikä nosti uuden järjestön profiilia merkittävästi juhlien järjestelyyn yhtä lailla osallistuneiden suojeluskuntien kustannuksella.

Jatkosota keskeyttää järjestöjen kilpailun

Jatkosota keskeytti järjestöjen kilvoittelun ja pakotti ne keskittämään voimat yhteistyöhön. Suojeluskunnan johdossa tiedostettiin silti, että yksi sodanjälkeisen ajan keskeisimmistä kysymyksistä olisi toimivien suhteiden luominen Suomen Aseveljien Liittoon.

Kun molemmat järjestöt oli luotu aikanaan pysyviksi, jossain kohtaa varmasti nousisi keskusteluun ajatus toiminnaltaan ja päämääriltään samankaltaisten järjestöjen yhdistämisestä. Tämä olisi tarkoittanut tilannetta, jossa järjestökentällä olisi tilaa vain toiselle järjestöistä.

Suojeluskuntalaisten keskuudessa selvää oli tietenkin, että ”eloonjäämiskamppailun” voittaja olisi sodan vuoksi muille järjestöille tilaa antamaan joutunut Suojeluskunta. Järjestö valmistautuikin jo talvella 1943–1944 valtaamaan murentuneen mahtiasemansa takaisin rauhan tultua. Muuttunut poliittinen tilanne teki nämä valmistelut kuitenkin turhaksi: syksyllä 1944 Neuvostoliitto määräsi molemmat järjestöt välirauhansopimuksen nojalla lakkautettaviksi.

TEKSTI: Olli Kleemola

Jääkäri liike 100 vuotta 2014 – 2018 postimerkki – arkki

Myynnissä juhlavuosien ajan

Sisältää 5 kpl jääkärimerkillä ja 5 kpl jääkärilipulla olevaa 1. lk ikimerkkiä

(saatavilla myös 10 kpl arkki jääkärimerkillä tai jääkärilipulla)

Hinta 25 euroa

Ainutlatuinen maakauppa Suomen historiassa

Jäniskosken alue myytiin Neuvostoliitolle 1947

Jäniskosken myyminen Neuvostoliitolle on ainutlaatuinen maakauppa Suomen historiassa. Inarin kunnassa sijainnut Jäniskoski ja siihen liittyvä Niskakosken patoallas myytiin 1947. Kokemusta valtioiden välisistä maakaupoista venäläiset olivat saaneet jo vuonna 1867 myydessään Alaskan Yhdysvalloille; nyt he olivat ostajia.

Jäniskosken kohtalon saneli siitä 80 kilometrin etäisyydelle 1942 avattu Kolosjoen nikkelikaivos. Sen sulatto tarvitsi runsaasti sähkövoimaa ja Jäniskoskesta sitä oli saatavissa. Talvisota hidasti hetkellisesti 1938 aloitettua sekä voimalaitoksen että kaivoksen ja sulaton rakentamista. Sota säästi kuitenkin kaiken Petsamon Nikkeli Oy:n omaisuuden, koska venäläisiä sotilaita oli kielletty kajoamasta yhtiön omaisuuteen. Venäläiset pitivät kaivosyhtiötä amerikkalaisessa omistuksessa olevana ja varoivat ärsyttämästä USA:ta ja Englantia. Oikeasti kaivosyhtiön emoyhtiö oli englantilainen Mond, jonka emoyhtiö puolestaan oli kanadalainen The International Nickel of Canada. Sen puolestaan omistivat amerikkalaiset.

Talvisodan jälkeen rakentamista jatkettiin, joskin sotatila ja kesäkuussa 1941 alkanut jatkosota hidastivat töitä niin paljon, että alkuperäisestä suunnitelmasta myöhästettiin melkein kahdella vuodella. Kesäkuussa 1942 oltiin kuitenkin niin pitkällä, että voimalaitoksen koekäyttö voitiin aloittaa ja täyteen tuotantoon päästiin saman vuoden joulukuussa.

Rakennustyöt tehtiin suomalaisten tekemien suunnitelmien mukaan ja pääasiassa suomalaisella työvoimalla. Kun Adolf Hitler piti Petsamon nikkeliä korvaamattomana Saksan sotapotentialin kannalta, oli Jäniskosken voimalaitos suojattava vihol-

Jäniskosken voimala sellaisena, miksi suomalaiset rakensivat sen 1950-luvun alussa.

lisen pommeilta 3-4 metrin paksuisella betonikannella. Sen viimeiset valutyöt saatiin valmiiksi 4.9.1944, samana päivänä kun aselepo Suomen ja Neuvostoliiton sotavoimien välillä astui voimaan. Valtavan suojarakentamisen suorittivat saksalaiset itse, pääosin vankityövoiman avulla. Kun vielä alueen rakennukset varustettiin naamioväreillä ja patojen eteen asennettiin suojaverkot ja alueella oli vahva ilmatorjunta ja sulkupalloja, eivät venäläiset tehneet yhtään ilmahyökkäystä voimalaitosta vastaan.

Saksalaiset tuhosivat vastavalmistuneen voimalan

Saatuaan kaikki suojaustoimenpiteet valmiiksi syksyllä 1944, tuhosivat saksalaiset itse voimalaitoksen vetäytyessään alueelta. Sinänsä saksalaisten ponnistelut eivät olleet turhia. Saksa sai elokuuhun 1944, siis ennen suomalaisten lähtöä alueelta, lähes kaiken tarvitsemansa nikkelin Petsamosta.

Talvisodan rauhan ihmeellisyyksiin kuului se, miksi venäläiset eivät jo silloin vaatineet Petsamoa, minkä

he tekivät vasta Moskovan rauhassa 19.9.1944. Todennäköisimmin venäläiset jättivät Petsamon Suomelle pelätessään länsivaltojen reaktiota sen johdosta, että Petsamon kaivos olisi silloin riistetty amerikkalaisilta ja englantilaisilta omistajiltaan. Jatkosodan rauhan ihmeellisyyksiin kuului puolestaan se, miksi venäläiset eivät vaatineet Petsamon kaivoskokonaisuuteen läheisesti liittyvää Jäniskoskea itselleen.

Jos venäläiset olisivat vaatineet Jäniskoskea, olisivat he sen myös saaneet - huomioon ottaen sotatilanteen ja Suomen poliittisen aseman. Kun Petsamo jouduttiin luovuttamaan ilman kompensatiota, olisi se koskenut mitä ilmeisimmin myös Jäniskoskea. Tuntuvan, 20 miljoonan kultadollarin korvauksen venäläisiltä sai kaivoksen omistava The International Nickel of Canada ja sen amerikkalaiset omistajat. Tosin tuokin summa aiottiin säilytettiin ensin suomalaisten maksettavaksi, mutta hetken emmittyyään – kansainvälisen paheksunnan pelossa - venäläiset suostuivat maksamaan korvaussumman itse.

Saksalaiset tuhosivat voimalaitoksen vetäytyessään Norjaa kohti Neuvostoliiton suurhyökkäyksen aikana syksyllä 1944. Räjähdykseen käytettiin 100 tonnia räjähteitä.

Jäniskosken sijainti kartalla.

Jäniskosken kuuluminen Suomen alueeseen selvisi venäläisille ilmeisesti vasta seuraavana kesänä. Aluksi puhuttiin alueen vuokraamisesta. Petsamon Nikkeli Oy:n toimitusjohtajan J.O. Söderhjelm in arkistossa on hänen 20.8.1945 laatimansa muistio koskien venäläisten tekemää luonnosta Jäniskosken vuokrasopimukseksi. Ehkä pienen erämaassa olevan alueen vuokraaminen olisi ollut sitenkin epäkäytännöllistä ja suurvalalle sopimatontakin. Venäläisillä oli toki kokemusta maanvuokraamisesta Hangosta ja Porkkalasta, mutta ne vuokrasuhteet olivat strategista laatua

Nliiton ehdottama vuokraus vaihtuikin maakaupaksi

Aloite Jäniskosken ostamisesta vuokraamisen sijaan tuli venäläisten puolelta. Söderhjelm Petsamon Nikkeli Oy:n toimitusjohtajana ja Jäniskosken voimalaitoksen rakennuttajana laati asiasta muistion. Siinä hän totesi, että Jäniskosken alue liittyi niin oleelliseen osana Kolosjoen sulattoon, että olisi Suomen edun mukaista myydä alue Neuvostoliitolle. Hänen mielestään jokin muu järjestely voisi aiheuttaa tulevaisuudessa vain harmia, koska Neuvostoliitto tarvitsi joka tapauksessa Jäniskoskesta saatavan sähköön, mikäli se aikoi jatkaa kaivostoimintaa Kolosjoella. Muistiossaan hän totesi, että neuvoteltavaksi tulisi tietysti alueen suuruus ja hinta, joksi hän arvioi jopa 3,0 miljardia markkaa.

Noiden suuntaviivojen mukaisesti toimittiin. Söderhjelm nimitettiin pian siihen toimikuntaan, jonka tehtävänä oli sopia saksalaissaatavien siirrosta Neuvostoliitolle. Toimikunta kokoontui syksyllä 1946 kahdeksan kertaa ja neuvottelut venäläisen osapuolen kanssa alkoivat tammikuun alussa 1947. Venäläisten tärkein tavoite noissa neuvotteluissa oli saada saksalaissaatavien vastikkeena omistukseensa suomalaisten teollisuusyritysten osakkeita. Siinä he eivät onnistuneet.

Eivät he onnistuneet suunnittelemlaan tavalla myöskään Jäniskosken kohdalla. Tammikuun 30. päivänä pidetyssä kokouksessa suomalaiset esittivät Söderhjelm in suulla toiveensa siitä, että Neuvostoliitolle myytävän Jäniskosken alueen rajalinjauksia vielä muutettaisiin. Venäläisten vaatima alue oli 300 km² suuruinen ja sen läntinen kärki olisi sulkenut sisäänsä koko Paatsjoen jokilaakson Inarinjärvestä alkaen ja katkaissut näin maayhteyden järven idänpuoleiseen osaan.

Söderhjelm sai supistettua venäläisille myytävän alueen 176 neliökilometriin, jolloin maayhteys Inarinjärven itä- ja koillispuoleisille alueille säilyi ja jäipä Suomen puolelle vielä Virtaniemen kyläkin. Muistelmissaan Söderhjelm toteaa, että "varsin omistuiselta tuntui yksin aivan omin käsin ja omalla vastuulla vetää isänmaan rajaa noin 45 km:n pituudelta".

Miksi Neuvostoliitto suostui tinnimään tavoitteestaan? Todennäköisesti siksi, että runsaan viikon päästä tultaisiin Pariisissa allekirjoittamaan maiden välinen rauhansopimus ja venäläiset halusivat sitä ennen saada kysymyksen saksalaissaatavista ratkaistuksi, mihin myös Jäniskosken kauppa liittyi.

Helmikuun 3. päivänä solmittuun sopimukseen merkittiin Jäniskosken arvoksi 700 milj.mk., joten hinnan osalta ei suomalaisten toive toteutunut. Lopputulos oli kuitenkin hyvä verrattuna venäläisten ensimmäisiin vaatimuksiin puhumattakaan siitä, mikä se olisi voinut olla syyskuussa 1944. Maayhteys Inarinjärven taakse säilyi myös etelän puolelta ja 700 milj.mk. oli paljon rahaa tilanteessa, jossa kansantaloutta rasitti vielä suuret sotakorvaukset, siirtoväen asuttaminen ja monet muut sodasta aiheutuneet menoerät.

Vaikka alue siis vaihtoikin omistajaa, sen taru suomalaisesta näkökulmasta ei vielä päättynyt. Suomalaiset nimittäin rakensivat 1950-luvun alussa Jäniskosken voimalaitoksen uudelleen. Sen he tekivät niin hyvin, että saivat sen jälkeen rakentaa Neuvostoliittoon vielä monta muutakin voimalaitosta, mm. Kuolavuonoon laskevaan Tuulomajokeen.

TEKSTI: Esko Vuorisjärvi

Olof Laguksen kuolema pohdituttaa edelleen

Nyt näytelmä, romaani viisi vuotta sitten

Jääkärimajuri Olof Laguksen huhtikuussa 1918 tapahtunut arvoituksellinen kuolema pohdituttaa yli 100 vuotta tapahtuneen jälkeen. Tuolloin Heinjoella Viipurin lähellä valkoisten haltuunsa ottaman kartanon pihaan ajoivat vaunut, joista nostettiin luodin päähänsä saanut jääkärimajuri Olof Lagus.

Vain muutamaa tuntia aiemmin hän oli lähtenyt iloiselle retkelle sairaanhoitajatar Harriet Thesleffin ja jääkäritoverinsa Ero Gadolinin kanssa. Heidän selityksensä surmasta olivat sekavia. Epäiltiin punaista sala-ampujaa tai uhrin omaa vahingonlaukausta. Huhuissa surmaajaksi epäiltiin naista tai jopa jääkärien välistä kaksintaistelua hänestä. Vuosien mittaan tapauksesta on esitetty erilaisia aikalaiskertomuksissa ja kirjallisuudessa.

Helsingissä Ryhmäteatterissa tarina esitettiin tänä keväänä näytelmässä Harriet. Tekstin on kirjoittanut Harriet Thesleffin tyttärentyttären tytär Milja Sarkola. Näytelmässä tuodaan esille

tapahtuman eri tulkinnat rinnakkain ja tasavertaisina. Mitään varmaa tapahtuneesta ei näytelmässä yritetäkään esittää.

2016 ilmestyi Martti Backmanin kirja "Harriet ja Olof – Rakkaus ja kuolema Viipurissa 1918" (Gummerus). Romaani perustuu Backmanin isoisan papereihin. Hän oli tutkinut Viipurin valtauksen yhteydessä valkoisten toimeenpannutta verilöylyä. Backman päätyy yhdistämään sekä Olof Laguksen kuoleman että joukkomurhat saksalaismielisten jääkärien juonitteluun kenraali Mannerheimia vastaan. Osa tarinasta oli se, että Olof Laguksesta taas piti päästä eroon, koska hänellä oli suhde jääkäreiden Suomen paluun aikana pataljoonan komentajana olleen sittemmin kenraalimajuri Wilhelm Thesleffin vaimon kanssa.

Olof Laguksen veljen, Ruben Laguksen elämäkerran (1994) kirjoittaja Erkki Käkelä kirjoittaa: oli juotu kahvia ja konjakkia, jonka jälkeen Olof lähti majapaikkaan majuri Nils Ero

Gadolinin ja 27-vuotiaan everstinrouva Harriet Thesleffin (1891-1965) kanssa. Harriet Thesleff oli naimisissa eversti Wilhelm Thesleffin kanssa josta tuli samana vuonna kenraalimajuri ja Suomen ensimmäinen sotaministeri. Matkalla majapaikkaan Olof ammuttiin. "Tapaus Lagusta" ei koskaan tutkittu Ruben Laguksen sinnikkäästä painostuksesta huolimatta. Epäselväksi jäi, kuka Olof Laguksen ampui, ehkä Gadolin tai Thesleff, vai tekikö hän itsemurhan. Everstiluutnantti Erkki Käkelä arvelee, että jutun taustalla on ollut vaikutusvaltaisia voimia. Thesleff otti myöhemmin avioeron vaimostaan.

Murhenäytelmä hukkui isompiin tapahtumiin. Muutamaa päivää myöhemmin valkoiset valtasivat Viipurin. Taistelun yhteydessä kumpikin osapuoli teki joukkosurmia. Sekä joukkosurman että majurin surman selvittely hyllytettiin aikoinaan. Kettään ei tuomittu.

TEKSTI: Jukka Knuuti

Salaperäisesti surmattu jääkärimajuri Olof Lagus

Harriet Thesleff erosi kenraali Thesleffistä.

Everstiluutnantiksi edennyt Ero Gadolin oli 1923 sotaväen palveluksessa.

Christina lähti Hohenlockstedtista poroemännäksi Posiolle

Jääkäriliike matkaansaattaa romansseja vielä näinäkin päivinä. Christina Löther lähti Hohenlockstedista jutuntekometkalle Suomeen. Kohde oli Lapua, joka on Hohenlockstedtin ystävyyskaupunki. Ystävyysuhteet perustuvat jääkäriliikkeeseen sitä kautta syntyneeseen yhteistyöhön kaupunkien välillä. Kun Lapualta lähdetään Hohenlockstedtiin, ei asuta hotellissa vaan saksalaisten ystävien luona. Ja Suomeen tullessaan saksalaiset asuvat vastaavasti lapualaisten ystäviensä kodissa.

Lapualta Christina lähti suomalaisen ystävänsä kanssa Suometunturille. Tällä matkalla hän tapasi Manne Mourujärven. Christine muutti Suomeen ja meni Jannensa kanssa naisimisiin 2007. Kolme vuotta myöhemmin pariskunta perusti Mourujärven kotitalalle poromatkailuyrityksen.

Hohenlockstedtilaisesta poroemännästä kertoi Helsingin Sanomat re-

portaasissa suomalais-ranskalaisesta luontoseikkailuelokuvasta "Ailo- pienen poron suuri seikkailu. Elokuvan

"päähenkilö" on kotoisin parikunnan omistamasta Ylitalon poromatkailuyrityksestä.

Ailo – pienen poron suuri seikkailu.

Harmaat sisaret – Lääkintälottien tarina

Lottamuseon uusi erikoisnäyttely Harmaat sisaret

Näyttely kertoo lääkintäjaostossa työskennelleiden lottien kokemuksista, koulutuksesta ja käytännön työstä sekä tehtäviin liittyvistä iloista ja suruista lottien omin sanoin. Lottamuseon ulkonäyttelytilaan rakennettu näyttelyn osa puolestaan perehdyttää museovierailijan sairasjunissa työskennelleiden lottien arkeen.

Lottamuseo: Rantatie 39, Tuusula

Lottamuseo avoinna:

lokakuu-huhtikuu, ti-su 10-17

toukokuu-syyskuu ma-su 9-18

www.lottamuseo.fi

Suomalaiset SS-miehet syyllistyivät ehkä sotarikoksiin

Suomalaiset SS-vapaaehtoiset osallistuivat hyvin todennäköisesti SS-Divisioonan Wikingin eri yksiköiden suorittamiin surmaamisiin ja väkivaltaisuuksiin. Näin totesi Kansallisarkiston pääjohtaja Juhani Nuorteva esitellessään selvitystä suomalaisista SS-vapaaehtoisista ja väkivaltaisuuksista juutalaisia, siviilejä ja sotavankkeja kohtaan Ukrainassa ja Kaukasuksella 1941-43.

Kaikki esitetyt todisteet ovat kuitenkin sen verran epävarmoja, ettei niiden perusteella suomalaisessa tuomioistuimessa tuomiota langettaisi.

Lähes kaikki kuvatut julmuudet tapahtuivat 1941 sodan ensimmäisten viikkojen aikana, jolloin pääosa suomalaisista 800 miestä, ”pataljoonan pojat”, olivat vielä koulutettavana. Talvisodan käyneet ”divisioonan miehet”, noin 400 miestä, sijoitettiin divisioonan eri yksiköihin ja joutuivat sotatoimiin heti Operaatio Barbaros- sen alkaessa.

Selvityksessä käydään läpi Viking-divisioonan sotatien 25 paikkakuntaa, missä tapahtui raakuuksia. Juutalaisten, siviilien ja sotavankien

surmaaminen kesäkuun lopulla 1941 käynnistyneen hyökkäyksen yhteydessä oli järjestelmällistä ja laajamittaista. Siihen osallistuivat tuhoamiseen erikoistuneiden Einsatzgruppejen ohella Wehrmachtin ja Waffen-SS:n joukot. Saksalaisten toimintaa juutalaisia vastaan tuki monin paikoin paikallisväestö, jonka keskuudessa syvä ja raaka antisemitistin asenne ja neuvostovastaisuus olivat yleisiä. Jokaisen paikkakunnan kohdalla käydään läpi suomalaisten mahdollinen osallistuminen. Kuvaukset perustuvat 74 suomalaisen päiväkirjaan sekä muihin asiakirjoihin ja julkaisuihin.

Aineisto ei anna riittävän yksityiskohtaisia tietoja yksittäisten tapahtumien tarkaksi arvioimiseksi. Päiväkirjoista ja muista asiakirjoista ei yleensä ilmene sitä, kuka toimi käskynantajana eikä liioin sitä, ketkä kaikki osallistuivat surmaamisiin. Käskynantajat olivat kesän 1941 hyökkäyssodan alkuvaiheessa sodassa saksalaisia upseereita.

Suomalaisten SS-vapaaehtoisten joukosta nousi esille pieni ydinryhmä, joka selvästi pyrki edistämään kansallissosialistista ajattelua muiden vapaaehtoisten keskuudessa. Antisemitistisiä näkemyksiä ilmeni sotilaiden sodan aikana pitämässä päiväkirjoissa vain muutamissa tapauksissa, selvästi vähemmän kuitenkin kuin juutalaisten julmaan kohteluun kriittisesti suhtautuvia kommentteja.

Kansallissosialistista ajattelua ja sen edustajia koskevat kommentit olivat nekin harvoja ja luonteeltaan usein kriittisiä tai neutraaleja.

Suomalaisten päiväkirjat kertovat, että vapaaehtoiset ovat olleet tietoisia juutalaisten, siviilien ja sotavankien surmaamisesta. Kaikkiin näihin ryh-

miin kohdistuneista väkivallanteoista on useita mainintoja.

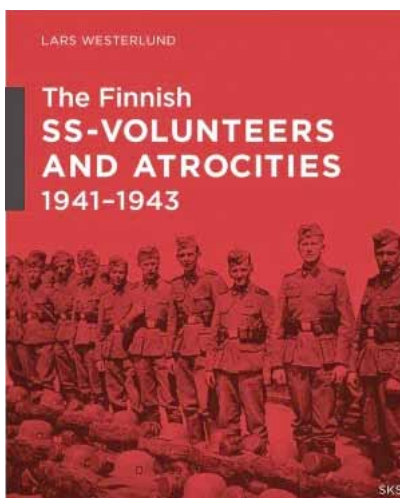
Päiväkirjoissa kerrotaan surmaamisista ja väkivaltaisuuksista, mutta usein peitetysti. Päiväkirjamerkinnot ovat tavallisesti hyvin lyhyitä eikä niissä kerrota tarkasti sitä, kuka oli tekijä, kuka oli käskynantaja ja missä teot tarkalleen tapahtuivat.

Kansallisarkisto teki selvityksen, kun holokaustia tutkiva Simon Wiesenthal-keskus pyysi presidentti Sauli Niinistöltä, että tällainen selvitys tehtäisiin. Selvitys on englanninkielinen.

Wiesenthal-keskuksen pisti liikkeelle suomalaisen tutkija Andre Swanström, joko kirjoittaessaan kirjaa ”Hakaristin ritarit” (Aterna 2018) nosti esille väitteitä suomalaisten SS-miesten sotarikoksista. Arvio kirjasta on viereisen sovun kolumnissa.

Professori Lars Westerlundin selvityksessä pääosin sivuutetaan Swansströmin tutkimustulokset.

TEKSTI: Jukka Knuuti

Sodan mikrohistoriaa

Muistiinpanoja korpivaellukselta

Matti Karjalahden sotapäiväkirja
13.6.1941–25.4.1944. Books on Demand

Heikki Kajomeri

136 sivua. Helsinki 2018

Jos haluaa lukea kuvauksia jännittävästä sotakokemuksista, ei tähän kirjaan kannat tarttua. Mutta jos haluaa tietää, minkälaista oli tykkimiehen sota 14.divisioonassa, ns. Korpidivisioonassa, Karjalahden sotapäiväkirja on tutustumisen arvoinen.

Pääosa muistiinpanoista on yksirivisiä, kuten 13.11.1943: Vähäistä tykistötoimintaa. Välillä ammuttiin ja tuli tappioitakin, kun joku meni miinaan tai tapahtui putkiräjähdyks. On välillä pitempiäkin merkintöjä. Rintamapalveluksen lisäksi on muistelmia sairaalamatkasta ja viihdytyskierroksista. Päiväkirjasta saa hyvän käsityksen, kuinka tärkeätä oli tykkimiehen arkeen näin tuotu vaihtelu.

Päiväkirjan viimeinen merkintä on 25.4.1944: Tänään jouduin vartiopääl-

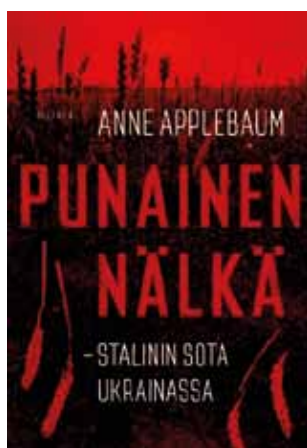
liköksi päävartioon. Neuvostojoukkojen suurhyökkäys kesällä ei suuntautunut 14.divisioonan alueelle, joten ei Karjalahti silloin joutunut koviin taisteluihin. Päiväkirjan melko rauhallisen tunnelman vuoksi on vaikea uskoa, että 14.divisioonan tappiot kaatuneina, haavoittuneina ja kadonneina olivat jatkosodan aikana yhteensä 7 237 miestä.

Kirjan toimittanut Heikki Kajomeri on täydentänyt kirjan tekstiä liittäen Matti Karjalahden kokemukset sodan laajempaan kuvaan.

Kirjan voi hankkia (27 € postikuluneen) osoitteesta korpivaelluksella@gmail.com tai puhelimella 044-5617422.

Jukka Knuuti

Stalin näännytti Ukrainaa nälkään

Punainen nälkä

Stalinin sota Ukrainassa

Anne Applebaum

526 sivua. Siltala 2018

Vuosina 1932–33 lähes neljä miljoonaa ukrainalaista kuoli Stalinin käynnistämän kollektivisoinnin seurauksena. Nälänhätää kiellettiin koskaan olleen olemassakaan.

Talonpoikien lisäksi kulttuurinen ja poliittinen johto joutui hyökkäyksen kohteeksi. Tilastoja väärennettiin ja muistot tukahdutettiin. Neuvostoliitto oli päättänyt murskata kaikki ukrainalaisten kansalliset pyrkimykset.

Ajanjakso on saanut myöhemmin nimityksen holodomor, joka juontuu ukrainan kielen sanoista holod (nälkä) ja mor (tuho).

Kirja päättyy nykyaikaan käsittelemään käynnissä olevaa muistin politiikkaa Ukrainassa. 1933 ne miehet ja naiset, jotka olisivat voineet johtaa maata, heidän mahdollisessa vaikutuspiirissään

olleet ihmiset ja ne, joihin nämä olisivat vuorostaan voineet vaikuttaa, poistettiin yhtäkkiä näytämöltä. Heidän tilalle sittemmin tulleet on säilytetty hiljaisiksi ja kuuliaisiksi ja opetettu olemaan varuillaan, harkitsevia ja huolissaan: Koko Ukrainan sekava tilanne juontaa pitkälti juurensa vuodesta 1933.

Vaikka miljoonia ihmisiä näännytettiin nälkään, kansakunta jäi kuitenkin maailmankartalle. Muisti tukahdutettiin, mutta tänään ukrainalaiset keskustelevalle ja väittelevät historiastaan.

Mutta vaikka haavat ovat edelleen olemassa, miljoonat ukrainalaiset yrittävät tänään, valitettavasti sodan keskellä, ensimmäistä kertaa sitten vuoden 1933 lopultakin parantaa niitä.

Osmo Suominen

In memoriam
Kotiseutuneuvos Kalle Juntunen
9.2.1930-18.11.2018

Kotiseutuneuvos Kalle Oskari Juntunen syntyi Suomussalmen Pesiökylässä sen ajan vaatimattomiin oloihin. Hänen äitinsä menehtyi vakavaan tautiin Kallen ollessa kaksivuotias. Hänen isänsä kaatui Talvisodan viimeisinä päivinä Kuhmon rintamalla. Kalle, hänen veljensä ja sisarensa jäivät täysorvoiksi. Onnekseen hän sai turvallisen ja välittävän kodin tätinsä perheen luota Pesiökylän Ukkolasta. Hänen lapsuuteen ja nuoruuteen kuului ahkera työnteke ja siihen liittyvä tuloksellisuus. Isänsä vielä ollessa elossa oli ohjeena, "joutilaisuutta tulee välttää, eikä vouhottaa jonnin joutavan perässä. Työ kiittää tekijäänsä aikanaan".

Jo kansakoulussa ollessaan hänen opinhalunsa ja tietonsa huomattin. Tie johti sitten Kajaanin seminaariin, mistä valmistui opettajaksi v. 1954. Kalle sai valita opettajan paikan ja se johti Hyrynsalmen Luvankylän koululle, josta hän myöhemmin siirtyi kirkokylän koululle. Hän jäi eläkkeelle v. 1995 Hyrynsalmen ylä-asteen opinto-ohjaajan virasta.

Ensimmäinen ja hänen elinikäinen projektinsa oli Jääkäriiliike ja Hallan Ukon elämäntyö sen hyväksi. Siinä ohessa hän teki myös hyvin merkittävän ja laaja-alaisen tutkimustyön

Valokuva: Pekka Agarth

kotiseutu- ja perinnetyön alalta. Niistä voi mainita tutkimukset jokihelmisimpukan pyynnistä, tervanpoltosta, raudanvalmistuksesta kuin myös Tommi-puukon historiasta. Kalle oli myös henkilö, joka halusi elää mukana ajassa. Hän toimi Kainuun osuuspankin hallinnossa 30 vuotta. Siitä 15 vuotta Hyrynsalmen paikallisjohtokunnassa ja toiset 15 vuotta pääjohtokunnassa, joka sääntöuudis-

tuksessa muuttui pankin hallitukseksi. Se avasi näköalan vaikuttamiseen ja Kainuun kehittämiseen. Kiinnostus Jääkäriiliikettä ja Hallan Ukon elämäntyötä kohtaan tuli lapsuuden ja nuoruuden kasvuympäristöstä. Yksittäisen etappireitin haaroista kulki Pesiökylän kautta. Kallen sukulaisia, sekä kyläläisiä oli tukemassa reitillä kulkijoita. Oli myös sellaisia jotka olivat työväenliikkeen kannattajia.

Kalle vaikutti suuresti siihen, että tiedot Hallan Ukosta, Jääkäriiliikkestä, siihen johtaneista syistä Kainuussa ja Hyrynsalmella on kirjattu jälkipolvien luettavaksi ja katsottavaksi. Hänen esitelmänsä ja luentonsa aiheesta ovat kiinnostaneet laajalti koko Suomessa. Esittämistapansa oli hyvin johdonmukaista ja selkeää, joka vei kuulijansa mukanaan. Persoonana hänessä korostui isänmaallisuus, kansanomaisen vaatimattomuus, huumorintajuisuus ja vähän poikamainen leikkimielisyys.

Hänen elämäntyönsä tulee jäädään laajalti meidän kaikkien ja jälkipolvien mieleen.

TEKSTI: **Matti Kemppainen**

Kallen pitkäaikainen ystävä
Hyrynsalmi

In memoriam Antti Matikkala 1979–2019

Perinneyhdistyksen Helsinki-Uusimaa osaston vastikään valittu johtokunnan jäsen, heraldiikka- ja kunniamerkkiasiantuntija, AIH, PhD Antti Matikkala kuoli 14.1. Helsingissä. Antti oli syntynyt 1979 ja väitellyt Cambridgen yliopistossa 2008.

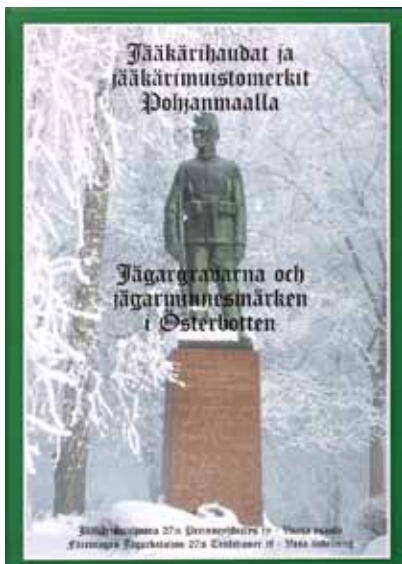
Hän oli erittäin ahkera tutkija ja luennoitsija. Hän ehti avustaa myös Parolea. Hänen artikkelinsa ”JP27:n viimeinen komentaja Eduard Ausfelt palkittiin korkein suomalaisin kunniamerkein” julkaistiin Parolessa 2/2017. Toinen laaja tarina ”Kalevan Miekan ritarikunta: Jääkärien kunniaksi suunniteltiin 1920-luvulla uutta sotilasan-

sioritarikuntaa” julkaistiin Parolen numerossa 4/2017. Julkaisematta jäi luvassa ollut artikkeli ”Jääkärikunniamerkki lipuissa”. Parolessa on esitelty hänen kirjansa ulkomaisille henkilöille myönnettyistä kunniamerkeistä kirjoittama kirja ”Kunnian ruletti” (Parole 4/2017) sekä ”Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikunnat” (Parole 1/2018).

Anttia jäi kaipaamaan vaimo ja kaksi lasta.

Jääkärihaudat ja jääkärimuistomerkit Pohjanmaalla

Jääkäripäivänä 25.2.2019 julkistettiin otsikossa mainittu Vaasan osaston toimittama kirja. Siihen sisältyy tiedot (kuva) Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakuntien alueella olevista 208 jääkärin viimeisestä leposijasta sekä lyhyet matrikkelitiedot jääkäristä, myös kuvan kera, mikäli sellainen on ollut käytettävissä. Lisäksi kirjassa on henkilötiedot alueemme 92 jääkäristä, jotka on haudattu muualle.

Pohjalaisjääkäreitä (*Pohjanmaalla tarkoitetaan tässä Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan nykyisiä maakuntia eli JP 27 PY:n Vaasan osaston toimialuetta*) kirjaan sisältyy yhteensä 300.

Pohjalaisjääkäriä tarkoitetaan jääkäriä, joka

- on syntynyt Pohjanmaalla ja on haudattu Pohjanmaalle tai
- on syntynyt muualla, mutta on haudattu Pohjanmaalle tai

– on syntynyt Pohjanmaalla ja haudattu muualle.

Kirjassa on myös kuvan kera tiedot alueellamme olevista 30 jääkärimuistomerkestä tai muistolaatasta. Pääosa muistomerkeistä on Vaasan osaston hankkimia tai osasto yhteistyössä muulla tavoin ollut aktiivinen. Kirjan tekstit suomi / ruotsi, 200 sivua. Kirjan hinta on 20 euroa. Kirjaa voi tiedustella ja ostaa Vaasan osaston johtokunnan jäseniltä seuraavasti:

Vaasassa:

Brage Forssten, t./p. 050 599 0269 tai e-mail: vaasa@jp27.fi

Tuula Harjunpää, p./t. 050 511 7284 tai s-posti: t.harjunpaa@netikka.fi

Raimo Latvala, p./t. 050 358 0274 tai s-posti: raimo.latvala@netikka.fi

Pietarsaassa:

Alpo Koivuniemi, p./t. 044 763 8504 tai s-posti: alpo.koivuniemi@elisanet.fi

Jääkärivääpeli Einar Luomalle muistomerkki nuoruutensa kotikylään Ylistaron Untamalassa

Nykyisin Seinäjokeen kuuluvassa Ylistaron Untamalassa vietettiin 7.12.2018 arvokas jääkäri- ja itseinäisyysjuhla. Aktiivinen kyläyhteisö oli hankkinut muistomerkin kylän omalle pojalle, jääkärivääpeli Einar Arvid Luomalle, joka paljastettiin arvopaikalle ”Vapaudesta kiittäen” muistomerkin viereen.

Muistomerkin paljastamisen jälkeen siirryttiin viettämään Jääkärijuhlaa läheiseen Untamalan Yhteistalon lämpöön, joka on myös aktiivisen kyläyhteisön rakentama ja ylläpitämä. Juhla aloitettiin Jääkärimarssilla, jota salin täyteinen juhlaväki, perinteiseen tapaan, kuunteli seisaaltaan. Juhlan juontajana toimi ylikonstaapeli evp. Heikki Koivisto, joka tervehdyspuheessaan sanoi ja kuvin kertoi jääkärivääpeli Einar Luoman elämästä, sen värikkäistäkin vaiheista.

Tuleva jääkäri Einar Luoma vietti valtaosan lapsuudesta ja nuoruudestaan Untamalassa, jonne hänen vanhempansa muuttivat Vaasasta. Jääkärikoulutukseen Luoma saapui 3.4.1916, josta jo saman vuoden marraskuulla hänet komennettiin erikoistehtäviin Tanskaan, Ruotsiin ja Suomeen. Tähän vaikutti myös se, että hän hallitsi molemmat kotimaiset kielemme ja Merenkurkun etapille Uumajaan tarvittiin kielitaitoinen opas. Talven aikana Luoma hiihtäen johti useita ryhmiä yli Merenkurkun jääkenttien. Jeffreitterinä Einar Luoma palasi pääjoukon mukana 25.2.1918 Vaasaan.

Luoma osallistui vapaussotaan ja toimi kiväärinjohtajana 3. Jääkäri-rykmentin X pataljoonan kk. kompaniassa, osallistuen Tampereen ja Viipurin taisteluihin. Vapaussodan jälkeen hän palveli puolustusvoimissa ja Kymenlaakson sk-piirissä sekä poliisina Kouvolassa ja etsivässä Kes-

Jääkärivääpeli Einar Arvid Luoman (1888–1950) muistomerkki on paljastettu. Kunniavartiossa Untamalan kylästä sinibaretteina palvelleet, vasemmalla ensimmäisenä palvellut Unto Yliuoma ja oikealla juuri tehtävistä palannut Matti Marttala.

Jääkärivääpeli Einar Arvid Luoma.

kuspoliisissa. Vuosina 1921 – 1929 Einar Luoma palveli puolustusvoimissa useissa eri tehtävissä, kunnes siirtyi siviilipuolelle työnjohtotehtäviin.

Toisen avioliittonsa myötä Luoma siirtyi asumaan Vöyrille ja toimi so-

tien aikana ilmavalvontatehtävissä. Jääkärivääpeli Einar Luoma on haudattu Vöyrin kirkkomaahan.

Juhlapuheen piti Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistyksen Etelä-Pohjanmaan osaston puheenjohtaja, jääkärinpoika Juhani Passi Kauhavalta. Hänen puheensa liittyi erityisesti jääkäriliikkeeseen ja sen eri vaiheisiin sekä tämän päivän perinnetoimintaan.

Jääkärisuvun omaisten taholta puheenvuoren käytti Jorma Tapio.

Juhlaan sisältyi myös isänmaallista ja jääkäriaiheista musiikkia eri esittäjien toimesta.

Päätössanat Kyläyhdistyksen puolesta esitti puheenjohtaja Jaakko Lammi.

Arvokas isänmaallinen Jääkärijuhla päättyi yhteiseen Maamme – lauluun.

TEKSTI JA KUVAT: **Raimo Latvala**

Homo sovieticus elää ja voi hyvin

Venäjä vailla tulevaisuutta

Yksinvaltiuden paluu

Masha Gessen

528 sivua, Docendo 2018

Gessen tietää, mitä kertoo. Onhan hän syntynyt Neuvostoliitossa ja muuttanut teini-ikäisenä Yhdysvaltoihin. Toimittajaksi ryhtyneenä hän lähti juttumatkalle vanhaan kotimaahansa ja jäi sinne. Mutta kun olot Putinin vallan aikana tulivat hankaliksi, Gessen palasi takaisin Yhdysvaltoihin.

Venäjä vailla tulevaisuutta on saanut loistavan kohtelun Yhdysvalloissa. Se on lukuisten palkintojen lisäksi saanut mm. Vuoden tietokirjan tunnustuksen.

Gessen kertoo, että homo sovieticus, Stalinin ajan ”ihmistuote”, ei olekaan kadonnut, vaan elää edelleen ja voi hyvin. Gessenin tyyli on kuitenkin niin hankalaa että selkeämpi määritelmä Homo sovieticuksesta löytyy netistä. Homo sovieticus on piittaamaton työnsä

tuloksista, ei piittaa yhteisestä omaisuudesta, eristäytyy maailmankulttuurista, tottelee sokeasti ja on passiivinen.

Homo sovieticuksen jatkuva elämä johtuu Putinin politiikasta. Vaikka ketään ei viedä enää leireille Siperiaan, eletään pelon ilmapiirissä. Esimerkiksi mielenosoittajia kohdellaan kovakätisesti. Pelkkä osallistuminen riittää vankeustuomioon. Vaalit ovat kaikkea muuta kuin demokraattiset. 1900-luvun alussa hetken aikaa vallinnut lehdistönvapaus on pelkkä muisto ja kaikki tv-kanavat ovat hallituksen äänitorvia.

Lieneekö syynä kirjoittajan venäläisestä kirjoitustavasta, että kirja on hyvin hankalasti luettavaa tekstiä.

Jukka Knuuti

Naisia sotilaina

Häiriö!

Nainen intissä

Kaisa-Maria Tölli

336 sivua, Docendo

Luulin avaavani inttipäiväkirjan mutta kyseessä onkin haastattelututkimus naisten kokemuksista varusmiespalveluksessa. Historiatoustoituksen jälkeen päästään kirjailijan omiin sekä muiden naisvarusmiesten osin rankkoihinkin kokemuksiin. Sukupuolinen häirintä on vain yksi ongelmista.

Fyysinen kestävyys pettää naisilla usein ennen kuin henkinen kantti. Kovista kokemuksista huolimatta moni haastateltu nainen tekisi yhä saman ratkaisun. Varusmiespalveluksen hyödyt ovat ilmenneet joskus vasta myöhemmin esimerkiksi kohonneena itse-tuntuna sekä konkreettisina hyötyinä työelämässä.

Kirjan erityinen ansio on se, että ongelmien esittelyn ohella se tarjoaa

niihin perustellut ratkaisut, joihin lukija voi peilata omia näkemyksiään. Kokeusten aika-aarukka on parikymmentä vuotta, joten moni ongelma on jo ehtinyt ratketa.

Haastatellut näkevät erillismajoituksen ongelmana, koska naiset eivät hitsaudu osaksi porukkaa. Yhteistuville löytyy muitakin päteviä perusteita. Sukupuolisuhteet kasarmeilla ovat uteliaisuutta herättävä aihe eivätkä naiset suinkaan ole olleet pelkästään passiivisena osapuolena.

Seppo Simola

Julkaistu Reserviläinen-lehdessä

Helsinki-Uusimaa osasto

KEVÄTRETKEI Lauantaina 27.4.2019

Upinniemi-Siuntio-Degerby suuntautuva kevätretki tarjoaa ainutlaatuista sotilaallista ja kulttuurista sivistystä.

Matkan hinta on jäsenille 35 € ja muille 55 €. Se sisältää esittelyt, opastuksen, tarjoilut ja linja-autokuljetuksen.

Ilmoittautumiset: hki-uusimaa@jp27.fi, 050 332 1991 pyydetään 15.4.2019 mennessä

Ohjelma:

08.30 Lähtö Mannerheimin ratsastajapatsaalta Kiasman edestä

09.20 Saapuminen Upinniemen varuskuntaan ja henkilöllisyyden tarkastaminen

09.30 Upinniemen Merikappeli

- kahvi, tee, sotilaskotimunkki
- Merikappelin esittely ja historia, sotilaspastori H Kivijärvi
- Rannikkoprikaatin esittely, komentaja J Mustola
- Laivue2020 hanke, komentaja J Mustola

11.30 Varuskuntaravintola Ankkuri

- sotilaslounas linjastosta varusmiessalissa

13.00 Sjunbyn kartanolinna

- Opastettu tutustuminen 1560-luvulla Siuntioon rakennettuun kartanoon

15.00 Igor-museo Degerbyssä

- Opastettu kierros Porkkalan alueen ajasta neuvostoliittolaisena tukikohtana
- kahvi, tee, kotileivonnainen

18.00 mennessä takaisin Helsingissä

Retkelle ovat tervetulleita kaikki perinneyhdistyksen jäsenet perheineen ja ystävineen – myös muualta Suomesta!

Jääkärikerho

Jukka K. Mattilan esitelmä kirjan ”Jääkärit 1918 - Valkoisen armeijan sotilasjohtajat” pohjalta. Mattila on toinen kirjan tekijöistä.

9.toukokuuta klo 17.30 vanhan suojeluskuntatalon auditoriossa Töölöntorinkatu 2B

Tilaisuudesta voi ostaa Jääkärit 1918 kirjan.

Pyydämme kokoustarjoilun vuoksi etukäteisilmoittautumista hki-uusimaa@jp27.fi tai 050 332 1991 (iltaisin)

Etelä-Pohjanmaan osasto

KEVÄTKOKOUS

JP 27 Perinneyhdistys ry:n Etelä-Pohjanmaan osaston kevätkokous pidetään tiistaina

26.03.2019 klo 18.00

Kauhavalla HELA-ravintolassa (Yrittäjäopiston talo), Kauppatie 109.

Kokouksessa käsitellään sääntöjen määräämät asiat. Kokouksesielmä käsittelee Kauhavan varuskunnan historiaa. Kahvitus ennen kokouksen alkua.

E-P:n osjhtokunta

22. jääkäriseminaari Kortesjärvellä

Sunnuntai 28.4.2019 klo 13.00 alkaen

Musiikkia: Härmänmaan musiikkiopiston puhallinorkesteri

Seminaarin avaus: Markku Lumio, Kauhavan kaupunginjohtaja

Pohjalaiskylästä kenraaliksi; Uno Fagnäsän tarina: Peter Fagnäs, hallituksen puheenjohtaja

Valkoisen armeijan ruotsalaiset vapaaehtoiset: Aapo Roselius, F.T.

Kahvitauko

Jääkärien merkit ja tunnukset – aineellisen perinnön vaaliminen: Ville-Veikko Kirvesmies, majuri

Paneelikeskustelu

Ennen seminaaria on jumalanpalvelus Kortesjärven kirkossa klo 10.00 ja seppelleenlasku jääkärimuistomerkillä. Seurakuntatalolla on yhteisvastuulounas klo 11.00-13.00.

Osoite: Kortesjärven liikuntatalo, Kortesjärven liikuntatalo, Mannisentie 13, 62420 Kortesjärvi

Jääkärimerkki tullut väärään kiveen?

Kiitokset uusimmasta Parole-lehdestä.

Lehdessä 4/2018 kummastelitte Nils Nicklenin hautakivessä olevaa jääkärikunniamerkkiä, vaikka vainaja oli syntynyt vuonna 1917. En usko, että omaiset ovat kiinnittäneet sitä petollisessa mielessä. Nicklen on voinut palvella viime sotien aikana jossain jääkäripataljoonassa ennen siirtoaan Mannerheimin sotilaspalvelijaksi. Vaimoväki ja jälkipolvi kun eivät välttämättä ymmärrä näiden eri jääkärien välistä eroa, kun sotilaspassinakin voi vielä lukea arvona jääkäri. Huomasin kerran Turun Sanomissa erään 20-luvun alussa syntyneen sotaveteraanin kuolinilmoituksessa jääkärikunniamerkin eikä hän edes ollut jääkärin poika. Jääkärikunniamerkki ja vapausoturiin havumerkki kun ovat vieläkin lehtitoimitusten kuolinilmoitusmerkivalikossa.

Vastaavasti jääkärieversti Olli Paloheimon lesken Leenan kuolinilmoituksessa vuonna 1991 oli jääkärikunniamerkki. Jos jääkärimerkin kiinnitys on uskottu ulkopuoliselle, on se voitu kiinnittää myös väärään hautakiveen? Seuraavassa rivissä voikin olla se oikea jääkärihauta, josta merkki puuttuu?

Varsinais-Suomenkin jääkärihautakirjaa tehtäessä meinasi kirjaan tulla erään jääkärin vuonna 1904 syntyneen kaiman hautakivi, mutta onneksi oikolukuvaiheessa huomasin sen. Seurakunnalta oltiin kysytty mainitun nimisen henkilön hautapaikkatietoja ja kaiman tiedot saatiin. Itse jääkärin hauta oli hävitetty jo vuosikymmeniä aikaisemmin.

Arvioitte Parolessa myös Heikki Vaaran kirjan Viena 1918. Itse en ole sitä vielä hankkinut. Heimosotaretkien alullepanijoina toimivat myös Suomes-

sa pitkään vaikuttaneet itäkarjalaiset kauppiaat, jotka olivat perustaneet vieläkin toimivan Karjalan Sivistysseuran. Paikallisväestö vierasti suomalaisia jo senkin takia, että nämä ”ruotshit” nähtiin saksalaistyyllisine asepukuineen sen saman vihollisen edustajina, joita vastaan Vienen miehet olivat kolme vuotta rintamalla taistelleet. Lisäksi uusi hallinto ei ollut vielä näyttänyt todellista karvaansa – vainovuodet kollektivisoituneine olivat vielä kaukana edessä päin. Jo vuosina 1921–22 metsäsissikapinassa suomalaisten ja brittien puolella toimineet karjalaiset taistelivat rinta rinnan neuvostohallitusta vastaan – olipa heidän joukossaan muutama sata entistä Kronstadtin kapinallistakin.

Terveisin,
Raimo Rosendahl

Ehnroothin nimi

Parolen 4/2018 sivuilla 6 ja 7 on kenraali Ehrnroothin nimi mainittu kaksi kertaa, molemmissa nimi on kirjoitettu (tai onko painovirhe ?) huolimatto-

masti; oikoluku olisi korjannut tämän lapsuksen.

Terveisin **Karl Sillander**

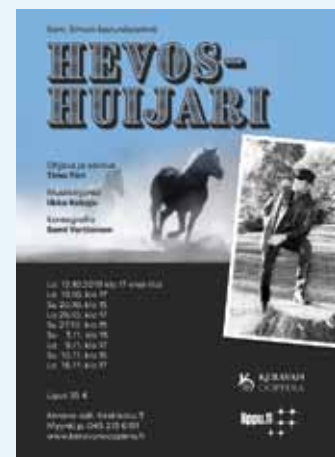
Toimitus kiittää tarkkasilmäisyydestä ja yrittää olla huolellisempi.

Mennään katsomaan Sam Sihvon "Hevoshuijaria"

Keravan oopperaan on tulossa Sam Sihvon "Hevoshuijari"- ooppera. Helsinki-Uusimaan osasto varaa lippuja (á 35 €) 12.10.2019 ensi-iltaan. Lipputilauksia ottaa vastaan Annele Bystroff. annele.bystroff@gmail.com ja puhelin 040 725 6449.

Tarina kertoo jääkäri Kuisman ja kauniin Helenan rakkaudesta Suomen suuriruhtinaskunnan dramaattisissa loppuvaiheissa. Helenalla on keinoja kaihtamaton kilpakosija Birger, jonka motiivit perustuvat rakkauden sijasta rahaan. Birgerillä taas on rakastajatar Verotška, jonka mustasukkaisuus on pontimina useille nuoren käänteille. Näytelmästä tehtiin elokuva 1943.

Hevoshuijarista ei tullut samanlaista menestystarinaa kuin Sam Sihvon laulunäytelmästä ”Jääkäarin Morsian”

Hitlerin hovi sijaitsi 1500 metrin korkeudessa

Hitlerin kotkanpesä ja Berghof 1922–1944

Thierry Lentz

296 sivua, Minerva 2018

Lukiessa Hitleristä toisen maailmansodan aikana, törmää tuon tuosta paikka-kuntaan nimeltä Berchtesgaden. Siellä vain 30 kilometrin päässä Salzburgista oli yksi Adolf Hitlerin residensseistä, Berghof. Hitlerin ohella myös muut tärkeimmät natsijohtajat rakennuttivat alueelle omat talonsa.

Hitler oleskeli Berghofissa pitkiä aikoja II maailmansodan aikana. Hän johti sieltä käsin Euroopan sotatoimia, mikä oli kuitenkin hankalaa, sillä kenraalien piti tulla sinne varsin vaikeiden liikenneyhteyksien taakse pitämään esimerkiksi päivittäiset tilannekatsaukset.

Kirjoittaja kertoo paitsi Hitlerin, myös hänen läheisen eliittinsä elämästä ”pikkupääkaupungissa”. Kutsu Führerin illalliselle oli tavoiteltava, mutta tilaisuudet olivat kuolettavan tylsiä.

Ne alkoivat hyvin myöhään ja saattoivat kestää aamuneljään asti. Illallisille Hitler esitti pitkiä monologeja, joita oli pakko kuunnella.

Obersalzberg oli ennen Hitlerin aikaa suosittua matkailualueita. Kolmannen valtakunnan johdon omittua alueen, ei turisteilla enää ollut seudulle asiaa. Nyt turistit ovat palanneet entistä suuremmin joukoin. Hitlerin Berghof ja siihen liittyneet rakennukset kärsivät pommituksista ja rauniot hävitettiin. Alkuperäisistä jäljellä on jäljellä vain Hitlerille 50-vuotispäivälahjaksi rakennettu Kehlsteinhaus. Sitä kutsutaan Kotkanpesäksi, jonka nimen rakennus on saanut vasta Hitlerin jälkeen.

Jukka Knuuti

Naturalistinen tarina jääkärieverstin avioliitosta

Everstinna

Rosa Liksom

205 sivua, Like 2017

Jääkäritarina tämäkin. Everstinna on kirjailija Annikki Kariniemi, joka oli naimisissa Oiva Villamon kanssa. Meänkielillä kirjoitettu kirja antaa varsin myrskyisän kuvan everstin ja kirjailijan avioliitosta. Toki molemmat henkilöt olivat monella tapaa varsin värikkäitä henkilöitä.

Kirja on romaani eikä historiaa. Aineistona on ollut mm Kariniemen itse kirjoittama kirja avioliitostaan Villamon kanssa. Jääkäriiliike ei tule kirjassa kumminkin esille, mitä nyt välillä Walleni-

us käy kylässä. Tarinan mukaan Villamo olisi vinyt kihlattunsa Mannerheimin 75-vuotispäiville Ensoon. Ei varmasti vinyt, sillä juhlassa ei ollut paikalla naisia tarjoiluhenkilökuntaa lukuun ottamatta. Eikä tainnut Villamokaan olla kutsulistalla.

Jos tykkää historiasta, on kirja lukemisen arvoinen. Mutta samalla saa valmistautua varsin ronskiin kielenkäyttöön.

Jukka Knuuti

Puna-armeijalla oli käytössään 86 485 panssarivaunua

Puna-armeijan panssarivaunut

Yksiköt ja operaatiot 1939–1945

David Porter

192 sivua, Minerva 2018

Kirja on ilmestynyt brittiläisen kustantajan Amber Book:in toisen maailmansodan panssarivaunuja käsitelleessä sarjassa. Kustantaja on valinnut suomalaisia eniten kiinnostavan osan: Neuvostoliiton panssareista kertovan kirjan. Ovathan kaikki kirjassa käsitellyt vaunut tuttuja veteraaneillemme talvi- ja jatkosodan rintamilta. Kunnianosoitus talvisodan veteraaneille on otsikko: ”Talvisodan nöyryytys” ja sitä seuraava selostus: Stalinin puhdistukset olivat heikentäneet puna-armeijan taistelukykyä. Puna-armeija epäonnistui talvisodassa surkeasti.

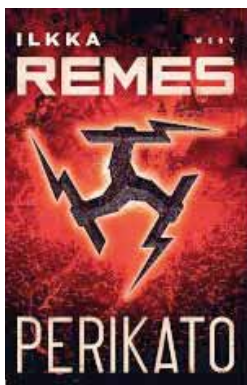
Esitellyt panssarit ovat tuttuja suomalaisille myös käyttäjinä, sillä olihan jatkosodassa ylivoimaisesti yleisin panssarivaunu Suomen pienissä panssarivoimissa T 26, puna-armeijalta talvisodassa sotasaaliiksi otettu vaunutyyppi.

Kirjassa käydään läpi neuvostopanssareiden toinen maailmansota suppeasti, kuten kirjan nimessä luvataan, yksiköittäin operaatio kerrallaan. Kirjan runsaan kuvitus muodostuu pääasiassa piirroksista.

Varsin mielenkiintoisia ovat kirjan lopussa taulukot, joiden mukaan toisen maailmansodan aikana maassa valmistettiin 76 827 panssarivaunua. Täydennystä tuli myös lännestä Lend and Lease-avun muodossa. Amerikkalaisia vaunuja tuli perille 6196 ja brittivaunuja 3462 kappaletta. Avun massiivisuudesta kertoo myös saatujen autojen määrä, yhteensä 312 000 kappaletta.

Jukka Knuuti

Suvaitsevaisen Euroopan kriisi

Perikato

Ilkka Remes

433 sivua, WSOY

Mikäli olet uskonut olevasi immuuni salaliittoteorioille, niin Remeksen uutuu-den luettuasi immuniteettisi vähintään rakoilee. Kirjan tapahtumakulku voisi olla totta ja parhaillaan käynnissä. Osin se on jopa toteutunut.

Yhtiöliberaali demokraattinen yhteisö pystyy lähinnä seuraamaan katseella jos – ja kun – sitä vastaan kohdistuu pahantahtoinen operaatio. Ratkaisut ovat silloin päättäväisten yksilöiden käsissä. Kirjan perusasetelmassa Eurooppa on suvaitsemassa itsensä kuoliaaksi. Monitahoinen uhka nousee sekä sisältä että ulkoa.

Trillerit toimisivat hyvinkin yhteiskuntapolitiittisen keskustelun herättäjinä, jos lajityyppiin tavattaisiin siten suhtautua.

Pieniä oireita tähän suuntaan on mediassa kuitenkin alkanut näkyä. Aineksia pohdintoihin ja oman kannan tarkistamiseen Remes tarjoaa niihin halukkaille, olivatpa nämä kansallisvaltioiden tai globalisaation kannattajia.

Yhteiskuntapolitiittisen aineksen ohella tärkeä rooli on henkilöhahmojen ja sukupolvien jännitteillä. Rymistely jää vähemmälle, ja hyvä niin. Monen hahmon tarina jatkuu ensi vuonna eli kirjailija on päättänyt sitouttaa lukijansa myös sillä tavoin. Ajankohtaisuus on yksi Remeksen valteista, ja mukaan on nytkin ehtinyt varsin tuoreita uutisaiheita.

Seppo Simola

Julkaistu Reserviläinen-lehdessä

Osastojen yhteyshenkilöt

Osasto	Nimi	Puhelin	Sähköposti
Etelä-Karjala	Ignatius Jorma K.O.	040 503 6499	etela-karjala@jp27.fi
Etelä-Pohjanmaa	Passi Juhani	050 322 3469	etela-pohjanmaa@jp27.fi
Helsinki-Uusimaa	Sillanpää Pekka	040 749 0666	hki-uusimaa@jp27.fi
Kainuu	Kinnarinen Tero	050 496 6456	kainuu@jp27.fi
Kanta-Häme	Kiviniemi Pertti	0400 846 956	kanta-hame@jp27.fi
Keski-Suomi	Mäntylä Erkki	040 151 3123	keski-suomi@jp27.fi
Kuopio	Ryhänen Seppo	050 440 9833	kuopio@jp27.fi
Kymenlaakso	Mikkonen Paavo	044 550 9375	kymenlaakso@jp27.fi
Lappi	Aherto Markku	0400 823 520	lappi@jp27.fi
Länsi-Pohja	Esko Risto	040 501 4131	lansi-pohja@jp27.fi
Oulu	Laurinolli Teuvo	040 735 3746	oulu@jp27.fi
Pirkanmaa	Tulosmaa Timo	040 744 0565	pirkanmaa@jp27.fi
Päijät-Häme	Jouko Pekka	040 516 1018	paijat-hame@jp27.fi
Satakunta	Ramstedt Pertti	0500 722 227	satakunta@jp27.fi
Vaasa	Forssten Brage	050 599 0269	vaasa@jp27.fi
Varsinais-Suomi	Vuontela Kyösti	0500 910 402	varsinais-suomi@jp27.fi

Jääkäripataljoona 27 Vaasaan saapumisesta tulee ensivuonna 2018 kuluneeksi tasan 100 vuotta!

JÄÄKÄRI
2018 100 v.
JUHLAMUKI

Valkoinen/vihreä muki, sisältää kaikki ne elementit jotka liittyvät JP 27 Jääkärien saapumisen Vaasaan 1918.
Vaasan kaupungin vaakuna, jääkäripatsas, JP 27 merkki
Numeroitu keriilyharvinaisuus, painosmäärä kpl 1-1918.

Hinta 20,00 + postikulut Konepesan kestävä

Tilaukset: JÄÄKÄRIKANSLIA, Email: kanslia@jp27.fi
Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki. Puh. 050 377 8845
Tilauslomakkeen voit myös ladata www.jp27.fi sivulta

JÄÄKÄRIPATALJOONA 27:N PERINNEYHDISTYS

_____ ALAOSASTO

TILAUSLOMAKE JP27 2018. 100v. JUHLAMUKI

Hinta 20 euroa + postikulut

TILAAN MUKEJA _____ KPL

TILAAJAN NIMI _____

MUKIN/MUKIEN TOIMITUSOSOITE

KATUOSOITE _____

POSTINUMERO _____

POSTITOIMIPAIKKA _____

PUHELIN _____

SÄHKÖPOSTI _____

PALAUTTAKAA TILAUSLOMAKE OSOITTEELLA:

JÄÄKÄRIKANSLIA, Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki
tai sähköpostitse: jaakarikanslia@kolumbus.fi

JÄSENPALVELUN MYYTÄVÄT TUOTTEET

	Hinta		Hinta
Kortit		Jääkärien testamentti Suomen nuorisolle	6,00
Uudistettu jääkärilippu	1,00	Hohenlockstedt 100 v juhlamitali	20,00
Jääkärilippukortti	1,00	Jääkärit DVD – YLE:n draamadokumentti	27,00
Jääkärilippukortti 2-os. + kuori	1,50	CD-ROM Virtuaalijääkärit	25,00
Jääkärikunniamerkki	1,00	Fallna för friheten -medalj	8,50
Jääkärien tulo Vaasaan	1,00	Jägarens väg	3,00
Onnittelukortti jääkärimerkillä + kuori	1,00	Jääkärien elämäntyö – Itsenäisyyden	
Vaasan jääkäripatsas talvikuva	1,00	puolesta, julkaisu (Kielet: suomi, ruotsi,	
Vaasan jääkäripatsas talvikuva 2-os. + kuori	1,50	saksa, englanti ja latvia)	10,00
Jääkäriiliike 100 vuotta	1,00	Hopeiset 27-kalvosinnapit	150,00
Jääkäriiliike 100 vuotta 2-os. + kuori	1,50	Hopeinen 27-riipus ketjulla	150,00
Pakettikortti jääkärimerkillä	0,50	Hopeinen 27 -kravattineula	150,00
Rovaniemen jääkäripatsas	0,20	Hopeinen 27-rintakoru	150,00
Skangal-Mangal tiellä + kuori	0,50	Kirjeensulkijamerkki, (arkki sis 50 kpl)	2,50
Suomen Jääkärit	1,00	Kynttilä, Jääkärimerkillä	8,00
Vaasan jääkäripatsas	0,20	Puukko Jääkärimerkillä	70,00
Wasserturm	0,20	Suomen Jääkärien elämäkerrasto,	
Adressit		I täydennysosa 1957	5,00
Ilman tekstiä	10,00	Ur Jägarnas levand och gärning	5,00
Kansliasta kirjoitettuna/toimitettuna	12,00	Vain jäsenille	
Laajempi tekstaus	13,00	Perinneyhdistyksen jäsenmerkki	12,00
Muut tuotteet		Erillisillä hakemuksilla myynnissä	
Jääkäriiliike 100 v 2014–2018		Jääkäripienoismerkki	80,00
postimerkki-arkki (10 kpl)	25,00	Jääkärihautamerkki	80,00
Jääkärilippupostimerkki -arkki (10 kpl)	25,00		

Tilaukset Jääkärikansliasta:

Döbelninkatu 2, 00260 HELSINKI
Puh. 050 377 8845 (myös tekstiviestit)
s-posti: kanslia@jp27.fi

Toimitamme tuotteet kerran viikossa.

Hintoihin lisätään postikulut.
Yhteydenotot: kanslia@jp27.fi

PAROLE

www.jp27.fi

Päätoimittaja – Chefredaktör

Jukka Knuuti
040 753 2751
jukka.knuuti@gmail.com
Taitto Kirsi Rasinen

Lehti ilmestyy 4 numeroa vuodessa:
maalis-, kesä-, syys- ja joulukuun alussa.
Hinta 20 €/vsk
4 numero i året, 20 €/årg

Toimitusneuvosto – Redaktionsråd

Asko Kilpinen
Kari J. Talvitie
Kari Nummila

JÄÄKÄRISÄÄTIÖ – JÄGARSTIFTELSEN

Puheenjohtaja – Ordförande

Pennanen Jukka

Varapuheenjohtaja – Viceordf

Fagernäs Peter

Asiamies- Ombudsman

Eklin Jukka

Jäsenet – Medlemmar

Annala, Jari

Heiskanen Kari

Jordan Kari

Kuljukka Antti

Laatikainen Pertti

Lindberg Jarmo

Manninen Ohto

JP27:n PERINNEYHDISTYS ry

FÖRENINGEN JB27:s TRADITIONER rf

Hallitus – Styrelse

Puheenjohtaja – Ordförande

Pasi Välimäki

Varapuheenjohtaja – Viceordf

Hakkarainen Arno

Sihteeri – Sekreterare

Kiiski Tiina

Jäsenet – Medlemmar

Ignatius Jorma

Kinnarinen Tero

Miettinen Helena

Valtonen Vesa

Vuontela Kyösti

Forssten Brage

KANSLIA: Auki ma–to 10–14 Döbelninkatu 2, 00260 HELSINKI
KANSLI: Öppet må–tors 10–14 Döbelsngatan 2, 00260 HELSINGFORS
Puhelin/telefax, telefon/telefax, gsm 050-377 8845, email: kanslia@jp27.fi

Prikaatia johdetaan edestä. Karjalan prikaatin komentaja, JP27:n perinneyhdistyksen puheenjohtaja, prikaatikenraali Pasi Välimäki paraatissa prikaatin johtovaunussa, kuvassa vasemmalla. Panssariajoneuvo on ruotsalaisvalmisteinen rynnäköpanssarivaunu CV9030. Ajoneuvo kuljettaa kolmen hengen miehistön lisäksi kahdeksan taistelijaa. Vaunun pääase on 30 mm panssarivaununauuna. Taistelupaino on 27 tonnia. Kuva Puolustusvoimat.

